

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Indre Fosen kommune

Arkivsak: 24/264
Møtedato/tid: 30.04.2024 kl. 09:00
Møtested: Rådhuset i Rissa, Storsalen

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS
v/ Ola Lund Renolen på telefon 994 48 040, eller e-post: Ola.renolen@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 23.04.2024

Torkil Berg (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Ola Lund Renolen
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
12/24	Tilsyn med tjenesten til eldre med behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester Leksvik sykehjem .
13/24	Forvaltningsrevisjon - Eiendomsforvaltning - Første behandling
14/24	Prosedyre for oppfølging av selskaper
15/24	Avslutning av eierskapskontroll - Trøndelag Brann- og redningstjeneste IKS
16/24	Behandling av risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV), forvaltningsrevisjon
17/24	behandling av risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV), eierskapskontroll
18/24	Opplæring av kontrollutvalget
19/24	Innspill til kontrollarbeidet
20/24	Referatsaker
21/24	Godkjenning av protokoll

Tilsyn med tjenesten til eldre med behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester Leksvik sykehjem .

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Indre Fosen kommune

Møtedato

30.04.2024

Saknr

12/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&58

Arkivsaknr 24/151 - 3

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar saken til orientering og konkluderer med at tilsynet ved Leksvik sykehjem er avsluttet.

Vedlegg

Statsforvalterens avslutning av tilsyn ved Leksvik sykehjem

Svar på tilsyn ved Leksvik sykehjem

Rapport fra tilsyn med tjenesten til eldre med behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester

Saksopplysninger

Statsforvalteren gjennomførte tilsynsbesøk ved Leksvik sykehjem i perioden 13.06.23 til 14.06.23. Det ble konkludert med at Indre Fosen kommune ikke hadde sørget for utarbeidelse av et infeksjonskontrollprogram for Leksvik sykehjem. Tilsynsrapporten er vedlagt.

Statsforvalteren forutsatte i rapporten at Indre Fosen kommune bringer forholdene i orden og varslet om at tilsynet ikke ville bli lukket før Statsforvalteren var tilstrekkelig sikker på at kommunens ledelse hadde rettet lovbruddene.

Statsforvalteren ba kommunen om å utarbeide et infeksjonskontrollprogram og en plan for implementering. Planen skulle minimum inneholde en beskrivelse av:

- Hvilke tiltak som skulle gjennomføres for å integrere infeksjonskontrollprogrammet i driften av sykehjemmet, herunder hvordan det skal gjøres fordi planen må ha tidsfrister.
- Hvordan ledelsen vil følge med på at infeksjonskontrollprogrammet er hensiktsmessig og brukes aktivt.
- Hvordan ledelsen vil kontrollere at infeksjonskontrollprogrammet skal gi effekt.

Frist for oversendelse av infeksjonskontrollprogrammet og plan for implementering ble satt til 15.12.2023. Fristen ble utsatt til 1.2.24 etter forespørsel fra kommunen.

Statsforvalteren mottok oversendelse av kommunens infeksjonskontrollprogram 1.2.24 og meddelte kommune i brev datert 2.2.24 at tilsynet med dette var avsluttet.

Svar på tilsynet og Statsforvalterens avslutning av tilsynet er vedlagt.

Vurdering og konklusjon

Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget og kommunestyret tar til orientering at det er gjennomført tilsyn ved Leksvik sykehjem. De funn og avvik som ble gjort er lukket og svart ut, og at Statsforvalteren har avsluttet tilsynet.

INDRE FOSEN KOMMUNE

Postboks 23

7101 RISSA

Saksbehandler, innvalgstelefon

Ida Brenne Østhus, 73199193

Avslutning av tilsyn - Indre Fosen kommune

Statsforvalteren i Trøndelag viser til tilsyn med Indre Fosens tjenester til eldre med behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester, gjennomført i juni 2023 ved Leksvik sykehjem, og vår rapport datert 7.9.23.

I tilsynet fant vi følgende lovbrudd: *Indre Fosen kommune har ikke sørget for utarbeidelse av et infeksjonskontrollprogram for Leksvik sykehjem. Dette er brudd på forskrift om smittevern i helse- og omsorgstjenesten § 2-1, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 andre ledd.*

Kommunen fikk frist til å rette lovbruddet innen 15.12.23, men fikk på forespørsel utsatt fristen til 1.2.24. Statsforvalteren mottok oversendelse av kommunens infeksjonskontrollprogram 1.2.24.

Tilsynet avsluttes med dette.

Med hilsen

Hilde Bøgseth (e.f.)
underdirektør
Helse- og omsorgsavdelingen

Ida Brenne Østhus
revisjonsleder
Helse- og omsorgsavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Deres ref.
7f4e9a41-bdcf-4378-
a486-c3424dfcec86

Vår ref.
23/1370 - 10

Dato
01.02.2024

Svar på tilsyn ved Leksvik sykehjem

Oversender utarbeidet infeksjonskontrollprogram for sykehjemmene i Indre Fosen kommune.

Med hilsen
Reidun Hindrum
Enhetsleder omsorg
95170383

Hvis du ønsker å svare på dette brevet, send inn sikkert via dette skjemaet:

[Lenke til kontaktskjema](#)

Oppgi gjerne dette saksnummeret i skjemaet: 23/1370

Du kan også kontakte oss per post til:

Indre Fosen kommune
Postboks 23, 7101 RISSA
Sentralbord: 74 85 51 00

Kopi til
Marit Vaarheim
Marit Aalberg
Mona Saltvik
Reidun Hindrum

Vedlegg
INFEKSJONSKONTROLL- PROGRAM - forside
Forord til infeksjonskontrollprogrammet
Ansvarsavklaring
Innholdsfortegnelse
1.1 Alfabetisk liste over noen viktige infeksjonssykdommer
2.1 Bruk av antibiotika
3.1 Basale smittevernrutiner
3.2 Hygieniske rutiner ved stell av pasienter

Vedlegg

3.3 Håndhygiene

4.1 Arbeidsantrekk og personlig hygiene

4.2 Bruk av beskyttelsesfrakk, forkle

4.3 Bruk av beskyttelseshansker

4.4 Bruk av sterile hansker

4.5 Bruk av munnbind

4.6 Bruk av briller, visir

5.1 Desinfeksjon av utstyr, inventar og flater¹

5.2 Luftbåren kjemisk desinfeksjon

5.3 Krav til renholdsplaner i helseinstitusjoner

5.4 Skyllerom - Krav og rutiner

6.1 Håndtering av smittefarlig avfall.

7.1 Håndtering av tekstiler i avdelingen.

7.2 Håndtering av tekstiler i vaskeri

8.1 Håndtering og lagring av rent og sterilt utstyr

9.1 Forebygging og førstehjelp ved blodsmitte stikkskader

9.2 Ansatte med infeksjoner - Bærertilstand

9.3 Vaksinasjon av arbeidstakere

10.1 Forebygging av urinveisinfeksjon

10.2 Innleggelse av permanent blærekateter

10.3 Intermitterende katetisering (2)

10.4 Urinprøver - prøvetaking og transport (1)

10.5 Oppstart med antibiotika for uvi uten å kontakte lege

11.1 Hygieniske prinsipper ved postoperative sår

11.2 Forebygging av sårinfeksjoner - Kroniske sår (1)

11.3 Bakteriologisk prøvetaking av sår

12.1 Forebygging av luftveisinfeksjoner_

12.2 Ekspektoratprøver

13.1 Norovirus- og sapovirus- enteritt

13.2 Clostridium difficile infeksjon (2)

14.1 Forebygge øyeinfeksjoner (3)

15.1 Huddesinfeksjon før injeksjoner og punksjoner (1)

15.2 Innleggelse stell og fjerning av perifer venekanyle - PVK

15.3 Sentralt venekateterSVK CVK

16. 1 MRSA -Undersøkelse før innleggelse og før arbeid

16.2 Tiltak i forbindelse med pasient med MRSA

16.3 ESBL - holdige bakterier - håndtering i sykehjem (kommunalt) (1)

16.4 VRE (Vancomycinresistente enterokokker) - håndtering i sykehjem (kommunalt) (1)

17.1 Plikt til tuberkuloseundersøkelse (1)

17.2 Tuberkulosekontroll

18. 1 Kontaktsmitte - isolering

18.2 Dråpesmitte - isolering_

18.3 Luftsmitte - isolering

19.1 Prevalensundersøkelse i sykehjem, registreringsmal

19.2 Tiltak ved infeksjonsutbrudd

20. Referanser

TILSYNSRAPPORT

Rapport fra tilsyn med tjenesten til eldre med behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester, Indre Fosen kommune Leksvik sykehjem 2023

Tidsrom for tilsynsbesøket:

13.06.23 - 14.06.23

Statsforvalteren i Trøndelag

11.09.2023

Innholdsfortegnelse

Forord

1. Tilsynets tema og omfang
2. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet
3. Beskrivelse av faktagrunnlaget
4. Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag
5. Konklusjon
6. Oppfølging

Forord

Statsforvalteren i Trøndelag gjennomførte tilsyn med Indre Fosen kommune, og besøkte i den forbindelse Leksvik sykehjem 13. og 14. juni 2023. Tilsynet hadde hovedfokus på tjenestetilbudet ved avdeling B, men også avvik ved andre avdelinger og opplysninger om tjenestene der har

vært vektlagt i den helhetlige vurderingen av tjenestene ved sykehjemmet. Vi undersøkte om Indre Fosen kommune gjennom systematisk styring og ledelse sikrer forsvarlige helse- og omsorgstjenester til eldre med vedtak om heldøgns tjenester.

Statsforvalteren hadde følgende fokusområder for tilsynet:

- Om beboerne får dekket sine grunnleggende behov
- Om beboerne får tilstrekkelig medisinsk oppfølging, herunder tannhelse
- Om det legges til rette for brukermedvirkning.

Statsforvalteren konkluderer med følgende:

Indre Fosen kommune har ikke sørget for utarbeidelse av et infeksjonskontrollprogram for Leksvik sykehjem. Et infeksjonskontrollprogram kan bidra til å forebygge og håndtere infeksjoner hos pasienter ved sykehjemmet på en enhetlig og systematisk måte. At dette mangler innebærer risiko for at forebyggende tiltak ikke iverksettes, at utbrudd av infeksjoner ikke blir korrekt håndtert i sykehjemmet, og at den enkelte pasient får infeksjoner. **Hjemmel:** Forskrift om smittevern i helse- og omsorgstjenesten § 2-1, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 andre ledd.

08.09.2023

Ida Brenne Østhus
revisjonsleder

Frode Engtrø
assisterende fylkeslege

Kari Mette Skrove
seniorrådgiver

1. Tilsynets tema og omfang

I dette kapittelet beskriver vi hva som ble undersøkt i tilsynet.

Dette tilsynet ble gjennomført som en systemrevisjon. Vi undersøkte om Indre Fosen kommune gjennom systematisk styring og ledelse sikrer forsvarlige helse- og omsorgstjenester til eldre med vedtak om heldøgns helse- og omsorgstjenester. Statsforvalteren hadde følgende fokusområder for tilsynet:

- Om beboerne får dekket sine grunnleggende behov
- Om beboerne får tilstrekkelig medisinsk oppfølging, herunder tannhelse.
- Om det legges til rette for brukermedvirkning

En systemrevisjon gjennomføres ved granskning av dokumenter, ved intervjuer og andre undersøkelser. Formålet er å undersøke om virksomheten gjennom sitt styringssystem sikrer at lovens krav blir fulgt. Det betyr at ikke enhver lovstridig hendelse som eventuelt avdekkes under tilsynet vil medføre et lovbrudd på virksomhetsnivå. Det sentrale er om virksomheten har rutiner for å planlegge, gjennomføre, evaluere og korrigere sin praksis, slik at virksomheten unngår hendelser som er i strid med lovens krav. Revisjonen omfattet i dette tilfellet undersøkelse om:

- Hvilke tiltak virksomheten har for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av lovgivningen innenfor de tema tilsynet omfatter
- Tiltakene følges opp i praksis og om nødvendig korrigeres
- Tiltakene er tilstrekkelige for å sikre at lovgivningen overholdes

Statsforvalteren presiserer at denne rapporten beskriver de faktiske forhold som er avdekket under revisjonen, og den gir derfor ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens arbeid innenfor de områder tilsynet omfattet.

2. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet

Statsforvalteren er gitt myndighet til å føre tilsyn med kommunal helse- og omsorgstjeneste, etter helse- og omsorgstjenesteloven § 12-3 og helsetilsynsloven § 4 andre ledd. Et tilsyn er en kontroll av om virksomheten er i samsvar med lov- og forskriftsbestemmelser. Vi gir derfor her en oversikt over kravene som ble lagt til grunn i tilsynet.

2.1. Forsvarlighetskravet

Kommunene skal sørge for nødvendige helse- og omsorgstjenester. Dette følger av helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1. Etter pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 a er den enkelte gitt rett til nødvendig helsehjelp fra kommunehelsetjenesten. Sammenholdt med helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1 innebærer retten til nødvendige helse- og omsorgstjenester også krav til tjenester av forsvarlig omfang og innhold. Eldre mennesker med vedtak om heldøgns tjenester utgjør ingen homogen gruppe, og bistand fra den kommunale helse- og omsorgstjenesten skal vurderes ut fra konkrete behov og kommunens ressurser. Kommunene står fritt til å velge mellom ulike tjenester/tiltak og omfang av tjenester/tiltak, forutsatt at tilbudet av helse- og omsorgstjenester er forsvarlig gitt den enkeltes behov.

2.2. Internkontrollsystem

Kommunens ansvar for å sørge for nødvendige helse- og omsorgstjenester innebærer en plikt til å planlegge, gjennomføre, evaluere og korrigere virksomheten, slik at tjenestens omfang og innhold er i samsvar med krav fastsatt i lov eller forskrift. Dette følger av helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 tredje ledd. Internkontrollplikten er nærmere utdypet i forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse og omsorgstjenesten. Det er den som har det overordnede ansvaret for virksomheten som er rettslig forpliktet til å sørge for at det etableres og gjennomføres slik systematisk styring av virksomhetens aktiviteter i tråd med nevnte forskrift, og at medarbeiderne i virksomheten medvirker til dette. Dette følger av forskriftens § 3.

Kravet til forsvarlighet innebærer at kommunen må ha visse styringssystemer på plass som sikrer en forsvarlig utøvelse av tjenesten. Blant annet er det et krav etter helse- og omsorgstjenesteloven § 5-5 annet ledd at kommunen skal ha tilknyttet en medisinskfaglig rådgiver på systemnivå. Kompetansebehovet ved planlegging av tjenesteyting, utarbeiding av prosedyrer og behandling av avvik vil variere og avhenger av tema og problemstilling. For flere viktige områder må det legges til grunn at det er nødvendig med tilgjengelig medisinskfaglig rådgivning.

2.2.1. Infeksjonskontrollprogram

Alle institusjoner som omfattes av forskrift om kommunal helse- og omsorgsinstitusjon

- 1 bokstav d og e, plikter å ha et infeksjonskontrollprogram. Dette følger av forskrift om smittevern i helse- og omsorgstjenesten § 2-1. Et infeksjonskontrollprogram er en plan som omhandler alle nødvendige tiltak for å forebygge at infeksjoner oppstår i institusjoner og for håndtering og oppfølging av infeksjoner, inkludert større utbrudd. Alle nødvendige smitteverntiltak ved institusjonen skal være skriftlig nedfelt i infeksjonskontrollprogrammet. Programmet skal være en del av institusjonens internkontrollsystem og er bygd opp av to hoveddeler: Infeksjonsforebygging og infeksjonsovervåking. Infeksjonskontrollprogrammet skal angi hvem som har det faglige og organisatoriske ansvaret for de tiltak programmet omfatter.

2.4. Grunnleggende behov

Forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene («Kvalitetsforskriften») skal bidra til å sikre at personer som mottar pleie- og omsorgstjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven får dekket sine grunnleggende behov. Kvalitetsforskriften inneholder både bestemmelser om krav til styring, og bestemmelser som gir føringer for innhold i tjenestene. Blant annet fremgår det i forskriften hva som menes med grunnleggende behov. Her inngår følgende:

- oppleve respekt, forutsigbarhet og trygghet i forhold til tjenestetilbudet
- selvstendighet og styring av eget liv
- dekking av fysiologiske behov som tilstrekkelig næring (mat og drikke), variert og helsefremmende kosthold og rimelig valgfrihet i forhold til mat
- sosiale behov som mulighet for samvær, sosial kontakt, fellesskap og aktivitet
- følge en normal livs- og døgnrytme, og unngå uønsket og unødig sengeopphold
- mulighet for ro og skjermet privatliv
- få ivaretatt personlig hygiene og naturlige funksjoner (toalett)
- mulighet til selv å ivareta egenomsorg
- en verdig livsavslutning i trygge og rolige omgivelser
- nødvendig medisinsk undersøkelse og behandling, rehabilitering, pleie og omsorg tilpasset den enkeltes tilstand
- nødvendig tannbehandling og ivaretatt munnhygiene
- tilbud tilrettelagt for personer med demens og andre som selv har vanskelig for å formulere sine behov
- tilpasset hjelp ved måltider og nok tid og ro til å spise
- tilpasset hjelp til av- og påkledning
- tilbud om eget rom ved langtidsopphold
- tilbud om varierte tilpassede aktiviteter

Forskrift om en verdig eldreomsorg («Verdighetsgarantien») § 3 nevner at det skal legges til rette for et variert og tilstrekkelig kosthold, adgang til å komme seg ut, nødvendig hjelp til personlig hygiene, lindrende behandling og en verdig død, og å bevare eller øke sin mulighet til å fungere i hverdagen. Omsorgen skal bidra til habilitering og rehabilitering.

Forskrift om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator § 5 sier at kommunen har plikt til å sørge for at alle som oppholder seg i kommunen tilbys nødvendige habiliterings- og rehabiliteringstjenester, og at tjenestene skal gis uavhengig av pasientens boform. Formålet med habiliterings- og rehabiliteringstjenesten er «at den enkelte pasient og bruker, som har eller står i

fare for å få begrensninger i sin fysiske, psykiske, kognitive eller sosiale funksjonsevne, skal gis mulighet til å oppnå best mulig funksjons- og mestringsevne, selvstendighet og deltagelse i utdanning og arbeidsliv, sosialt og i samfunnet» (§ 3 tredje ledd).

2.5. Medisinsk behandling

I sykehjem inngår medisinsk undersøkelse og behandling som en del av tjenestetilbudet, jf. forskrift for sykehjem og boform for heldøgns omsorg og pleie («sykehjemsforskriften») § 3-2 bokstav b. For å sikre beboere nødvendig helsehjelp fra lege må det være rutiner for rapportering mellom sykehjemslegen og øvrig sykehjemspersonell og tilgang til tilstrekkelige legetjenester, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 annet ledd, helsepersonelloven § 16 og kvalitetsforskriften § 3. Det skal utpekes en faglig rådgiver for legemiddelhåndteringen dersom virksomhetsleder ikke er lege eller provisorfarmasøyt. Dette fremgår av forskrift om legemiddelhåndtering § 2 andre ledd.

2.6. Brukermedvirkning

Etter pasient- og brukerrettighetsloven § 3-1 første og annet ledd har pasient og bruker rett til å medvirke både ved utforming og ved utøvelse av helse- og omsorgstjenester. Dette innebærer at de skal gis mulighet til å bidra i planlegging, utforming, utøving og evaluering av sine tjenester.

Informasjon er en nødvendig forutsetning for å kunne ha en reell medvirkningsmulighet og for å kunne ta stilling til om en ønsker å motta hjelp. Pasienter skal etter pasient- og brukerrettighetsloven § 3-2 første ledd gis den informasjon som er nødvendig for å få innsikt i sin helsetilstand og innholdet i helsehjelpen, samt om mulige risikoer og bivirkninger. Brukere er etter åttende ledd i samme bestemmelse, gitt rett til den informasjon som er nødvendig for å få innsikt i tjenestetilbudet og for å kunne ivareta sine rettigheter.

Brukermedvirkning innebærer en egenaktivitet som forutsetter at pasient og bruker har visse ferdigheter til å utøve selvbestemmelse. Kommunen må derfor legge til rette for at eldre personer med behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester får tilrettelagt informasjon og brukermedvirkning slik at den enkelte kan bidra ut fra sine ferdigheter, både i saksbehandlingsprosesser og ved gjennomføring av helse- og omsorgstjenester.

Videre følger det av helse- og omsorgstjenesteloven § 3-10 at kommunen skal sørge for at representanter for pasienter og brukere blir hørt ved utformingen av kommunens helse- og omsorgstjeneste. Bestemmelsen skal sikre brukermedvirkning på systemnivå og samarbeid med frivillige organisasjoner. Kommunen har en plikt til å sørge for at representanter for pasienter og brukere blir hørt ved utforming av det samlede helse- og omsorgstilbudet.

Herunder skal virksomhetene som yter helse- og omsorgstjenester etablere systemer for innhenting av pasienter og brukeres erfaringer og synspunkter.

3. Beskrivelse av faktagrunnlaget

Her gjøres det rede for hvordan virksomhetens aktuelle tjenester fungerer, inkludert virksomhetens tiltak for å sørge for at kravene til kvalitet og sikkerhet for tjenestemottakerne blir overholdt.

3.1. Beskrivelse av virksomheten

Rissa og Leksvik ble sammenslått til Indre Fosen kommune 01.01.18. Kommunen har tre ledernivåer (kommunedirektør med kommunalsjef, enhetsleder og virksomhetsleder). Leksvik sykehjem tilhører Enhet omsorg, som igjen ligger under Sektor helse og omsorg. Leksvik sykehjem består av tre avdelinger, A, B og kjøkken. Avdelingene har en

fagleder hver. Sykehjemmet har 40 plasser. Avdeling B har 16 plasser for beboere med langtidsvedtak. Avdeling B er inndelt i to grupper, gruppe 4 og 5. Avdeling B ligger i et bygg fra 1994.

Tilsynslege, fysioterapeut og ergoterapeut er organisert under Enhet helse og familie.

Sykehjemmet har eget kjøkken som leverer middag og påsmurt brødmatt. Mat legges opp og klargjøres på avdelingskjøkken. Det legges til rette for at beboerne kan smøre brødmatt selv. Ernæringsfysiolog er tilstede en gang per måned, og er ellers tilgjengelig ved behov. Alle beboere har enerom med eget bad inne på rommet.

Bemanningen på avdeling B:

- dagvakt hverdag 6 ansatte
- kveldsvakt hverdag 2 Pluss kortvakt.
- nattvakt: to ansatte på hele sykehjemmet.
- dagvakt helg 5 ansatte
- kveldsvakt helg 2 Pluss kortvakt.
- minst en sykepleier på hver vakt.

Ufaglærte stuevakter er til stede hver dag mellom 1730-2030. Ved fravær for sykepleier benyttes sykepleier fra hjemmesykepleien eller bakvakt. Sykehjemmet har en aktivitør i 60 % stilling.

Aktivitør bistår blant annet også ved måltid.

Det leies inn vikar ved fravær, men det er ikke alltid mulig med samme fagkompetanse. Det totale sykefraværet ved sykehjemmet har gått litt opp i 2022 til 10,24 % fra 7,29 i 2021.

KOSTRA-tall fra 2022 viser at Indre Fosen kommune bruker 4492 kr per oppholdsdøgn i institusjon. Gjennomsnittet for landet utenom Oslo er 4760 kr. Gjennomsnittet for KOSTRA-gruppe 11 er 4762 kr. For Indre Fosen i 2020: 3706 kr og 2021: 4541 kr.

KOSTRA-tall for 2022 viser 0,39 legetimer per uke per beboer i sykehjem i Indre Fosen kommune. Disse tallene er imidlertid rapportert feil, og lege har avsatt en hel dag til arbeid ved sykehjemmet. Gjennomsnittet for landet utenom Oslo: 0,64 timer. KOSTRA-gruppe 11: 0,73 timer. For ti-

den er LIS1-lege tilsynslege ved sykehjemmet, og kan også tilkalles utenfor visittid. Utenfor arbeidstid benyttes legevakt. LIS1-legen har veileder på legekantoret som kan spørres om kliniske problemstillinger.

Fra sykehjemmet sendes ved behov henvisning til fysioterapeut og ergoterapeut.

3.2. Systematisk styring/ansvarsplassering

Møtestruktur:

- Personal/avdelingsmøte x 4 per år. Oftest for en avdeling av Nattevakter og aktivitør deltar. Tema: avvik, nye rutiner, aktuelle driftstema.
- Sykepleiermøter x 2 per år
- Gruppemøter x 4 per år
- Fysioterapeut og tilsynslege innkalles ikke på faste fellesmøter
- Pårørendemøte x 1 per år
- Enhetsleder har møte med virksomhetslederne i enhet omsorg x 1 per dag.
- Kommunalsjef har møte med enhetsledere ukentlig.

Referat fra møter på sykeheimen blir hengt opp på tavla og settes i perm på vaktrommet.

Det gjennomføres muntlig rapport ved vaktskifte. Arbeidsoppgavene i avdeling B symboliseres med farger - rød, grønn, blå og hvit. Hver farge representerer hver sine bestemte arbeidsoppgaver. Det opplyses i intervju at systemet følges.

Avvik meldes i Compilo som er tredje avvikssystem etter kommunesammenslåingen. Skriftlige prosedyrer finnes på intranett (Sharepoint), på Teams og i perm. Hovedsakelig er det permen som benyttes. Prosedyrene finnes i mange utforminger og med ulike headinger. Det fremgår ikke om, og i så fall hvem som har godkjent prosedyren. Et flertall prosedyrer var udatert og usignert. Tilsynet har fått tilsendt 13 rutiner for legemiddelhåndtering for Leksvik sykehjem. I tillegg finnes flere som beskriver administrering av legemidler.

Kommuneoverlegefunksjonen er delt i tre, med egen KOL for eldre, herunder sykehjem. Denne har funksjon som faglig rådgiver for legemiddelhåndteringen på sykehjemmet. I sammenslått kommune har KOL vært lite brukt som medisinskfaglig rådgiver på systemnivå på sykehjemmet.

Det finnes arbeidsbeskrivelse for tilsynslegen, "Sykehjemslegearbeid – prosedyre innhold". Arbeidet skal ifølge denne omfatte

- klinisk pasientrettet arbeid, herunder gjennomføring av årskontroll og legemiddelgjennomgang
- kontakt med pårørende,
- deltagelse i internopplæring,
- styringsmessige oppgaver herunder delta i utvikling og gjennomføring av internkontroll og kvalitetssystemer, utvikling av nødvendige prosedyrer for å sikre medisinskfaglige Sykehjemmets ledelse har ansvar for å organisere dette arbeidet.
- smittevernarbeid.

Ved tilsynet fremkommer at tilsynslegens tid benyttes til direkte pasientrettet arbeid, samt pårørendekontakt.

Kommuneoverlege for eldre har vært rådspurt om prosedyre for forordning av legemidler, samt behandling av UVI, og prosedyre ved dødsfall. For øvrig har kommuneoverlegen ikke blitt involvert fra sykehjemmet ved medisinskfaglige problemstillinger på systemnivå.

Avvik meldes i Compilo. I hele 2022 ble det meldt 29 avvik på Leksvik sykehjem. Det ble meldt 9 avvik i perioden januar-mars 2023.

- Ingen av disse var relatert til fall
- 8 avvik gjelder legemiddelhåndtering

Antall meldte avvik ved sykehjemmet oppgis å være blant de lavere for de ulike virksomhetene i enhet omsorg. Det fremgår at de ansatte er usikre på hva som skal meldes som avvik. For noen oppleves det komplisert å melde avvik i Compilo. I avdelingsmøter er det tatt opp at det meldes for lite avvik. I henhold til rutine skal leder føre alle henvendelser om avvik som ikke er meldt i avvikssystemet inn i Compilo. Leder kontakter melder for utdyping av avviket. Melder kan følge avviksbehandlingen i Compilo. Pasientrelaterte avvik tas opp på avdelingsmøter. Avvik i oppsummert form er tema i lederlinjen opp til kommunalsjef. Kommuneoverlegens kompetanse benyttes ikke ved gjennomgang av meldte avvik.

I tidligere Leksvik kommune var det kvalitetsutvalg. Kommuneoverlegen deltok.

Indre Fosen kommune har gjennomført internrevisjon som viste mangler ved den helhetlige virksomhetsstyringen i kommunen. Herunder tema som: ansvars- og myndighetsforhold, helhetlig system for risikovurdering, tilgjengelighet av rutiner og prosedyrer og at det ikke er ensartet bruk av avvikssystemet, samt ulik forståelse av hva et avvik er.

Det er gjennomført ROS-analyse av driften ved sykehjemmet for temaene pasienter, ansatte, og bygning. En stor andel av punktene er vurdert å inntreffe ofte eller svært ofte, og ha alvorlig eller svært alvorlig konsekvens.

Det er utarbeidet årsmelding for Leksvik sykehjem for 2022, og skrevet en virksomhetsplan for 2023.

Det oppgis at evaluering av drift skjer løpende i ledermøter og ved dialog mellom ledere. I tillegg er det nå igangsatt en områdegjennomgang som svar på internrevisjonsrapporten, hvor man ser på organiseringen av fellestjenester. Det er for sykehjemmet plan om å lage virksomhetsplan basert på «ledelsens gjennomgang», slik at det blir integrasjon mellom gjennomgangen og plan for drift fremover i tid.

3.3. Kompetanse

Det oppgis at sykehjemmet de siste årene har fått stadig mer behandlingstrengende beboere. Behov for kompetanse vurderes fortløpende ved utlysning av nye stillinger, ut fra hvilken faggruppe det er behov for å rekruttere, men dette er ikke forankret i en overordnet kompetanse-

og bemanningsplan. Det oppgis at det er krevende å rekruttere helsepersonell. Det oppgis at det er sykepleierkompetanse tilgjengelig på alle vakter. Det er ikke innleie fra vikarbyrå.

Ved avanserte behandlingsprosedyrer gis opplæring fra spesialisthelsetjenesten som supplement til kollegaveiledning. Det er lav terskel for å ringe for veiledning fra sykehuset.

Det er et system med primær- og sekundærkontakt. Primærkontakt er sykepleier, sekundærkontakt helsefagarbeider/hjelpepleier. Innkomstsamtale og inntaksvurdering av nye beboere gjennomføres av primærkontakt og fagleder. Det oppgis å være språkutfordringer som kan gi misforståelser i samhandlingen mellom ansatte og beboere og mellom ansatte.

Sykehjemmet har noen ansatte med videreutdanning, innen kreftsykepleie, operasjonssykepleie, psykiatri og akuttbehandling av eldre. Mange ansatte har gjennomført eller er i gang med demensomsorgens ABC. Det har også vært NOKLUS-kurs og ProAct-kurs (NEWS). Nytilsatte skal ha minst tre opplæringsvakter. Det benyttes sjekkliste for opplæring av nytilsatte. Det har vært kurs

i HLR for alle ansatte. Det meste av tid til opplæring har nå vært brukt til Helseplattformen. Det er ingen fast plan for internundervisning. De ansatte opplever en positiv holdning til deltagelse på kurs. Det er en økende andel ufaglærte assistenter.

3.4. Grunnleggende behov

Ved inntakssamtale:

- tilbys pårørende å delta
- skal det kartlegges interesser og livshistorie.
- skal det tas vekt, og kartlegges Kartlegging av ernæringsrisiko gjøres i løpet av få uker etter inntakst.
- skal funksjonsnivå kartlegges og tiltaksplan utarbeides. IPLOS gjøres etter få uker. Journalgjennomgang viser jevnlig IPLOS-kartlegging hver 3. måned.
- Det er bevissthet rundt risiko for fall, men det gjøres ikke systematisk kartlegging av alle nye beboere. Fallforebyggende tiltak iverksettes ved erkjent risiko.

Pasientene får stå opp og legge seg når de ønsker. Det oppgis at beboere kan avvike fra oppsatte måltidstidspunkt. Kjøkkenet kan levere tilpasset/næringstett kost. Det kan serveres alternativ til oppsatt middagsrett. Det oppgis at det gis assistanse ved måltid.

Tannpleier var sist ved sykehjemmet høsten 2021. Det oppgis at tannpleier tidligere tilså hver enkelt beboer årlig. Henvisning til tannlege ved behov. Det oppgis at tenner pusses oftest om kvelden, og ofte ikke om morgenen for beboere med behov for bistand. Pussing av tenner er ikke definert som oppgave i Helseplattformen på sykehjemmet, men er beskrevet i tiltaksplan for beboere med behov for bistand.

Beboerne får tilbud om aktiviteter i gruppe og som individuelt tilpasset aktivitet. En stor gruppe frivillige bidrar i betydelig grad. Beboere som kan være med på tur ute får tilbud om dette. Avdeling B mangler veranda/altan, som kan brukes av øvrige beboere.

Når pasienter er i terminal fase oppgis det at det leies inn fastvakt ved behov. Det vurderes konkret av lege hva den enkelte beboer trenger av lindrende medisinsk behandling.

Ved behov for vurdering/oppfølging fra fysioterapeut sendes henvisning. Det oppgis at det finnes et elektronisk meldingssystem. Det er få henvisninger til fysioterapeut for beboere med langtidsvedtak ved avdeling B, ca. fire i året ved for eksempel kontrakturer og rask funksjonssvikt. Fysioterapeut har ingen faste møter med sykehjemslege. For noen beboere utarbeides det treningsopplegg som de ansatte skal bistå med. Det oppgis at dette gjennomføres. Fokus på selvhjelpenhet varierer mellom de ansatte.

Det er bevissthet om bruk av tillitsskapende tiltak og at tvang krever vedtak. Det har tidligere vært vedtak om bruk av tvang.

3.5. Medisinsk behandling

Tilsynslege har avsatt en arbeidsdag i uken på sykehjemmet, og kan kontaktes alle hverdager i kontortiden. Ellers benyttes legevakt. Ved behov for legeundersøkelse utenfor åpningstiden ved det lokale legekantoret, benyttes oftest ambulanse som transportform for legeundersøkelse ved legevakt i Rissa i stedet for sykebesøk til beboer på sykehjemmet. Årskontroll med legemiddelgjennomgang gjennomføres.

Det finnes ikke et infeksjonskontrollprogram. Sykehjemmet deltar i Folkehelseinstituttets prevalensundersøkelse.

3.6. Legemiddelhåndtering

Det er mottatt 13 prosedyrer for legemiddelhåndtering. Alle er revidert i mars og april 2023, men ingen har fått formell godkjenning med datert signatur. Det finnes låsbart medisinskap i ulåst medisinerom. Det er rutiner for narkotikaregnskap. Fagleder er ansvarlig for gjennomføring av kvartalsregnskap. Nettkurs i legemiddelhåndtering kreves for helsefagarbeidere/hjelpepleiere som skal administrere legemidler. Sykepleiere skal ha oppfriskningskurs hvert tredje år.

Assistenter kan få delegering avgrenset til øyedråper og laksantia. Faglig ansvarlig for legemiddelhåndtering er kommuneoverlegen.

3.7. Journalføring

Kommunen har fra 12.11.22 benyttet Helseplattformen som journalsystem på sykehjemmet. Hele Profil er migrert over til Helseplattformen. Kun siste notat med sammenfatning ligger på forsiden, resten ligger lenger bak. Virksomhetsleder er journalansvarlig. Det er ikke et system for kontroll av kvalitet på journalføring, men det er plan om å innføre dette.

På avdeling B tas legemiddelkortet ut til bruk ved medisinpukk til dosett. Dette gir også backup i tilfelle nedetid. Ved nedetid skal notater skrives på papir. De ansatte forteller at det er krevende å lære å bruke Helseplattformen, samt å raskt få oversikt over pasientene. Rutinen er journalføring for alle pasienter på hver vakt. I hovedsak som avkrysning av oppgaver. I tillegg skrives noe tekst som beskrivelser av utførte tiltak, aktiviteter, og hendelser. Journalføring viser gjennomføring av funksjonsvurdering som IPLOS-kartlegging, at pasienter veies månedlig, at pasientstatus

beskrives for ulike funksjonsområder og at legejournal brukes. Funksjonen "fallrisiko" i Helseplattformen er ikke tatt i bruk enda. Det er for øvrig lite bruk av oppsummerende og evaluerende notater for funksjon og tjenestebehov.

Det finnes system for elektronisk kommunikasjon med spesialisthelsetjenesten (e-meldinger). Melding om utskrivningsklare pasienter behandles ved forvaltningstjenesten på dagtid hverdager, ellers på KAD-avdeling i Rissa utenfor vanlig arbeidstid. Sykepleier på vakt ved Leksvik sykehjem har ansvar for å følge opp elektroniske meldinger. Epikrise fra legevakt og spesialisthelsetjenesten sendes elektronisk til sykehjemmet.

3.8. Brukermedvirkning

Brukerråd finnes ikke på sykehjemmet, men kommunens eldreråd benyttes på overordnet nivå. Det har ikke vært brukerundersøkelse de siste årene, men det planlegges gjennomført. Innkomstsamtaler gjennomføres med pasient og/eller pårørende. Det brukes livshistoriekartlegging. Journalgjennomgang viser at det foregår samarbeid med pårørende. Nærmeste pårørende dokumenteres i journalen.

4. Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag

4.1. Fall

Forskrift om habilitering og rehabilitering sier følgende: «Kommunen skal sørge for at alle som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendig utredning og oppfølging ved behov for sosial, psykososial eller medisinsk habilitering og rehabilitering, jf. § 1 og § 3».

Ved Leksvik sykehjem gjøres det ikke en systematisk kartlegging av fallrisiko for alle nye beboere. Dette kan medføre at risiko for fall ikke blir oppdaget, og at nødvendige rehabiliteringstjenester for å forebygge fall ikke igangsettes.

Det er sagt i intervjuer at fall skal registreres som avvik. Det er ikke meldt avvik om fall i perioden det er innhentet avvik for. Intervjuer bekrefter også at det sannsynligvis ikke har vært fall i denne perioden. Det oppgis også at ordningen med stuevakter innebærer at pasienter som ellers ville forsøkt å reise seg, nå holder seg i ro fordi det er noen til stede. Dette tiltaket kan ha hindret fall. Det oppgis også at fysioterapeut av og til utarbeider treningsopplegg for pasientene på avdelingen, og at dette blir gjennomført.

Statsforvalteren vurderer at det er bevissthet rundt risiko for fall, og at fallforebyggende tiltak iverksettes ved erkjent risiko. Det er også satt i verk tiltak for å forebygge fall.

4.2. Tannpuss

Kvalitetsforskriften § 3 stiller krav om at kommunen har rutiner for å sikre at pasienter får nødvendig tannbehandling og ivaretatt munnhygiene. God praksis for munnhygiene er at pasienter med egne tenner får tilbud om bistand til pussing to ganger om dagen, morgen og kveld. Det

fremgår av rutiner, intervjuer og journalgjennomgang at pasienter med behov for bistand i hovedsak får pusset tenner på kvelden, men ikke på morgenen.

4.3. Internkontroll

4.3.1. Avvik

En godt innarbeidet kultur for at medarbeidere melder fra om uønskede hendelser, er en forutsetning for å avdekke og forebygge svikt i tjenesteytingen. Å analysere hva som er årsak til slike hendelser vil fremme læring og gjøre det mulig å innføre treffsikre tiltak for å forebygge svikt i fremtiden. Det å bruke avvikssystemet slik vil også gi virksomhetens ledelse oversikt over områder hvor det er risiko for svikt eller det faktisk har oppstått svikt.

Ved Leksvik sykeheim meldes det få avvik i Compilo. Dette innebærer at ledelsen får et utilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for forbedringsarbeid. Det oppgis at ansatte er usikre på hva de skal melde som avvik. Å sikre en god avvikskultur er et ledelsesansvar. Det er derfor ledelsen som skal sikre at de ansatte vet hva som skal meldes som avvik.

En svak avvikskultur kan utgjøre en brist i forutsetningene for å kunne planlegge, evaluere og korrigere virksomhetens aktiviteter som nevnt i forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten §§ 6 d) og g) og 8 e).

Få meldte avvik vanskeliggjør også muligheten for virksomheten til å korrigere virksomhetens aktiviteter som nevnt i forskriftens § 9, da man ikke har etablert en god nok praksis for å avdekke eventuelle uforsvarlige og lovstridige forhold i egen virksomhet.

4.3.2. Prosedyrer

Prosedyrene som finnes er ikke enhetlige, og de fleste mangler formell godkjenning. Revidering og godkjenning av prosedyrene er ikke satt i system. Virksomhetens prosedyrer finnes på til sammen tre steder (intranett, perm og Teams). Dette gir mangelfull oversikt over hvilke rutiner som finnes, hvorvidt de fremdeles er aktuelle og i nødvendig grad oppdaterte. De fleste interne rutineene med medisinskfaglig innhold er ikke utarbeidet i samråd med medisinskfaglig rådgiver. Disse forholdene vanskeliggjør en overholdelse av forskriftens § 7.

4.3.3. Infeksjonskontrollprogram

Det er i Indre Fosen kommune ikke utarbeidet et infeksjonskontrollprogram for Leksvik sykehjem. Dette er et krav. Et infeksjonskontrollprogram kan bidra til å forebygge og håndtere infeksjoner på en enhetlig og systematisk måte. At dette mangler innebærer risiko for at infeksjoner ikke blir korrekt håndtert på sykehjemmet, og da at den enkelte pasient blir påført infeksjoner. Dette er brudd på forskrift om smittevern i helse- og omsorgstjenesten § 2-1.

4.3.4. Medisinskfaglig rådgiver

Det er diskrepans mellom arbeidsbeskrivelsen om "sykehjemslegearbeid" som er forelagt tilsynet, og hva tilsynslegen faktisk benyttes til, og det blir sagt i intervjuer at kommuneoverlegen skal benyttes som medisinskfaglig rådgiver på systemnivå. Kommuneoverlegen har rolle som faglig rådgiver for legemiddelhåndtering, og har vært benyttet til utarbeidelse av noen prosedy-

rer, men ellers har verken kommuneoverlege eller tilsynslege vært benyttet for å kunne gi nødvendige kompetansebidrag til arbeidet med internkontrollen og som lederstøtte med medisinsk-faglig rådgivning ved sykehjemmet.

Dette betyr at plassering av ansvar for medisinskfaglig rådgivning på systemnivå ved Leksvik sykehjem fremstår som uavklart.

De uavklarte ansvarsforholdene knyttet til bruk av nødvendig kompetanse, fører til at sykehjemets behov for medisinskfaglig rådgivning på systemnivå i praksis ikke er dekket. Selv om kommunen har kommuneoverlege, har tilsynet vist at det på sykehjemmet ikke er tilgjengelig nødvendig medisinskfaglig kompetanse for rådgivning på systemnivå. Statsforvalteren vurderer at dette innebærer risiko for svikt, og vi anbefaler derfor kommunen å sikre dette.

4.3.5. Samlet vurdering av internkontrollen

At det mangler et infeksjonskontrollprogram og at det ikke er sikret at sykehjemmet tydelig har definert ansvar og rolleavklaring for medisinskfaglig rådgiver på systemnivå innebærer brudd på lov og forskrift.

Statsforvalterens vurdering er at øvrige mangler ved styringssystemet ved Leksvik sykehjem innebærer en risiko for at svikt ikke avdekkes og dermed at forbedringstiltak ikke iverksettes. Imidlertid finner ikke Statsforvalteren holdepunkter for at denne risikoen er av en slik størrelse at det kvalifiserer til brudd på forsvarlighetskravet i helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1, slik sykehjemdriften er beskrevet per i dag. Det er da vektlagt virksomhetens størrelse, de kjente risikoforhold og at tilsynet ikke har avdekket noen større svikt i selve tjenestene til de enkelte pasientene. Særlig er det da lagt vekt på hvordan de grunnleggende behov samlet sett er dekket for de enkelte, herunder at det er stort fokus på aktivitet, innhold i dagen og medbestemmelse knyttet til døgnrytme og måltider.

5. Konklusjon

Indre Fosen kommune har ikke sørget for utarbeidelse av et infeksjonskontrollprogram for Leksvik sykehjem. Et infeksjonskontrollprogram kan bidra til å forebygge og håndtere infeksjoner hos pasienter ved sykehjemmet på en enhetlig og systematisk måte. At dette mangler innebærer risiko for at forebyggende tiltak ikke iverksettes, at utbrudd av infeksjoner ikke blir korrekt håndtert i sykehjemmet, og at den enkelte pasient får infeksjoner. **Hjemmel:** Forskrift om smittevern i helse- og omsorgstjenesten § 2-1, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 andre ledd.

6. Oppfølging

Statsforvalteren forutsetter at Indre Fosen kommune bringer forholdene påpekt i tilsynet i orden. Tilsynet vil ikke avsluttes før Statsforvalteren er tilstrekkelig sikker på at kommunens ledelse har rettet lovbruddene og har lagt til rette for at tjenestene fremover vil kunne ytes i samsvar med aktuelle lov- og forskriftskrav. Statsforvalteren ber Indre Fosen kommune om å utarbeide et infeksjonskontrollprogram, og en plan for implementering. Planen skal minimum inneholde en beskrivelse av:

- Hvilke tiltak som skal gjennomføres for å integrere infeksjonskontrollprogrammet i driften av sykehjemmet, herunder hvordan det skal gjøres kjent for de Planen må ha tidsfrister.
- Hvordan ledelsen vil følge med på at infeksjonskontrollprogrammet er hensiktsmessig og brukes aktivt.
- Hvordan ledelsen vil kontrollere at infeksjonskontrollprogrammet gir effekt.

Frist for å oversende infeksjonskontrollprogrammet og plan for implementering settes til 15.12.23.

Forvaltningsrevisjon - Eiendomsforvaltning - Første behandling

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Indre Fosen kommune

Møtedato

30.04.2024

Saknr

13/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 23/123 - 13

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til revisors anbefalinger og oversender rapporten til kommunestyret med følgende vedtak:

1. Kommunestyret tar rapport fra forvaltningsrevisjon om eiendomsforvaltning til orientering.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren i dialog med kontrollutvalget om å finne et riktig tidspunkt for å informere om, og evaluere implementeringen av nye mål med underliggende strategier for forvaltningen av bygningsmassen i den nye samfunnsplanen, som skal vedtas i løpet av 2024.
3. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å følge opp revisors anbefalinger ved å etablere et system for helhetlig styring av eid bygningsmasse som omfatter og utbedrer mangler påpekt i rapportens konklusjon.
4. Kommunestyret ber kommunedirektøren rapportere skriftlig til kontrollutvalget om oppfølging av vedtakets punkt 3 innen 01.10.2024.

Vedlegg

Forvaltningsrevisjonsrapport - Eiendomsforvaltning

Bakgrunn

Saken gjelder behandling av rapport fra forvaltningsrevisjon med tema eiendomsforvaltning. Rapporten ble bestilt av kontrollutvalget i forrige valgperiode, sak 18/23 i møte 26.04.2023. Revisor har definert og avgrenset eiendomsforvaltning til kommunens system for å ivareta og forvalte sine eide bygninger. Dette er i samsvar med kontrollutvalgets bestilling og vedtatt prosjektplan.

Saksopplysninger

Hovedproblemstilling som svares ut i rapporten er om kommunen har etablert hensiktsmessige system og rutiner for å ivareta og forvalte sin eide bygninger.

For å kunne svare ut hovedproblemstillingen er følgende tema/delspørsmål blitt vurdert:

- Har kommunen klare mål og strategier for vedlikehold, og hvordan følges disse opp ?
- Har kommunen oversikt over bygningsmassens tilstand?
- Hvilke system og rutiner er etablert for å melde inn behov fra enhetene, og hvordan følges dette opp?
- Har kommunen tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å ivareta drift og vedlikehold?
- Får kommunestyret systematisk informasjon om bygningsmassens tilstand og vedlikeholdsbehovet?
- Er Indre Fosen kommune forberedt med boligmasse til å kunne bosette det antall flyktninger som forventes til kommunen?

Revisor har benyttet intervjuer, dokumentgjennomgang og flere spørreundersøkelser for å samle inn data.

Revisors funn, konklusjoner og anbefalinger

Revisor konkluderer med at:

- Kommunen mangler tydelige målsettinger som er styrende for kommunens bygningsmasse.
- Kommunen mangler oversikt over vedlikeholdsbehovet. Systemer for innmelding og rutiner for vurdering av tilstand har mangler.
- Det er også mangler i systemer og rutiner for innmelding og oppfølging av det løpende vedlikeholdsbehovet.
- Revisor vurderer at kommune har tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å ivareta bygningsmassen.
- Revisor vurderer at kommunen ikke har en tilfredsstillende rapportering til kommunestyret.
- Kommunen har et system for å sikre bolig ved bosetting av flyktninger. Utfordringen er å skaffe tilstrekkelig antall boliger.

Revisors hovedkonklusjon er at det er flere mangler i systemer og rutiner som er nødvendig for å sikre god og langsiktig vedlikehold av bygninger, og anbefaler at kommunen etablerer et system for helhetlig styring av eid bygningsmasse.

Vurdering

Det er flere interessante funn i forvaltningsrevisjonsrapporten som revisor ikke problematiserer. Det synes å være uenighet i organisasjonen mellom de som erfarer utfordringene i førstelinjen, og de som forholder seg til utfordringene på mellomledernivå. Sekretariatet mener at kontrollutvalget bør stille oppfølgings spørsmål rundt dette i den videre behandlingen av rapporten.

På to av seks delproblemstillinger er konklusjonen at det ikke er noen mangler ved struktur, kunnskap og kompetanse (tilstrekkelig kompetanse og kapasitet i organisasjonen til å ivareta bygningsmassen og system for å sikre boliger ved bosetting av flyktninger). Når det da i praksis likevel viser seg å være krevende er det fordi det ikke er tilstrekkelig med avsatte økonomiske ressurser i budsjettet og at det ikke finnes tilstrekkelig med ledige boliger som er hensiktsmessig plassert for bosetting av flyktninger.

På delproblemstillingen om kommunestyret er tilstrekkelig orientert er det ikke overraskende at konklusjonen er negativ. Det er manglende rapportering som er en av grunnene til at denne forvaltningsrevisjonen ble bestilt.

På to av seks delproblemstillinger som omhandler systemer, registrering og kartlegging er det mangler, både på det kortsiktige vedlikeholdet og konsekvenser av manglende hverdagsvedlikehold over tid. Sekretariatet er enig med revisors anbefaling om at kommunen må etablere et system for helhetlig styring av eid bygningsmasse. Det vil handle om innhenting og kunnskap om bygningsmassens status, registrering av denne og en systematisk oppfølging, som både sikrer god informasjon til kommunestyret og tilstrekkelige budsjetter. Da vil man som kommune kunne ha en bærekraftig forvaltning av bygningsmassen.

På delproblemstilling om det finnes tydelig definerte mål og strategier for vedlikehold konkluderer revisor med at det mangler. Sekretariatet vil anbefale kontrollutvalget å presisere dette som en bestilling til kommunedirektøren i vedtaks form.

Konklusjon

Det er flere forhold som gjør at kontrollutvalget og til slutt kommunestyret bør behandle denne forvaltningsrevisjonen over flere møter.

Flere av informantene opplyste til revisjonen at det er et arbeid på gang som skal knyttes til ny overordnet samfunnsplan som skal behandles i kommunestyret i løpet av våren 2024. Det skal utarbeides nye mål for forvaltningen av bygningsmassen med påfølgende strategier for å nå disse målene, og dette skal bli en del av ny samfunnsplan. Sekretariatet mener det

derfor vil være kontraproduktivt om kontrollutvalget vedtar konkrete tiltak og eller bestillinger fra kommunedirektøren på dette punktet nå. Ny samfunnsplan må bli vedtatt, og den må begynne å få virke før kontrollutvalget inviterer kommunedirektøren til å orientere om status.

Når det gjelder etablering av systemer for kartlegging og helhetlig styring av eid bygningsmasse anbefaler sekretariatet at kontrollutvalget gjør en bestilling under førstegangsbehandlingen av forvaltningsrevisjonsrapporten.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget og kommunestyret å ta til orientering punktene om kompetanse og kapasitet i organisasjonen samt forholdene rundt boliger til flyktninger. Dette er spørsmål som først og fremst er rene budsjettspørsmål. Kommunen, både med politisk og administrativ ledelse, vil bli orientert gjennom denne forvaltningsrevisjonen. Tilstrekkelig økonomiske rammer må sikres i handlings og økonomiplan, samt kommunens budsjetter som vedtas av kommunestyret. Det er ikke kontrollutvalgets rolle å fremme konkrete forslag her.

BEDRE BYGNINGER TIL ALLE

SYSTEMER OG RUTINER FOR VEDLIKEHOLD

Indre Fosen kommune

Forvaltningsrevisjon

2024

FR1264

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne forvaltningsrevisjonen på oppdrag fra Indre Fosen kommunes kontrollutvalg i perioden oktober 2023 til april 2024.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet.

Alle rapporter fra Revisjon Midt-Norge SA publiseres på www.revisjonmidt norge.no.

Orkanger, 10. april 2024

Arve Gausen

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Mette Sandvik

Prosjektmedarbeider

Rim Revisjon
Midt-Norge

Bidrar til forbedring

SAMMENDRAG

Forvaltningsrevisjonen omhandler hvordan kommunen håndterer sine bygninger. Dette inkluderer å se på hvordan kommunen planlegger og jobber mot sine mål og strategier, hvordan bygningene vedlikeholdes og deres tilstand vurderes, hvordan meldinger om vedlikeholdsbehov håndteres internt, og om kommunen har tilstrekkelig kompetanse og ressurser for å utføre oppgavene sine. I tillegg vurderes hvordan kommunen rapporterer til kommunestyret om dette arbeidet og om den tilbyr boliger til flyktninger på en tilfredsstillende måte.

Følgende problemstilling er besvart i forvaltningsrevisjonen:

- Har kommunen etablert hensiktsmessige system og rutiner som kan ivareta et godt og langsiktig vedlikehold av bygninger?

Revisor konkluderer med at kommunen har flere mangler i systemer og rutiner som er nødvendige for å sikre godt og langsiktig vedlikehold av bygninger. Kommunen eier en betydelig større mengde bygninger enn sammenlignbare kommuner og gjennomsnittet for landet. De økte kostnadene dette medfører bør være et fokusområde for styringen av bygningsmassen.

Følgende sentrale mangler utfordrer kommunens system for forvaltning av bygninger:

- Klare målsettinger og strategier for styring
- Dokumentert oversikt over tilstanden og vedlikeholdsbehovet
- Enhetlige systemer og rutiner for innmelding og oppfølging av vedlikeholdsbehov
- Jevnlig rapportering til kommunestyret om tilstanden og vedlikeholdsbehovet i bygningsmassen

Revisor har mottatt informasjon om at det arbeides systematisk i kommunen med å få oversikt over eid bygningsmasse.

Revisor anbefaler kommunen å etablere et system for helhetlig styring av eid bygningsmasse som omfatter og utbedrer mangler påpekt i rapportens konklusjon.

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	5
1 Innledning.....	8
1.1 Bestilling.....	8
1.2 Problemstillinger.....	8
1.3 Metode	9
1.4 Kommunens uttalelse om rapporten	10
1.5 Om temaet	10
1.5.1 Nasjonale utviklingstrekk.....	10
1.5.2 Administrativ organisering av bygningsforvaltningen i Indre Fosen kommune..	11
2 Eiendomsforvaltning	12
2.1 Revisjonskriterier	12
2.2 Innhentet data	12
2.2.1 Nøkkeltall for bygningsmassen – omfang og ressursbruk	12
2.2.2 Mål og strategier for bygningsmassen.....	14
2.2.3 Oversikt over tilstand og vedlikeholdsbehov for bygningsmassen	16
2.2.4 Melding av vedlikeholdsbehov i bygningsmassen	22
2.2.5 Kompetanse og kapasitet til vedlikehold av bygningsmassen	25
2.2.6 Rapportering om bygningsmassen til kommunestyret	27
2.2.7 Boliger til flyktninger	28
2.3 Revisors vurderinger	29
3 Konklusjon og anbefaling.....	33
3.1 Konklusjon.....	33
3.2 Anbefaling	33
4 Livsløpskostnader.....	34
4.1 Oppsummering.....	35
Kilder.....	36
Vedlegg 1 – Utledning av revisjonskriterier.....	37
Vedlegg 2 – Spørreundersøkelse	44
Vedlegg 3 – Uttalelse	47

Tabell

Tabell 1. Bruttoareal til formålsbyggene per bruker i 2022, i m ²	12
--	----

Tabell 2.	Kommunalt disponerte boliger per 1.000 innbyggere.....	13
Tabell 3.	Indre Fosen kommune har fastsatt tydelige mål for vedlikehold av kommunale bygg.....	15
Tabell 4.	Indre Fosen kommune følger systematisk opp fastsatte mål for vedlikehold av kommunale bygg	15
Tabell 5.	For bygg der jeg er vaktmester/som min enhet disponerer foreligger det en plan for langsiktig vedlikehold.....	16
Tabell 6.	Indre Fosen kommune gjennomfører regelmessige tilstandsvurderinger av kommunale bygg	18
Tabell 7.	Indre Fosen kommune har god oversikt over tilstand og vedlikeholdsbehov for kommunale bygg.....	18
Tabell 8.	Indre Fosen kommune har gode rutiner og systemer for å avdekke dårlig inneklimate.....	18
Tabell 9.	Indre Fosen kommune har gode rutiner og systemer for å rette opp dårlig inneklimate	19
Tabell 10.	I løpet av det siste året, har manglende vedlikehold i bygg din enhet disponerer (n=13):.....	20
Tabell 11.	Indre Fosen kommune har gode rutiner for hvordan vedlikeholdsbehov skal meldes inn	22
Tabell 12.	Indre Fosen kommune har gode rutiner for oppfølging av umiddelbare vedlikeholdsbehov.....	23
Tabell 13.	Indre Fosen kommune har gode rutiner for oppfølging av langsiktig vedlikehold	23
Tabell 14.	Indre Fosen kommune har gode rutiner for tilbakemelding om utført vedlikehold	23
Tabell 15.	Indre Fosen kommune har gode rutiner for tilbakemelding ved ikke utført vedlikehold	23
Tabell 16.	Indre Fosen kommune har en avtale mellom byggavdelinga og ledere for bygg som regulerer ansvaret for vedlikeholdsoppgaver.....	24
Tabell 17.	Indre Fosen kommune har god kompetanse i langsiktig forvaltning av bygningsmassen	26
Tabell 18.	Indre Fosen kommune har vaktmestere med høy faglig kompetanse.....	26
Tabell 19.	Indre Fosen kommune har tilstrekkelig bemanning til å utføre godt og langsiktig vedlikehold	26
Tabell 20.	Indre Fosen kommune har tilstrekkelig driftsbudsjett til å utføre godt og langsiktig vedlikehold	26
Tabell 21.	Indre Fosen kommune har bygg med mye ledig/ubenyttet areal	28
Tabell 22.	Oversikt over gjennomførte spørreundersøkelser.....	44

Figurer

Figur 1.	Sammenligning av brutto driftsutgifter i kroner per kvadratmeter	13
Figur 2.	Utgifter til energi, renhold og vedlikehold per kvadratmeter	14
Figur 3.	For bygg der jeg er, er det problem med inneklimate.....	19
Figur 4.	For bygg der jeg er gjøres det regelmessige målinger av inneklimate	20
Figur 5.	For bygg der jeg er, er vedlikeholdet mangelfullt	24
Figur 6.	For bygg der jeg er utføres umiddelbare vedlikeholdsbehov innen rimelig tid.....	25

1 INNLEDNING

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Indre Fosen kommune bestilte i sak 18/23 den 26.4.2023 en forvaltningsrevisjon med tema eiendomsforvaltning. Prosjektet er ikke en del av Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2021-2024. Kommunestyret i Indre Fosen kommune gav kontrollutvalget myndighet til å gjøre endringer i plan for forvaltningsrevisjon (sak 63/20), og det er slik åpnet for kontrollutvalgets bestilling av en forvaltningsrevisjon om eiendomsforvaltning. Revisor utarbeidet en prosjektplan til kontrollutvalgets møte den 6.9.2023 i sak 37/23. Kontrollutvalget sluttet seg til prosjektplanen og dermed forslaget til vedtak. Utvalget hadde følgende tilføyelse til vedtaket:

Kontrollutvalget ber revisjonen om å også undersøke om kommunen vurderer livsløpskostnader ved anskaffelser på eiendomsområdet.

Vi har definert og avgrenset eiendomsforvaltning til kommunens system for å ivareta og forvalte sine eide bygninger.

1.2 Problemstillinger

Følgende problemstillinger vil bli besvart i rapporten:

- Har kommunen etablert hensiktsmessige system og rutiner som kan ivareta et godt og langsiktig vedlikehold av bygninger?

Forvaltningsrevisjonen vil rette søkelys mot kommunens *overordnede mål, system og rutiner* innen vedlikehold av kommunens bygningsmasse. For å besvare hovedproblemstillingen vil revisjonen belyse følgende delspørsmål:

- Har kommunen klare mål og strategier for vedlikehold av kommunens bygningsmasse, og i hvilken grad følges disse opp?
- Har kommunen oversikt over tilstanden til og vedlikeholdsbehovet for bygningsmassen, og hvilke system og rutiner benyttes for å holde oversikten oppdatert?
- Hvilke system og rutiner er etablert for å melde inn behov fra de tjenesteytende enhetene, og hvordan følges disse opp?
- Har kommunen tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å ivareta drift og vedlikehold av bygningsmassen?
- Får kommunestyret systematisk informasjon om tilstanden til og vedlikeholdsbehovet for bygningsmassen?

- Er Indre Fosen kommune forberedt med boligmasse til å kunne bosette flyktninger som forventes til kommunen?

Avslutningsvis i kapittel 4 vil vi beskrive data knyttet til kommunens rutiner for å beregne/å synliggjøre livsløpskostnader ved anskaffelser i bygninger.

1.3 Metode

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til NKRF - kontroll og revisjon i kommunenes standard for forvaltningsrevisjon RSK 001, (NKRF, 2020). Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Indre Fosen kommune, jf. kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3.

Vi har brukt følgende metoder for å samle inn data til dette prosjektet.

Intervju

Revisjonen har gjennomført intervjuer med i alt fire personer, fordelt på tre ulike intervjuer. Første intervju var med kommunedirektøren, leder fellestjenester og områdeleder bygg og eiendom. Andre intervju var med områdeleder bygg og eiendom og tredje intervju var med fagleder vaktmester. Intervjuene ble gjennomført ved at revisjonen stilte spørsmål fra en forberedt intervjuguide. Fra intervjuene ble det ført referat som senere ble verifisert av intervjuobjektene.

Dokumentgjennomgang

Data er hentet fra dokumenter for kommunens eiendomsforvaltning, herunder omtaler i kommunens plan- og rapporteringsdokumenter. I tillegg har vi benyttet nøkkeltall fra KOSTRA (2022) for kommunen sammenlignet med snitt for KOSTRA-gruppe 7 og landet for å belyse kommunens forvaltning av bygg. Revisjonen tar forbehold om mulige kilder til feil i tallmaterialet og vil derfor benytte statistikken med varsomhet.

Spørreundersøkelse

I prosjektet har revisjonen gjennomført tre ulike spørreundersøkelser til enhetsledere bygg, vaktmestere og verneombud bygg. Undersøkelsene ble utformet i spørreskjemaverktøyet SurveyXact, og gjennomført ved utsendelse per e-post. Vi har i vedlegg 2 vist nærmere til metode for gjennomføring av spørreundersøkelsene.

Vurdering av metode

Vi mener at de innsamlede dataene er tilstrekkelig for å besvare problemstillingene opp mot revisjonskriteriene, og at kombinasjonen av ulike metoder for datainnsamling har vært hensiktsmessige for å få belyst bygningsforvaltningen fra flere sider.

1.4 Kommunens uttalelse om rapporten

En foreløpig rapport ble sendt på høring til kommunedirektøren i Indre Fosen kommune den 07.03.2024. Revisor mottok høringssvar den 22.03.2024 fra områdeleder Eiendom. Høringssvaret er vedlagt rapporten i vedlegg 2. Revisor har korrigert fakta i samsvar med kommunens høringssvar. Utover dette er ikke rapporten endret. Kommunens høringssvar er vedlagt rapporten i vedlegg 3.

1.5 Om temaet

1.5.1 Nasjonale utviklingstrekk

Eiendommer og bygninger som kommunene forvalter utgjør store verdier. Bygningsmassen er en viktig innsatsfaktor for all kommunal tjenesteyting. Så mye som 15 – 20 prosent av kommunenes budsjetter går med til å huse den kommunale virksomheten. I rapporten «Vedlikehold i kommunesektoren», (Multiconsult & PWC, 2008) ble det estimert et betydelig etterslep i vedlikeholdet av den kommunale bygningsmassen. Betydningen av å utarbeide en helhetlig eiendomsstrategi med tydelige mål ble understreket. Mål for vedlikehold av bygninger ble anbefalt som et vesentlig element i en slik strategi. Dette stiller krav til gode beslutningsgrunnlag for kommunestyret.

I KS sin veileder «Bedre eiendomsforvaltning og vedlikehold» (Multiconsult & PWC, 2008) blir det framhevet at et planmessig og godt løpende vedlikehold er lønnsomt. Ved manglende eller lavt vedlikehold kan et bygg bli nedslitt tidligere enn beregnet. Som følge av dette kan kommunene bli tvunget til å gjennomføre akutte tiltak som krever ekstraordinære bevilgninger. Manglende vedlikehold kan også føre til en tidligere total rehabilitering som må finansieres med lån. Med lånene øker driftsutgiftene i form av renter og avdrag. Disse kan utgjøre langt høyere kostnader per kvadratmeter/år enn det et planmessig vedlikehold ville utgjøre. KS anbefaler at kommunestyret må sikre seg jevnlig rapportering av tilstanden på kommunens bygningsmasse, med forslag til prioriteringer og beregnede utbedringskostnader.

På oppdrag fra KS utarbeidet Civitas rapporten «Forvaltning av kommunesektorens eiendom og infrastruktur» (Civitas, 2013). Det ble pekt på tre virkemidler for bedre forvaltning av bygningskapitalen. For det første bør kommunen ha et bevisst forhold til hvilken kompetanse det er behov for på kort og lang sikt. Dette handler både om å være attraktiv for flinke folk, å videreutvikle eksisterende kompetanse hos de ansatte, og å utvikle eierkompetanse hos politikerne.

Deretter viser Civitas rapporten til betydningen av god kommunikasjon mellom politisk nivå, administrasjon og brukere. Politikerne må få et beslutningsgrunnlag om tilstand og vedlikeholdsbehov som man ikke behøver å være fagperson for å forstå. Administrasjonen må sikre seg at informasjonen svarer til de forholdene politikerne ønsker å få belyst. Det må også etableres rutiner for hvordan brukerne av de kommunale byggene melder inn sine behov og får tilbakemeldinger.

For det tredje ble betydningen av god kontroll i form av et gjennomgående plan- og ledelsessystem understreket. Bygningsforvaltningen bør ta utgangspunkt i en overordnet strategi. Mål og konkrete tiltak for det enkelte bygg må være forankret i denne, og på veien frem til det ønskede resultatet må tilstandsrapporter og internkontrollsystem være koblet sammen i en helhetlig handlingskjede. Anbefalingene følger av Civitas rapporten.

1.5.2 Administrativ organisering av bygningsmassen i Indre Fosen kommune

Kommunen gjennomfører en omorganisering i Indre Fosen kommune som ferdigstilles i 2024, ifølge kommunedirektøren. Informasjon fra intervjuene viser at bygninger og eiendommer fra 1.1.2024 tilhører det administrative området for fellestjenester. Innen dette området er det en leder med ansvar for bygg og eiendom. Dette området har en områdeleder, en fagleder for vaktmestere, en leder for renhold, en bygningsingeniør, og en person som håndterer utleie. Fagleder for vaktmestere og leder for renhold har personalansvar. En person har ansvar for brannsikkerhet og gir støtte i forbindelse med boliger for flyktninger. Det er også planlagt å ansette en ekstra person for å ivareta flyktningeboliger, finansiert av flyktningemidler. Avdelingen for bygg har ni vaktmestere i full stilling, to snekkere i full stilling og en maler i halv stilling. Hver vaktmester har spesifikke bygninger de er ansvarlige for å vedlikeholde.

2 EIENDOMSFORVALTNING

I dette kapittelet presenteres data for å besvare hovedproblemstilling og delproblemstillinger.

2.1 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne forvaltningsrevisjonen:

- Kommunen bør ha klare mål og strategier for vedlikehold av kommunens bygningsmasse.
- Kommunen bør ha en oppdatert oversikt over tilstanden til og vedlikeholdsbehovet for bygningsmassen.
- Kommunen bør ha system og rutiner for regelmessig vurdering av tilstanden til og vedlikeholdsbehov av kommunens bygningsmasse.
- Kommunen bør ha rutiner som sikrer at innmeldte vedlikeholdsbehov (både langsiktige og umiddelbare) fra de tjenesteytende enhetene følges opp.
- Kommunen bør ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å ivareta bygningsmassen.
- Kommunedirektøren bør rapportere til kommunestyret om tilstanden til og vedlikeholdsbehovet for bygningsmassen på en systematisk måte.
- Kommunen bør ha systemer som sikrer bolig ved bosetting av flyktninger.

Utledningen av revisjonskriteriene er vist i vedlegg 1.

2.2 Innhentet data

2.2.1 Nøkkeltall for bygningsmassen – omfang og ressursbruk

KOSTRA-data i 2022(SSB, 2024) viser at bruttoarealet til kommunens formålsbygg er oppgitt til totalt 60.980 kvadratmeter. Herav er administrasjonslokaler på 7.109 kvadratmeter, barnehagelokaler er på 4.295 kvadratmeter, skoler er på 24.368 kvadratmeter, institusjonslokaler er på 17.782 kvadratmeter, idrettsbygg er på 6.186 kvadratmeter og kulturhus er på 1.240 kvadratmeter i 2022, ifølge KOSTRA-data.

Tabell 1. Bruttoareal til formålsbyggene per bruker i 2022, i m²

	Indre Fosen	KOSTRA-gruppe 7 ¹	Landet uten Oslo
Administrasjonslokaler	0,71	0,44	0,47
Barnehagelokaler	17,60	12,89	14,48
Skolelokaler	21,28	19,42	19,98

¹ Indre Fosen kommune er i KOSTRA-gruppe 7 som består av kommuner med innbyggere mellom 10.000 til 19.999, og har lave bundne kostnader og frie disponible inntekter, og består totalt av 38 kommuner.

Institusjonslokaler	230,94	161,97	151,34
Idrettsbygg	0,62	0,54	0,62
Kulturbygg	0,12	0,29	0,35
Areal per innbygger	6,11	4,93	5,11

Kilde: SSB/KOSTRA

Tabellen viser kommunens bygningsareal sammenlignet med andre kommuner, hvor arealet er delt på antall brukere for den aktuelle tjenesten. Tallene viser at arealene til barnehager, skoler, institusjonslokaler og administrasjonslokaler i Indre Fosen ligger over gjennomsnittet i 2022, mens kulturbygg ligger under. Areal til idrettsbygg ligger noenlunde på gjennomsnittet. Samlet sett viser tallene lav arealeffektivitet. Det samlede bruttoarealet på bygningsmassen er på knapt 61 000 kvadratmeter i 2022 og utgjør 6,11 kvadratmeter per innbygger.

KOSTRA-tallene for 2022 forteller at gjennomsnittet for de kommunene det er mest naturlig å sammenligne seg med, gruppe 7, hadde 4,93 kvadratmeter per innbygger, og at landet uten Oslo hadde 5,11 kvm.

I tillegg til formålsbyggene har kommunen 222 boenheter til utleie. Dette omfatter 180 omsorgsboliger og 42 gjennomgangsboliger per 1.1.2024. Tabellen nedenfor viser at antall boenheter i kommunen ligger over sammenligningsgruppene.

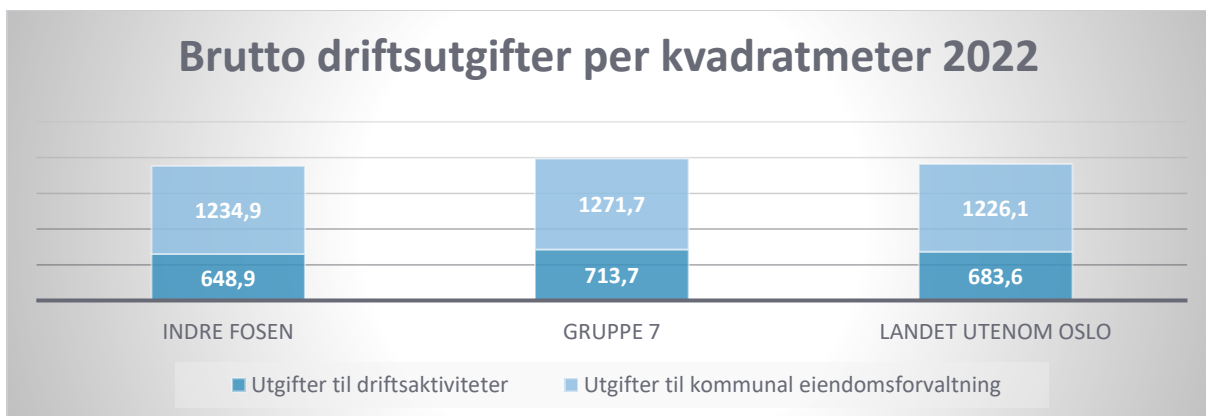
Tabell 2. Kommunalt disponerte boliger per 1.000 innbyggere.

	Indre Fosen	KOSTRA-gruppe 7	Landet uten Oslo
Bolig per 1000 innbygger	27	20	18

Kilde: SSB/KOSTRA

KOSTRA-data 2022 forteller at Indre Fosen kommune har noenlunde like brutto driftsutgifter til formålsbyggene og administrasjon av eiendomsforvaltningen per kvadratmeter som gjennomsnittet i sammenligningsgruppene.

Figur 1. Sammenligning av brutto driftsutgifter i kroner per kvadratmeter

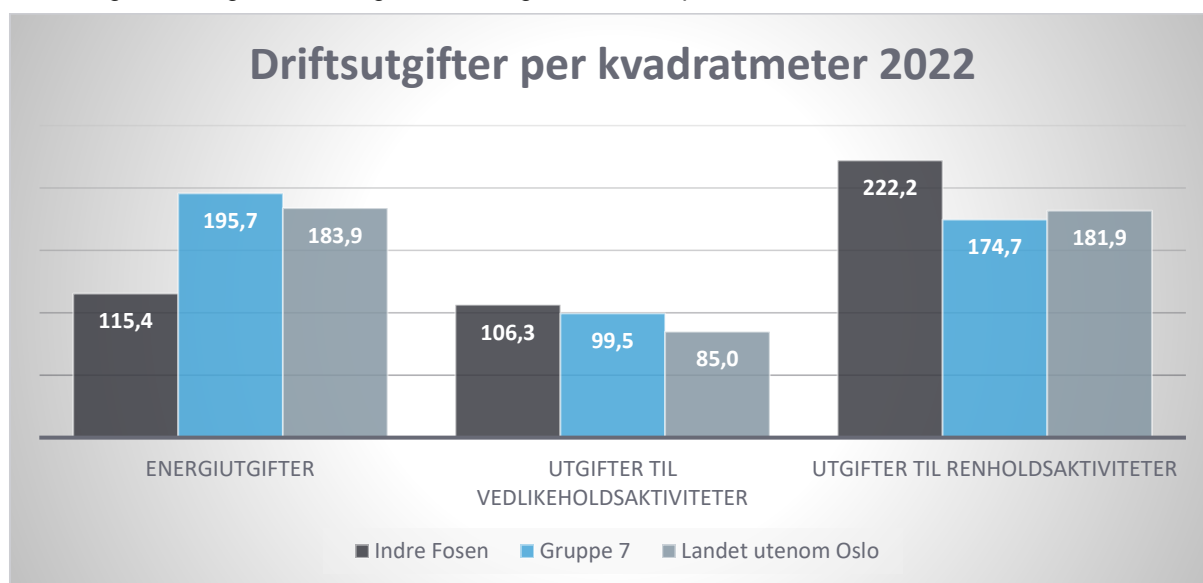
Kilde: SSB/KOSTRA

For Indre Fosen utgjorde driftsutgiftene til formålsbyggene kr 1.234 per kvadratmeter, og i tillegg var kr 648,9 utgifter til driftsaktiviteter. Utgiftene til formålsbygg ligger noenlunde likt

med KOSTRA-gruppe 7, og landsgjennomsnittet utenom Oslo. Vi har sett at Indre Fosen sine bygningsmassen er større enn hva innbyggertallet skulle tilsi når vi sammenligner med andre grupperinger, noe som også har betydning for nivå på utgiftene i kommunen.

Det er av interesse å finne ut hvilke utgiftstyper det er som bidrar til Indre Fosen sine driftsutgifter når det måles per kvadratmeter. KOSTRA-data inneholder også delstørrelser for noen av driftsutgiftene. Dette er imidlertid data hvor mulige feilkilder kan oppstå, og tabellen er derfor avgrenset til å vise tall på kommune- og gruppenivå.

Figur 2. Utgifter til energi, renhold og vedlikehold per kvadratmeter

Kilde: SSB/KOSTRA

Indre Fosen har betydelig høyere utgifter til renhold enn gjennomsnittene som det sammenlignes med, og vedlikeholdsutgiftene ligger også noe over de andre. Energiutgiftene er betydelig lavere enn de andre grupperingene. Vi tar forbehold om datakvaliteten i tallene.

2.2.2 Mål og strategier for bygningsmassen

I denne delen vil vi presentere data om kommunens mål og strategier for forvaltningen av den kommunale bygningsmassen.

De som ble intervjuet informerte om kommunens pågående arbeid med å utvikle nye mål for sine bygninger. Etter å ha etablert disse målene, vil det bli utarbeidet strategier for å oppnå dem. Tidligere mål vil bli revidert og erstattet. De nye målene må være i tråd med kommunens overordnede samfunnsplan, som skal behandles i kommunestyret våren 2024. Kommunestyret forventer ifølge kommunedirektør en mer planmessig tilnærming til styringen av kommunens bygningsmasse, noe som har vært mangelfullt tidligere og nå blir adressert administrativt.

Revisor er kjent med en eierstrategi for kommunale bygninger i Indre Fosen kommune, vedtatt i kommunestyrets sak 38/2019. Denne strategien omhandler utfordringer, mål og strategier for forvaltningen av kommunens bygninger. Videre er det dokumentasjon av kommunale eiendommer i Rissa kommune, datert 11.3.2014, som inneholder strategier for forvaltningen av disse eiendommene.

Data fra spørreundersøkelsene

7 ansatte vaktmestere og 13 ledere i enheter som benytter byggene ble bedt om å ta stilling til påstander knyttet til overordnede mål for vedlikeholdet.

Tabell 3. Indre Fosen kommune har fastsatt tydelige mål for vedlikehold av kommunale bygg

Respondenter	Helt eller delvis enige	Nøytral	Helt eller delvis uenige	Vet ikke
Vaktmestere	57,1 %	0 %	42,9 %	0 %
Ledere	7,7 %	30,8 %	53,8 %	7,7 %

Kilde: RMN

Tabellen viser at vaktmestere og ledere gir ulik tilbakemelding på om det er fastsatt tydelige mål for vedlikehold av kommunale bygg i kommunen. Andelen som svarer «vet ikke og nøytral» er også noe høy hos ledere.

Tabell 4. Indre Fosen kommune følger systematisk opp fastsatte mål for vedlikehold av kommunale bygg

Respondenter	Helt eller delvis enige	Nøytral	Helt eller delvis uenige	Vet ikke
Vaktmestere	42,9 %	0 %	42,9 %	14,3 %
Ledere	15,4 %	30,8 %	46,2 %	7,7 %

Kilde: RMN

Tabellen viser at vaktmestere og ledere gir ulik tilbakemelding på om mål for vedlikehold følges systematisk opp. Det er også verdt å merke seg at en stor andel av lederne svarer «nøytralt».

Svarene for langsiktige vedlikeholdsplaner for det enkelte bygg synes å være svakt forankret hos lederne ved byggene, og vaktmestere er delte i synet om det foreligger langsiktige planer for vedlikeholdet. Andelen som svarer, «vet ikke og nøytral» er høy. Vaktmestere ble i tillegg bedt om å vurdere følgende påstand: «*For bygg der jeg er vaktmester er det fastsatt klare mål for vedlikehold*». 42,9 prosent sa seg delvis enig, mens 28,6 var delvis uenig og 28,6 % var «nøytral».

Tabell 5. For bygg der jeg er vaktmester/som min enhet disponerer foreligger det en plan for langsiktig vedlikehold

Respondenter	Helt eller delvis enige	Nøytral	Helt eller delvis uenige	Vet ikke
Vaktmestere	28,6 %	28,6 %	28,6 %	14,3 %
Ledere	7,7 %	7,7 %	53,8 %	30,8 %

Kilde: RMN

Vaktmestrene fikk i tillegg noen utdypende spørsmål om oversikten over vedlikeholdsbehov for bygg der vedkommende utøver tjenester. 100 prosent var helt eller delvis enig i påstanden om at vedkommende har god oversikt over vedlikeholdsbehovet. 57,1 prosent var helt eller delvis enig i en påstand om at vedlikeholdsbehovet er dokumentert i kommunens system.

2.2.3 Oversikt over tilstand og vedlikeholdsbehov for bygningsmassen

Den faglige standarden for å utføre tilstandsanalyser er beskrevet i Norsk Standard 3424 (Standard Norge, 2020). Standarden oppgir krav til hva som skal beskrives, vurderes og dokumenteres. Standarden er fleksibel og kan danne rammeverk for tilstandsanalyser av ulik art og omfang. Omfanget av en tilstandsanalyse avhenger av referansenivå (hva man sammenlikner med) og analysenivå (hvor grundig man utfører analysen). Tilstandsanalyser blir ofte utført av bygningskyndige på oppdragsbasis.

System og rutiner for vurdering av tilstand og vedlikeholdsbehov

Kommunedirektør sier at det har vært et mål å få etablert en planmessighet for forvaltning av eide bygg til offentlig tjenesteyting (formålsbygg). Kommunestyret har etterspurt planmessigheten og har bedt om at bygg som ikke er i bruk selges. Kommunen tar i bruk et nytt virksomhetsstyringssystem – Framsikt, som skal ivareta et systematisk budsjett/økonomiplan- og rapporteringssystem. Dette innebærer at administrasjonen arbeider med å få en bedre systematisk oversikt over forvaltning, drift, vedlikehold av kommunens eide bygningsmasse og status for vedlikeholdsetterslep.

Flere som er intervjuet sier at kommunen benytter Famac som er et elektronisk FDV-system (forvaltning, drift og vedlikehold av eide bygninger). I Famac har bygg-avdelinga arbeidet med å rapportere inn data for kommunens eide bygningsmasse. Fagleder vaktmester sier at mye av bygningsmassen har bra standard, men står ubenyttet. Tjenesten utfører ikke vedlikehold og ettersyn på tomme bygg, og strøm og vann kobles ut ifølge fagleder. Bygningsmassens tilstand reduseres for de byggene som står tomme og ikke har oppvarming. Områdeleder sier at det kan hentes ut rapporter fra Famac, samlet for bygningsmassen og for det enkelte bygg, når disse er ferdig registrert og oppdatert.

Kommunen mangler en planstyring av drift og vedlikehold av byggene, ifølge de som er intervjuet. Dette vil komme på plass i løpet av 2024. Da må oversikten med en helhetlig prioriteringsliste for bygningsmassen utarbeides. Alle investeringsprosjekter planlagt i 2024, utsettes i påvente av denne oversikten. Denne legger føring for budsjett og handlingsplan fra 2025. Ifølge flere som er intervjuet må administrasjonen i 2024 gjenvinne styringskontrollen over bygningsmassen. Det planlegges kun å utføre akutt vedlikehold på eide bygninger i 2024. Områdeleder sier ansatte har en gjennomgang av bygningsmassen nå, for å få oversikt over kostnader til utbedring og drift. Denne gjennomgangen dokumenteres i Famac. Områdeleder sier at det er gjort tilstandsvurdering av eksterne aktører tidligere, men at det er lenge siden. Det er ikke plan om bruk av eksterne nå, kommunen må først vurdere hvilken bygningsmasse som kan benyttes fremover og hvilken man må kvitte seg med.

Fagleder vaktmester sier at kommunen har etterslep på vedlikehold. Akutte oppgaver blir utført, men det planlagte vedlikeholdet blir utsatt og større vedlikeholdsoppdrag mangler budsjetterte midler. Systematiske runder for vedlikehold utføres av vaktmestrene, og det utarbeides nå rapport om tilstanden i bygningsmassen. Brann- og el-tilsyn blir fulgt opp og utbedret i bygg som er i bruk, da alternativet er å stenge bygget.

Områdeleder sier i den budsjettmessige situasjonen for 2024 må ansatte rustes til å overføre vedlikeholdsproblemene til leder, og ikke selv ta denne diskusjonen med enhetene som ønsker utbedringer av vedlikeholdet.

Det er etablerte prosedyrer for regelmessig inspeksjon av kommunens bygningsmasse og oppfølging av nødvendige tiltak. Videre gjennomføres målinger av inneklima etter behov og ønsker, ifølge de som er intervjuet. Folkehelse Fosen IKS er ansvarlig for HMS-målinger i kommunens bygninger. Fagledere, vaktmestere, verneombud og byggeledere deltar i inspeksjoner av hvert enkelt bygg. Inspeksjonene inkluderer også miljørettet helsevern på skoler og barnehager, hvor måleutstyr benyttes både av eksterne og kommunalt ansatte. Måleutstyr blir installert i 14-dagers perioder for å overvåke luftkvaliteten og andre forhold, og tiltak blir iverksatt basert på resultatene.

Overføring av FDV - dokumentasjon for bygg

Bygningsmassen som huser de tidligere videregående skolene i Leksvik og Rissa, ble overtatt av kommunen den 30.9.2023. Kommunen har mottatt informasjon fra fylkeskommunen angående tilstanden til disse bygningene, samt fått tilgang til bygningstegningene for å legge dem inn i Famac-systemet. Det blir administrativt vurdert å bruke lokalene til Testmann Minne skole i Leksvik og Johan Bojer-bygget i Rissa til andre formål.

Faglederen for vaktmestere opplyser at varmen i bygningene som tidligere huset videregående skoler i Leksvik og Rissa, er blitt senket til 15-20 grader for å forebygge fuktighet, og at vaktmestrene foretar ukentlige inspeksjoner i disse bygningene. I 2023 ble det ikke utarbeidet en plan for bruken av disse eiendommene, ifølge budsjettvedtaket for 2024 i kommunestyret (K-sak 155/23).

Den nåværende gjennomgangen av bygningsmassen blir FDV-dataene oppdatert i Famac-systemet. Famac-systemet legger til rette for at bygningseier får oversikt og kontroll over forvaltnings-, drifts- og vedlikeholds-dokumentasjon, avvik og aktiviteter for eide bygg. Dette utgjør styringsdata for bygningsforvaltning.

Data fra spørreundersøkelsene om tilstandsvurderinger

I spørreundersøkelsen ba vi 7 ansatte vaktmestere og 13 ledere i enheter som disponerer kommunale bygg om å ta stilling til noen påstander knyttet til tilstandsvurderinger.

Tabell 6. Indre Fosen kommune gjennomfører regelmessige tilstandsvurderinger av kommunale bygg

Respondenter	Helt eller delvis enige	Nøytral	Helt eller delvis uenige	Vet ikke
Vaktmestere	28,6 %	28,6 %	28,6 %	14,3 %
Ledere	23,1 %	23,1 %	38,5 %	15,4 %

Kilde: RMN

Tabell 7. Indre Fosen kommune har god oversikt over tilstand og vedlikeholdsbehov for kommunale bygg

Respondenter	Helt eller delvis enige	Nøytral	Helt eller delvis uenige	Vet ikke
Vaktmestere	42,9 %	28,6 %	28,6 %	0 %
Ledere	30,8 %	23,1 %	30,8 %	15,4 %

Kilde: RMN

Vi merker oss at vaktmestrene har et mer positivt bilde av arbeidet med tilstandsvurderinger og kartlegging av vedlikeholdsbehov enn lederne i byggene som blir betjent. Andelen som svarer, «vet ikke» og «nøytral» er høy.

Data fra spørreundersøkelsene om inneklima

I spørreundersøkelsene ba vi om vaktmestere og ledes vurdering av inneklimaet for de byggene de betjener (7 vaktmestere og 13 ledere).

Tabell 8. Indre Fosen kommune har gode rutiner og systemer for å avdekke dårlig inneklima

Respondenter	Helt eller delvis enige	Nøytral	Helt eller delvis uenige	Vet ikke
Vaktmestere	57,1 %	14,3 %	14,3 %	14,3 %
Ledere	30,8 %	15,4 %	46,2 %	7,7 %

Kilde: RMN

Vi ser av tabellen at vaktmestere i hovedsak er enig i at kommunen har gode rutiner og systemer for å avdekke dårlig innelima. Ledere er mer delt i dette synet, og de fleste mener det motsatte.

Tabell 9. Indre Fosen kommune har gode rutiner og systemer for å rette opp dårlig innelima

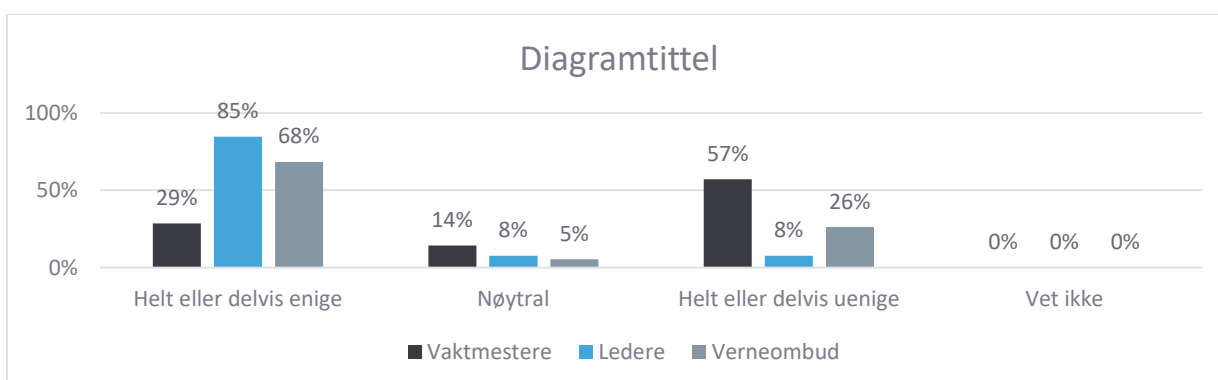
Respondenter	Helt eller delvis enige	Nøytral	Helt eller delvis uenige	Vet ikke
Vaktmestere	57,1 %	14,3 %	14,3 %	14,3 %
Ledere	23,1 %	23,1 %	53,8 %	0 %

Kilde: RMN

Vi ser av tabellen at et flertall av vaktmestere er enig i at kommunen har gode rutiner og systemer for å rette opp dårlig innelima. Også her er lederne mer delt i synet, og over halvparten er uenig i dette.

I de 3 spørreundersøkelsene ba vi om respondentenes vurdering av innelimaet for de byggene de betjener (7 vaktmestere, 13 ledere og 19 verneombud).

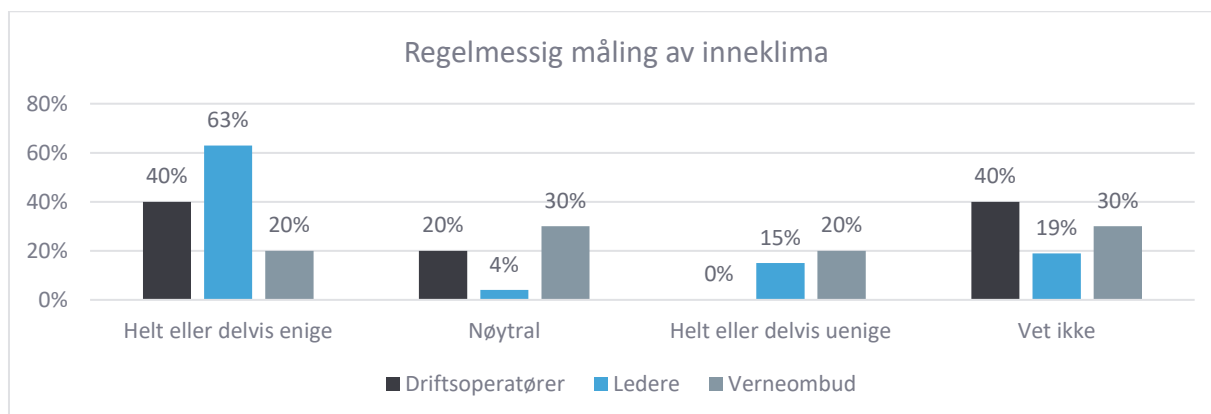
Figur 3. For bygg der jeg er, er det problem med innelimaet

Kilde: RMN

Figuren viser at vaktmestere ikke er enige i at det er problem med innelimaet i de kommunale byggene de jobber med. Flertallet av lederne og verneombud mener derimot at det er problemer med innelimaet i byggene de benytter.

Figur 4. For bygg der jeg er gjøres det regelmessige målinger av inneklimate

Kilde: RMN

Figuren ovenfor viser at det er ulik oppfatning eller kjennskap til mellom vaktmestere, enhetsledere og verneombud om det gjøres regelmessige målinger av inneklimate i de byggene de har kjennskap til. Det er også en stor andel som svarer vet ikke eller som er nøytral til påstanden. I spørreundersøkelsen ble det gitt følgende kommentar til inneklimate:

- «Det er ikke alltid det er mulig å sitte å "se" på en skjerm på en pc og si at alt er som det skal være ang. luftkvalitet/temperatur m.m. Det er ikke samsvar mellom de som oppholder seg i rommene i bygningen, og den som sitter og "styrer" dette på pc. D.v.s den som sitter og "styrer" og har "oversikt" på skjerm, sier alt er ok m.h.t dataopplysningene, men det oppleves ikke slik i virkeligheten.»

Data fra spørreundersøkelsen om vedlikeholdet

61,5 prosent av lederne i enhetene sa seg helt eller delvis enig i en påstand om at byggene de disponerer har mangelfullt vedlikehold. Blant vaktmesterne som foretar vedlikeholdet var andelen enige 28,6 prosent, mens 57,1 prosent sa seg helt eller delvis uenige.

Vi ba ledere i enhet som disponerer de kommunale byggene om å vurdere noen påstander om mulige konsekvenser av manglende vedlikehold i det siste året. Tabelloverskriftene gjengir påstandene de ble bedt om å ta stilling til.

Tabell 10. I løpet av det siste året, har manglende vedlikehold i bygg din enhet disponerer (n=13):

	Helt eller delvis enige	Nøytral	Helt eller delvis uenige	Vet ikke
<i>hatt negativ innvirkning på de kommunale tjenestene som tilbys i bygget?</i>	61,5 %	23,1 %	15,4 %	0 %
<i>medført fare for helse, miljø og sikkerhet?</i>	69,2 %	0 %	30,8 %	0 %

<i>medført ekstra kostnader for kommunen?</i>	46,2 %	15,4 %	30,8 %	7,7 %
<i>ført til klager fra ansatte som jobber i bygget?</i>	61,5 %	15,4 %	23,1 %	0 %
<i>medført klager fra brukere av tjenestene som tilbys i bygget?</i>	46,2 %	7,7 %	38,5 %	7,7 %
<i>ført til pålegg eller behov for dispensasjon fra statlig tilsynsmyndighet?</i>	7,7 %	7,7 %	53,8 %	30,8 %

Kilde: RMN

Vi ser av tabellen at de fleste lederne sier at manglende vedlikehold har medført klager fra ansatte, fare for helse, miljø og sikkerhet og brukere, medført ekstra kostnader for kommunen og hatt negativ innvirkning på tjenester som tilbys. Flertallet er uenig i at manglende vedlikehold har medført pålegg fra tilsynsmyndigheter.

Vaktmesterne og verneombudene knyttet til byggene ble bedt om å svare «ja», «nei» eller «vet ikke» på tilsvarende påstander. Vaktmestere sa seg mest enig i at manglende vedlikehold i bygg har medført ekstra kostnader for kommunen og ført til klager fra ansatte og brukere. Svarene fra verneombudene var mer på linje med lederne sine svar, med unntak av at flere har svart nei på at manglende vedlikehold i bygg har medført fare for helse, miljø og sikkerhet.

I spørreundersøkelsen ble det gitt kommentarer til vedlikehold:

- «Bedre dialog mellom dem som styrer pengene og dem som utfører drift av bygg. Rett utstyr på rett plass.»
- «Vår enhet disponerer mange ulike bygningsenheter. Ulikt byggeår. Ulik kvalitet. Generell oppfatning av at en del vedlikehold av enkel karakter, mulig dog tidkrevende, lider. Så som så med maling, tømning av takrenner osv.»
- «Veldig mange spørsmål som er vanskelig å svare på. Erfarte at det tok mange år før dårlige lokaler ble oppgradert.»
- «Endringer av planer om nybygg medfører mye frustrasjon både hos ansatte og elever og foresatte. Bygningsmassen er ikke universelt utformet. Både bygg og lekeområdet har store avvik, skadedyr, råte/mugg og funn av asbest.»
- «Det er vanskelig å forstå hvorfor en kommune neglisjerer vedlikehold av bygningsmasse år etter år.»

2.2.4 Melding av vedlikeholdsbehov i bygningsmassen

Ifølge intervjuene varierer det hvordan vedlikeholdsbehov i kommunale bygg blir rapportert. Dette skjer gjennom Famac-systemet, Helpdesk, e-post eller via direkte dialog. Det er også forskjell på hvem som rapporterer, både ledere og ansatte kan melde inn behov for vedlikehold. Ifølge områdelederen vil det bli et krav at slike meldinger følger et fastsatt prosessforløp. Det pågår arbeid med å utarbeide en prosessbeskrivelse som skal regulere melding og kvittering av utført vedlikehold, noe som mangler nå.

Faglederen for vaktmestere mener det er nødvendig å etablere en brukeravtale som klargjør kommunikasjonen mellom bygningsavdelingen og ledere i de ulike byggene. Han sier at mye tid går med til diskusjoner om hvem som skal dekke kostnadene for ulike vedlikeholdstiltak i dag.

Fagleder sier at renholderne varsler direkte til vaktmester ved behov for vedlikehold. Større ting må avklares med fagleder, små ting tas direkte med vaktmester. Renholderne er til stede daglig i byggene og kan enkelt avdekke mangler på bygg, da vaktmestere ikke er daglig til stede.

Faglederen opplever utfordringer med å få en helhetlig oversikt over vedlikeholdsbehovene. Det er ikke før fakturaen mottas at fagleder får kunnskap om behovet for vedlikehold, ettersom mye av kommunikasjonen går via Helpdesk og epost til vaktmestrene, og ikke registreres i Famac. Fagleder godkjenner betaling (attestering) etter utført arbeid. Alle ansatte med e-postadresse i kommunen kan for øyeblikket melde inn vedlikeholdsoppdrag fra kommunens bygninger i Helpdesken.

Områdelederen og faglederen for bygg og eiendom foreslår å avvikle Helpdesk, siden meldinger derfra ikke blir arkivert i Famac-systemet. De anbefaler å bruke Famac til å melde inn behov, da dette sikrer at dokumentasjonen lagres i systemet. Dette vil også bidra til at enhetene må ta ansvar for kostnadene.

I spørreundersøkelsene rettet til 7 vaktmestere og 13 ledere i enheter som disponerer kommunale bygg ble det fremsatt noen påstander knyttet til oppfølging av vedlikeholdsbehov.

Tabell 11. Indre Fosen kommune har gode rutiner for hvordan vedlikeholdsbehov skal meldes inn

Respondenter	Helt eller delvis enige	Nøytral	Helt eller delvis uenige	Vet ikke
Vaktmestere	71,4 %	14,3 %	14,3 %	0 %
Ledere	69,2 %	0 %	23,1 %	7,7 %

Kilde: RMN

Tabell 12. Indre Fosen kommune har gode rutiner for oppfølging av umiddelbare vedlikeholdsbehov

Respondenter	Helt eller delvis enige	Nøytral	Helt eller delvis uenige	Vet ikke
Vaktmestere	71,4 %	14,3 %	14,3 %	0 %
Ledere	76,9 %	0 %	23,1 %	0 %

Kilde: RMN

Vi ser at hovedvekten av vaktmestere og ledere er enige i at kommunen har gode rutiner for melding av vedlikeholdsbehov og oppfølging av umiddelbare vedlikeholdsbehov. Det er en mindre andel som er uenig.

Tabell 13. Indre Fosen kommune har gode rutiner for oppfølging av langsiktig vedlikehold

Respondenter	Helt eller delvis enige	Nøytral	Helt eller delvis uenige	Vet ikke
Vaktmestere	28,6 %	42,9 %	28,6 %	20 %
Ledere	0 %	15,4 %	61,5 %	23,1 %

Kilde: RMN

Flertallet av ledere er uenig i at kommunen har gode rutiner for oppfølging av langsiktig vedlikehold, og hovedvekten av vaktmestere har svart nøytral eller «vet ikke» til påstanden.

Tabell 14. Indre Fosen kommune har gode rutiner for tilbakemelding om utført vedlikehold

Respondenter	Helt eller delvis enige	Nøytral	Helt eller delvis uenige	Vet ikke
Vaktmestere	85,7 %	0 %	14,3 %	0 %
Ledere	38,5 %	7,7 %	46,2 %	7,7 %

Kilde: RMN

Flertall av vaktmesterne er enig i at kommunen har gode rutiner for tilbakemelding om utført vedlikehold, mens 46 prosent av lederne er uenig i dette.

Tabell 15. Indre Fosen kommune har gode rutiner for tilbakemelding ved ikke utført vedlikehold

Respondenter	Helt eller delvis enige	Nøytral	Helt eller delvis uenige	Vet ikke
Vaktmestere	57,1 %	14,3 %	14,3 %	14,3 %
Ledere	0 %	15,4 %	76,9 %	7,7 %

Kilde: RMN

Vaktmestere er i langt større grad enig i at kommunen har gode rutiner for tilbakemeldingen ved ikke utført vedlikehold enn lederne. Her ser vi i tillegg at noen har besvart «vet ikke» og «nøytral».

Tabell 16. Indre Fosen kommune har en avtale mellom byggavdelinga og ledere for bygg som regulerer ansvaret for vedlikeholdsoppgaver

Respondenter	Helt eller delvis enige	Nøytral	Helt eller delvis uenige	Vet ikke
Vaktmestere	71,4 %	0 %	14,3 %	14,3 %
Ledere	38,5 %	0 %	53,8 %	7,7 %

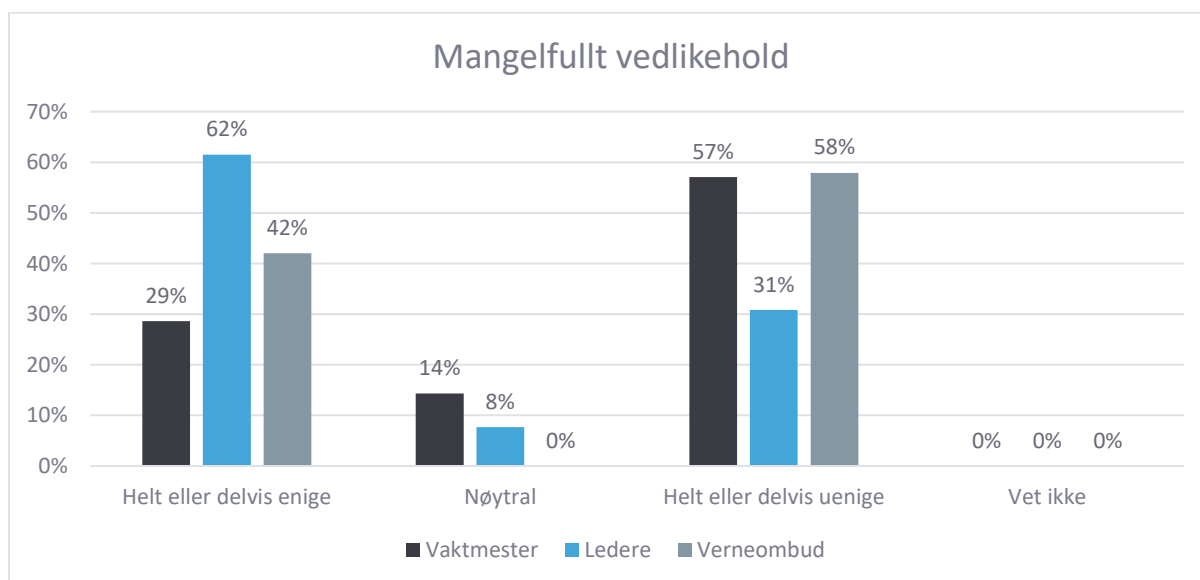
Kilde: RMN

De fleste vaktmestere er enig i at kommunen har en avtale som regulerer ansvaret for vedlikeholdet mellom bygg-avdelinga og ledere for bygg. Flertallet av lederne for bygg er uenig i denne påstanden. Vaktmestrene fikk et oppfølgingsspørsmål om kommunen hadde en tydelig rolle- og ansvarsdeling ved større påkostninger til utvikling av kommunale bygg, der sa 42,9 prosent seg enig i dette, mens de resterende svarte nøytral eller vet ikke.

I spørreundersøkelsene sa 30,8 prosent av lederne at de benyttet elektronisk kommunikasjon gjennom FDV-system for byggvedlikehold (helpdesk bygg). 61,5 % av lederne benyttet uformelle møter med muntlig kommunikasjon som den mest vanlige kommunikasjonsformen når enhetene melder inn sine vedlikeholdsbehov. Vaktmestere er delt i hvilken kommunikasjonsform som er benyttet, og trekker frem at e-post, Telefon, FDV system og interne møter benyttes til innmelding av vedlikeholdsbehov.

I de 3 spørreundersøkelsene ba vi om respondentenes vurdering av vedlikeholdet for de byggene de betjener (7 vaktmestere, 13 ledere og 19 verneombud).

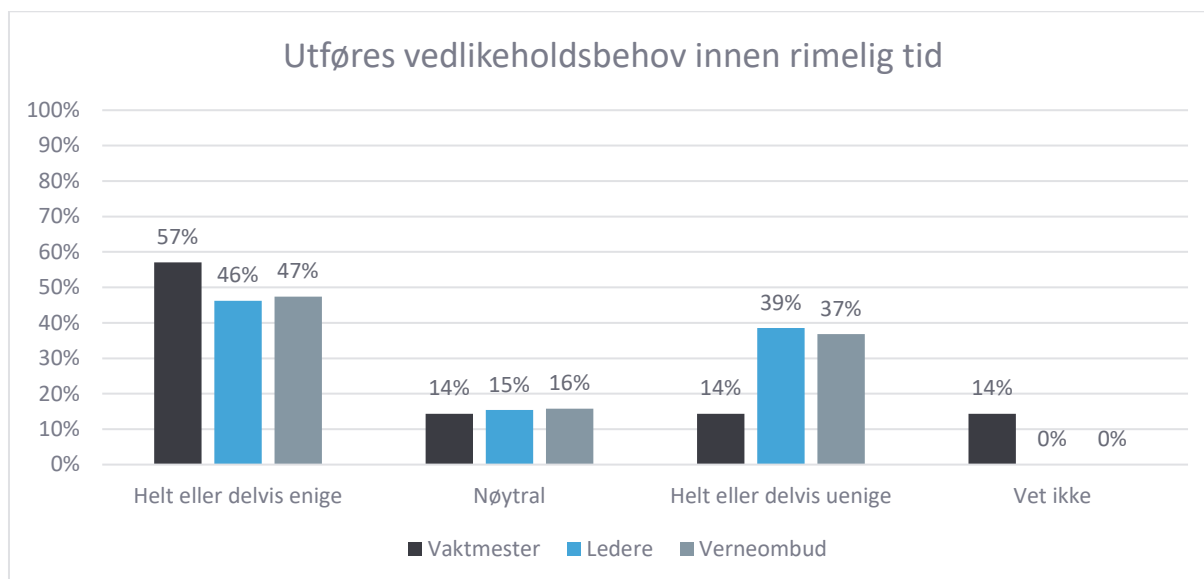
Figur 5. For bygg der jeg er, er vedlikeholdet mangelfullt

Kilde: RMN

Figuren viser at vaktmestere (57 prosent) og verneombud (58 %) i hovedsak er uenig i at vedlikeholdet i kommunale bygg er mangelfullt, mens ledere (62 prosent) er enig i at vedlikeholdet er mangelfullt i byggene de benytter.

Figur 6. For bygg der jeg er utføres umiddelbare vedlikeholdsbehov innen rimelig tid

Kilde: RMN

Figurene viser at det er noenlunde lik virkelighetsoppfatning respondentgruppene imellom, da omtrent halvparten av disse mener at vedlikeholdsbehov utføres innen rimelig tid. Blant verneombudene (37 prosent) og lederne (39 prosent) er det noe høyere andel som er uenig i at vedlikeholdsarbeidet utføres innen rimelig tid enn blant vaktmesterne (14 prosent). Verneombud fikk oppfølgingsspørsmål om manglende vedlikehold har medført klager fra ansatte. 63,2 prosent av verneombud har svart «ja» på dette.

2.2.5 Kompetanse og kapasitet til vedlikehold av bygningsmassen

For å yte tjenester i kommunens bygg er byggteknisk kompetanse et sentralt spørsmål. Denne delen av undersøkelsen vil belyse om kommunen har kompetanse på plass.

Områdelederen sier at vaktmestrene er fleksible og ikke begrenset til en spesifikk plass. Det er viktig at ansatte i vaktmestertjenesten har kunnskap om og interesse for å bruke ny teknologi. Det pågår interne diskusjoner om hvordan man kan gjøre vaktmester- og renholdstjenesten mer effektiv ved å ta i bruk ny teknologi. Det er satt av penger til opplæring og kurs for ansatte innenfor bygg og eiendom. Områdelederen nevner at det er høyt sykefravær blant renholdspersonalet, og at renholdsleder jobber mye med å skaffe vikarer, noe som er ressurskrevende.

Faglederen for vaktmestere påpeker at ansatte har en viss grad av fast tilknytning til bestemte steder, men faglederen ønsker å endre dette for å bli mer effektive. På grunn av store avstander i kommunen, holdes møter via Teams eller video. Vaktmesterne følger opp oppgavene sine, og så lenge ingen klager, antar fagleder at alt går greit. Faglederen mener de har nok ressurser til opplæring og kurs, men medgir at han kanskje burde vært mer

involvert i budsjettplanleggingen. Hvert år starter med en dialog med ansatte for å kartlegge hvilke kurs som trengs. Dagens kapasitet i vaktmestertjenesten er tilstrekkelig, ifølge fagleder.

Spørreundersøkelsene tok for seg kompetanse og kapasitet gjennom noen påstander som 7 vaktmestere og 13 ledere som disponerer kommunale bygg ble bedt om å ta stilling til.

Tabell 17. Indre Fosen kommune har god kompetanse i langsiktig forvaltning av bygningsmassen

Respondenter	Helt eller delvis enige	Nøytral	Helt eller delvis uenige	Vet ikke
Vaktmestere	42,9 %	14,3 %	28,6 %	14,3 %
Ledere	15,4 %	23,1 %	30,8 %	30,8 %

Kilde: RMN

Tabell 18. Indre Fosen kommune har vaktmestere med høy faglig kompetanse

Respondenter	Helt eller delvis enige	Nøytral	Helt eller delvis uenige	Vet ikke
Vaktmestere	57,1 %	14,3 %	28,6 %	0 %
Ledere	84,6 %	7,7 %	7,7 %	0 %

Kilde: RMN

Tabell 19. Indre Fosen kommune har tilstrekkelig bemanning til å utføre godt og langsiktig vedlikehold

Respondenter	Helt eller delvis enige	Nøytral	Helt eller delvis uenige	Vet ikke
Vaktmestere	42,9 %	0 %	57,1 %	0 %
Ledere	15,4 %	0 %	61,5 %	23,1 %

Kilde: RMN

Tabell 20. Indre Fosen kommune har tilstrekkelig driftsbudsjett til å utføre godt og langsiktig vedlikehold

Respondenter	Helt eller delvis enige	Nøytral	Helt eller delvis uenige	Vet ikke
Vaktmestere	14,3 %	0 %	71,4 %	14,3 %
Ledere	7,7 %	7,7 %	69,2 %	15,4 %

Kilde: RMN

Svarene fra spørreundersøkelsene viser at vaktmestere vurderes av de fleste til å ha høy kompetanse, og at kompetanse til langsiktig forvaltning av bygningsmassen er vurdert mer delt. Bemanningen og driftsbudsjettet til vedlikehold vurderes som svært knappe faktorer. Vaktmesterne fikk ett oppfølgingsspørsmål om kommunen har tilrettelagt for å ta faglige kurs og etterutdanning for FDV av bygningsmassen. 42,9 prosent av vaktmestere var helt eller delvis uenig i dette, flere hadde svart «nøytral» eller «vet ikke».

I spørreundersøkelsen ble det gitt en kommentar til kompetanse:

- «Vi har noen med kompetanse som ikke blir brukt og noen som ikke har kompetanse som utfører det. Vi har utydelige lederroller og lite informasjon ut i organisasjonen.

Lite fokus på total økonomi og energioppfølging. Ingen tilstandsvurderinger, tar det som dukker opp, dette har sikkert med kompetansen til den som tar beslutningen.»

2.2.6 Rapportering om bygningsmassen til kommunestyret

Denne delen omfatter hvordan administrasjonen rapporterer til kommunestyret om tilstanden til og vedlikeholdsbehov for bygningsmassen.

Kommunedirektøren påpeker at det mangler rapportering om status og vedlikeholdsbehov for kommunens bygg til kommunestyret. Det er et mål å få på plass denne rapporteringen innen 2024. Kommunestyret er, ifølge kommunedirektør, misfornøyd med den nåværende informasjonen om hvert enkelt bygg i kommunen. Selv om de overordnede tallene for bygg og eiendom blir tatt med i tertialrapportene og årsbudsjettene, gir dette ikke tilstrekkelig informasjon om behovene og bruken av byggene. Det er politiske forventninger om å få bedre rapportering på dette området.

Kommunens årsrapport for 2022 og tertialrapportene for 2023 viser at det har vært en overskridelse av budsjettet innenfor området for bygg og eiendom. Dette indikerer at budsjettet ikke er tilstrekkelig realistisk for å håndtere omfanget av bygg som kommunen eier. I budsjettet for 2024, som er beskrevet i kommunestyrets sak 155/23, blir det påpekt at kommunen for tiden har ansvar for omtrent 110 000 kvadratmeter fordelt på omtrent 100 bygg.

Områdelederen for bygg og eiendom opplyser at kommunestyret ble orientert om vedlikeholdsbehovene i skolene, med spesifikt fokus på drift og vedlikehold per skole, i mars 2022. Tidligere har det ikke blitt gitt en helhetlig rapport til kommunestyret angående kommunens bygningsmasse, og det mangler klare retningslinjer for hva som skal inkluderes i en slik rapport.

- **Bygningsmasse til salg**

Områdelederen informerer om at området for bygg og eiendom har gjennomført en administrativ gjennomgang av bygningene som vurderes for enten salg eller riving. Gjennomgangen resulterte i at 24 bygninger vurderes for salg, mens 8 bygninger vurderes for riving. Det er ikke gitt noen informasjon fra kommunen om at oversikten over bygningene som vurderes for salg eller riving har vært gjenstand for politisk behandling. Retningslinjene for avhending av kommunal eiendom ble drøftet i formannskapet i sak 4/24. Formannskapet vedtok å utsette saken for å få bedre forståelse og drøfte den grundigere. Det ble også bestemt at strategien for å tilrettelegge for salg av kommunal eiendom må inkluderes i planverket.

I spørreundersøkelsene rettet til 7 vaktmestere og 13 ledere i enheter som disponerer kommunale bygg ble det fremsatt påstand om at det i bygg min enhet disponerer er mye ledig/ubenyttet areal.

Tabell 21. Indre Fosen kommune har bygg med mye ledig/ubenyttet areal

Respondenter	Helt eller delvis enige	Nøytral	Helt eller delvis uenige	Vet ikke
Vaktmestere	14,3 %	14,3 %	57,1 %	14,3 %
Ledere	15,4 %	7,7 %	69,2 %	7,7 %

Kilde: RMN

Både vaktmestere og ledere har noenlunde samme oppfatning, og over halvparten er uenig i at det er bygg med ledig/ubenyttet areal knyttet til deres ansvarsområder.

2.2.7 Boliger til flyktninger

Kommunedirektøren opplyser om at fram til 2023 har kommunen mottatt 200 flyktninger som har blitt bosatt. For 2024 står kommunen overfor en utfordring med å skaffe tilstrekkelig antall tilgjengelige boliger til de 65 flyktningene kommunen har vedtatt å ta imot. Ifølge kommunedirektør vil det være en utfordring for kommunen å skaffe boliger til flyktninger i årene fremover. Først når kommunen har boliger tilgjengelig for flyktninger, tar kommunen imot flyktningene, ifølge de som er intervjuet.

Områdelederen er bekymret for at kommunen ikke har tilstrekkelig antall boliger til å huse flyktninger i 2024. Det er mulighet for å kjøpe et bygg med 6-8 ferdige leiligheter, og det planlegges også å bygge noen leiligheter på Stadsbygd. Kommunen har ledige boliger i mindre sentrale områder hvor tilgjengeligheten til offentlig transport er en utfordring, ifølge områdelederen. De fleste boligene som blir brukt til flyktninger er private leieboliger, og kommunen har leid omtrent 80 slike boliger, ifølge områdeleder.

På kommunens hjemmeside er det informasjon om flyktingetjenesten, og innbyggerne som ønsker å leie ut bolig til flyktninger kan ta kontakt. Det blir også nevnt at det kontinuerlig arbeides med å skaffe boliger, spesielt sentrumsnære boliger i Vanvikan, Leksvik og Rissa. Dette på grunn av behovet for nærhet til skoler, barnehager og butikker. Nylig har det også blitt bosatt flyktninger i andre deler av kommunen, ifølge hjemmesiden.

Områdeleder sier at mange av kommunens boliger benyttes til flyktninger, disse er: Bregneveien 2 og 4, Bjørganveien 6b, -c og -d, Vanvikveien 8 a, -b, -c, -d, -e og -f, Ytre Ringvei 37 a.

I kommunens årsmelding for 2022 vises det til at det har vært lagt ned betydelig arbeid med å bosette 125 flyktninger, med ansette fra flyktingetjenesten. Dette er gjort mulig

gjennom et utstrakt samarbeid på tvers av sektorene i kommunen og med frivilligheten og innbyggerne.

2.3 Revisors vurderinger

Mål og strategier

Dataene som er presentert i avsnitt 2.2.2 vil her bli vurdert opp mot følgende revisjonskriterier:

- Kommunen bør ha klare mål og strategier for vedlikehold av kommunens bygningsmasse.

Revisor vurderer at kommunen mangler tydelige målsettinger og strategier som er styrende for kommunens bygningsmasse.

Det er viktig å ha en plan for å styre bygningsmassen, spesielt siden kommunen har en stor og stadig økende mengde bygninger å ta vare på. Data viser at kommunens bygningsmasse allerede i 2022 var større enn sammenlignbare kommuner og landet generelt. Basert på informasjonen fra undersøkelsen, har arealet for eide bygninger i kommunen økt betydelig siden da. Et spørsmål som må diskuteres er om kommunen for tiden har en bygningsmasse som er tilpasset innbyggernes behov for å kunne levere de tjenestene kommunen er pålagt å gi.

Vedlikehold innebærer å holde bygningskvaliteten på et bestemt nivå over tid. Det er viktig at kommunestyret selv bestemmer dette nivået. Dette vil bidra til å klargjøre forventningene både for brukerne av bygningene og for avdelingen som vedlikeholder dem.

Mangelen på klare mål og strategier for vedlikeholdsnivået betyr at ressursfordelingen til dette formålet ikke har klare retningslinjer å følge. For eksempel er det uklart om vedlikeholdet skal holde bygningene på sitt opprinnelige standardnivå. Vi har også fått informasjon om at det har vært reduserte rammer til vedlikehold av bygningsmassen i kommunen.

Tilstand og vedlikeholdsbehov

Dataene som er presentert i avsnitt 2.2.3 vil her bli vurdert opp mot følgende revisjonskriterier:

- Kommunen bør ha en oppdatert oversikt over vedlikeholdsbehovet for bygningsmassen.

- Kommunen bør ha system og rutiner for regelmessig vurdering av tilstand til og vedlikeholdsbehov av kommunens bygningsmasse.

Revisor vurderer at kommunen per i dag mangler oversikt over vedlikeholdsbehovet for bygningene.

Revisor vurderer at kommunens system for innmelding og rutiner for vurdering av tilstand og vedlikeholdsbehov har mangler.

Data viser at kommunens interne kontrollsystemer for forvaltning av bygningsmasse fortsatt er under utvikling og oppdatering i Famac. Det er viktig at denne prosessen blir fullført. Det er også nødvendig at kommunen gjennomfører vurderinger av hvor mye areal som er nødvendig. Dette er viktig for å sikre at bygningsmassen er tilpasset kommunens behov, økonomiske rammer og tjenestekrav.

Deretter må kommunen jobbe med å lage kostnadsestimater for vedlikeholdsbehovet for alle bygningene, da slik informasjon for tiden ikke er tilgjengelig. En faglig tilstandsvurdering av bygningsmassen vil også være naturlig å gjennomføre i denne prosessen.

Basert på revisjonens vurdering, har kommunen potensial for å få en mer systematisk styring av sin bygningsmasse enn hva de har i dag. Dette forutsetter en større grad av involvering av politikere, ledere og ansatte som jobber med tjenester i byggene.

System for meldinger av vedlikeholdsbehov

Dataene som er presentert i avsnitt 2.2.4 vil her bli vurdert opp mot følgende revisjonskriterier:

- Kommunen bør ha rutiner som sikrer at innmeldte vedlikeholdsbehov (både langsiktige og umiddelbare) fra de tjenesteytende enhetene følges opp.

Etter revisors vurdering har kommunen mangler i systemet og rutinene for innmelding og oppfølging av løpende vedlikeholdsbehov.

Undersøkelsen viser etter revisors vurdering at kommunen har utilfredsstillende rutiner. Det er uklart hvordan vedlikeholdsbehov i bygningene skal meldes inn og følges opp, da det er ulike systemer i bruk. Det er heller ikke klart hvem som skal melde inn vedlikeholdsbehov fra de ansatte i bygningene.

Det mangler avtaler mellom forvaltere og enhetsledere i bygg som tydeliggjør rutiner og ansvar for vedlikeholdet. Det er videre viktig at styringsinformasjonen fra systemene dokumenteres for styring av bygg- og eiendomsområdet.

Kompetanse og kapasitet

Dataene som er presentert i avsnitt 2.2.5 vil her bli vurdert opp mot følgende revisjonskriterier:

- Kommunen bør ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å ivareta bygningsmassen.

Revisor vurderer at kommunen har tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å ivareta bygningsmassen.

Kommunen legger til rette for kurs og etterutdanning for de ansatte, noe som er viktig for å sikre at de har nødvendig kompetanse. For kommunen kan det også være nyttig å kjøpe spesialisttjenester, for eksempel faglige vurderinger av tilstanden til bygningsmassen, for å dekke behovet for spisskompetanse. Det foreligger ikke informasjon om manglende kapasitet til drift av bygningsmassen.

Rapportering

Dataene som er presentert i avsnitt 2.2.6 vil her bli vurdert opp mot følgende revisjonskriterier:

- Kommunedirektøren bør rapportere til kommunestyret om tilstanden til og vedlikeholdsbehovet for bygningsmassen på en systematisk måte.

Revisor vurderer at kommunen ikke har en rapportering på en tilfredsstillende måte til kommunestyret om tilstanden og vedlikeholdsbehovet i bygningsmassen.

Revisor viser til at rapportering om tilstanden og vedlikeholdsbehovene til bygningene vil gi grunnleggende informasjon slik at kommunestyret skal kunne prioritere ressursene riktig. Det er uheldig at kommunestyret ikke har fått denne informasjonen på en systematisk måte tidligere. Etter revisors vurdering har kommunen manglet slik informasjon frem til idag. Imidlertid er det positivt at det arbeides med å skaffe oppdatert informasjon om kommunens egne bygninger.

Boliger til flyktninger

Dataene som er presentert i avsnitt 2.2.7 vil her bli vurdert opp mot følgende revisjonskriterium:

- Kommunen bør ha systemer som sikrer bolig ved bosetting av flyktninger.

Kommunen har et system for å sikre bolig ved bosetting av flyktninger. utfordringen er å skaffe tilstrekkelige antall boliger.

3 KONKLUSJON OG ANBEFALING

3.1 Konklusjon

Følgende problemstilling er besvart i forvaltningsrevisjonen:

- Har kommunen etablert hensiktsmessige system og rutiner som kan ivareta et godt og langsiktig vedlikehold av bygninger?

Revisor konkluderer med at kommunen har flere mangler i systemer og rutiner som er nødvendige for å sikre godt og langsiktig vedlikehold av bygninger. Kommunen eier en betydelig større mengde bygninger enn sammenlignbare kommuner og gjennomsnittet for landet. De økte kostnadene dette medfører bør være et fokusområde for styringen av bygningsmassen.

Følgende sentrale mangler utfordrer kommunens system for forvaltning av bygninger:

- Klare målsettinger og strategier for styring
- Dokumentert oversikt over tilstanden og vedlikeholdsbehovet
- Enhetlige systemer og rutiner for innmelding og oppfølging av vedlikeholdsbehov
- Jevnlig rapportering til kommunestyret om tilstanden og vedlikeholdsbehovet i bygningsmassen

Revisor har mottatt informasjon om at det arbeides systematisk i kommunen med å få oversikt over eid bygningsmasse.

3.2 Anbefaling

Revisor anbefaler kommunen å etablere et system for helhetlig styring av eid bygningsmasse som omfatter og utbedrer mangler påpekt i rapportens konklusjon.

4 LIVSLØPSKOSTNADER

Kontrollutvalget var i bestillingen opptatt av om kommunen har rutiner for å beregne livsløpskostnader ved utbygging eller kjøp av kommunal bygningsmasse. Revisor har etterspurt kommunens rutiner på dette området og beskrevet disse under.

Krav

KS veileder om bedre eiendomsforvaltning og vedlikehold (KS, 2009) viser til følgende forhold knyttet til miljøhensyn og kostnader (side 13). «Å gjennomføre et byggeprosjekt som byggherre krever blant annet å velge materialer og løsninger med tanke på miljøhensyn og kostnader.» Ifølge veilederen kan billige materialer og kortsiktige løsninger være dyre i lengden. Som eier bør man velge materialer og løsninger som sikrer:

- lavest mulig kostnad over byggets levetid (livssyklus-kostnader)
- fleksibel bruk og framtidige behov for forandringer i planløsningen
- at det nye bygget gjøres tilgjengelig for funksjonshemmede
- at bygget er energi- og miljøvennlig

KS veileder viser til at dette bør være bærende prinsipper i de folkevalgtes instruks som bør ligge i bunn for enhver investering.

Lov om offentlige anskaffelser § 5, (Nærings- og fiskeridepartementet, 2017), viser til krav om at kommunale myndigheter skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning, og fremme klimavennlige løsninger der dette er relevant. Dette skal blant annet skje ved at oppdragsgiveren tar hensyn til livssyklus-kostnader.

Forskrift om offentlige anskaffelser § 7-9, (Nærings- og fiskeridepartementet, 2017a) viser til at oppdragsgiver skal vekte klima- og miljøhensyn med minimum 30 prosent.

Innhentet data

Områdelederen for bygg og eiendom påpeker at område for bygg og eiendom bør være involvert i planleggingen av investeringer i både nye og brukte bygninger. Imidlertid har avdelingen ikke blitt forespurt om dette. Ifølge områdelederen har det vært mange dårlige prosesser i kommunen knyttet til investeringer i bygg og kjøp av brukte bygninger.

Områdelederen mener dette må endres gjennom ny organisering og etablering av rutiner. For tiden blir eksterne prosjekterende, etter en anskaffelsesprosess, tildelt oppgaven med å utarbeide forslag til nye byggeprosjekter i kommunen. Disse forslagene blir lagt frem for beslutningstakerne. Bygg og eiendom har hatt begrenset innvirkning på disse valgene og

hvilke løsninger som blir valgt. Områdelederen kjenner ikke til om kommunen har etablert rutiner for beregning av livsløpskostnader.

Faglederen for bygg og eiendom informerer om at det gjennomføres anbud for å skaffe planleggingskompetanse for nye bygg, og vedlikeholdsbehov blir inkludert i prosjekteringen. Imidlertid finnes det ingen etablerte rutiner eller prosedyrer i kommunen for å sette krav til livsløpskostnader, og analysene av dette blir sjelden presentert for beslutningstakerne, ifølge faglederen. Ved vurderinger av livsløpskostnader for nye eiendommer blir ikke bygningsavdelingen involvert i tilstrekkelig grad. Videre, blir avdelingen for bygg og eiendom sjelden konsultert i saker som omhandler kjøp av brukte boliger, for eksempel til helse- og omsorgsformål.

Flere personer som er intervjuet, understreker at livsløpskostnader generelt bør være en viktig del av utviklingen av bygningsmassen.

Kommunens økonomireglement (vedtatt i kommunestyrets sak 12/2021) gir retningslinjer for enhetlig behandling og styring av investeringsprosjekter i kapittel 13. Der omtales krav knyttet til behandling av investeringsprosjekt i kommunens plansystem, økonomisk oppfølging og rapportering. Det er få fagrelaterte rutiner for gjennomføring av byggeprosjekt i reglementet. Revisor har ikke mottatt eller kjennskap til om kommunen har etablert andre faglige rutiner for gjennomføring av byggeprosjekt.

4.1 Oppsummering

Kommunen mangler rutiner for å vurdere livsløpskostnader ved bygge- og vedlikeholdsprosjekt i eid bygningsmasse. Revisor har inntrykk av at bygg- og eiendomsavdelingen har vært lite engasjert i livsløpsvurderinger, både når det gjelder bygging og kjøp av brukte boliger. Dette reiser spørsmål om hvorvidt livsløpsvurderinger er tilstrekkelig ivaretatt og systematisert i kommunen.

KILDER

Civitas. (2013). Forvaltning av kommunesektorens Eiendom og infrastruktur.

kommunal og distriktsdepartementet. (2004). Velholdte bygninger gir mer til alle - NOU 22.

Kommunal- og distriktsdepartementet. (2008). Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven).

Kommunal- og distriktsdepartementet. (2018). Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

Kommunal- og distriktsdepartementet. (2019). Forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

Kommunal- og distriktsdepartementet. (2022). Samarbeidsavtale om mottak og bosetting av flyktninger. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/samarbeidsavtale-om-mottak-og-bosetting-av-flyktninger/id2902740/>

KS. (2009). Bedre eiendomsforvaltning og vedlikehold - en veileder for Folkevalgte og rådmenn.

KS: rapport fra Multiconsult og PWC. (2008). Tilstanden i kommuners og fylkeskommuners bygningsmasse - Fra forfall til forbilde.

Multiconsult & PWC. (2008). Vedlikehold i kommunesektoren.

Nærings- og fiskeridepartementet. (2017a). Forskrift om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften).

Nærings- og fiskeridepartementet. (2017b). Lov om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven).

NKRF. (2020). RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon.

SSB. (2024). KOSTRA tall.

Standard Norge. (2020). Norsk Standard 3424.

Velholdte Bygninger Gir Mer Til Alle (2004).

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV REVISJONSKRITERIER

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 15, (Kommunal- og distriktsdepartementet, 2019) skal det etableres revisjonskriterier for gjennomføring av forvaltningsrevisjon.

Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis. I denne forvaltningsrevisjonen har vi benyttet oss av følgende kilder til revisjonskriterier:

- Lov om kommuner og fylkeskommuner (Kommuneloven)
- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningsloven)
- NOU 2004:22 «*Velholdte bygninger gir mer til alle*»
- Bedre eiendomsforvaltning og vedlikehold – en veileder for folkevalgte og rådmenn fra KS
- Kommunalteknikk nr. 04-2011
- Samarbeidsavtale om mottak og bosetting av flyktninger
<https://www.regjeringen.no/no/tema/innvandring-og-integrering/asd/bosetting-av-flyktninger/id2343754/>

Kommunens plikt til å holde bygninger i forsvarlig stand

Eier av offentlige bygg har ansvar for at gjeldende lovverk og forskriftskrav til bygningsmassen er ivaretatt. Regelverket som er bestemmende for bygningsmassen finnes i en rekke ulike lover og forskrifter, deriblant plan- og bygningsloven.²

Plan- og bygningsloven (Kommunal- og distriktsdepartementet, 2008) bestemmer hvordan landets arealer skal brukes og reguleres, og inneholder krav til oppføring, drift og vedlikehold av bygninger. I § 1-4. første ledd er plikten til å påse at denne lovens bestemmelser overholdes i kommunen formulert:

Plan- og bygningsmyndighetene skal utføre de oppgaver som de har etter denne lov med tilhørende forskrifter, herunder påse at plan- og bygningslovgivningen overholdes i kommunen.

Én av disse oppgavene er plikten til å holde byggverk og installasjoner i forsvarlig stand, som nedfelt i § 31-1.

Eieren eller den ansvarlige skal holde byggverk og installasjoner som reguleres av denne loven, i forsvarlig stand, slik at det ikke oppstår vesentlig ulempe for eller fare for skade på personer, eiendom eller miljø.

Kommunelovens bestemmelse om internkontroll

Kommunen skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og regler følges. Internkontrollen skal være systematisk, ikke tilfeldig og hendelsesbasert, dokumentert i den formen og omfanget som er nødvendig, og være egnet til å avdekke og følge opp avvik.

Kommunens plikt til internkontroll er nedfelt i kommuneloven (Kommunal- og distriktsdepartementet, 2018) § 25-1:

Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen og fylkeskommunen er ansvarlig for internkontrollen.

Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

² Fordypningshefte *God kommunal eiendomsforvaltning. Fordypning for folkevalgte.*

Ved internkontroll etter denne paragrafen skal kommunedirektøren:

- a) utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering
- b) ha nødvendige rutiner og prosedyrer
- c) avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik
- d) dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig
- e) evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll

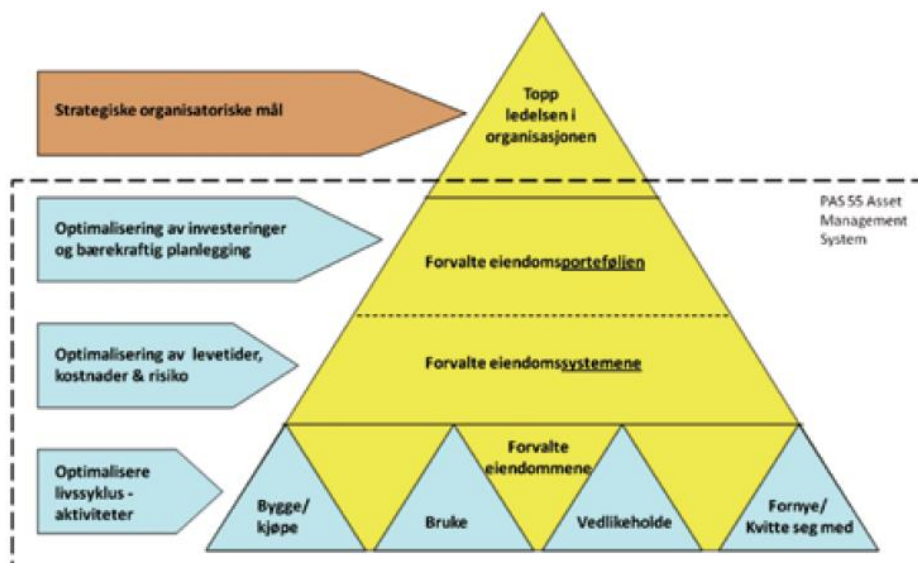
Videre, er plikten til å rapportere til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og statlig tilsyn formulert i § 25-2.

Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året.

Planleggings- og styringssystem for eiendomsforvaltning

Av bestemmelsene om internkontroll følger det at kommunen bør ha etablert et system som sikrer betryggende kontroll av eiendomsforvaltningen av kommunalt eid bygningsmasse, herunder drift og vedlikehold. Hva dette innebærer i praksis, kan utledes nærmere fra «Velholdte bygninger gir mer til alle» (*Velholdte bygninger gir mer til alle*, 2004), som har legitimitet i kommunesektoren. Selv om det ikke er direkte fastsatt i lov eller forskrift, finnes det flere dokumenter som gir faglige anerkjente føringer for hva som er god eiendomsforvaltning. Å etablere strategiske mål er grunnleggende i dette arbeidet, og bør være styrende for utvikling av bygningsmassen. Kravene til relevante anbefalinger for forvaltning av bygninger, er illustrert nærmere i neste figur hentet fra Kommunalteknikk nr. 04-2011:

Figur 1. Livssyklusforvaltning av bygningsporteføljen

Figur: Integret perspektiv på livssyklusforvaltning av bygningsporteføljer. Kilde: IAM 2008

Kilde: Kommunalteknikk nr. 04-2011, s. 48

Velholdte bygninger gir mer til alle (kommunal og distriktsdepartementet, 2004) fremhever videre at det må stilles krav til eiendomsforvaltningens planleggings- og styringssystem for at eiendomsforvaltningen skal kunne foregå på en effektiv måte. Tilstandsinformasjon og planlegging av tiltak er hovedkomponentene i et rasjonelt og målrettet system for planlegging og styring av eiendomsforvaltningen. Det kan derfor fremsettes som et kriterium for god eiendomsforvaltning at et slikt system er etablert. Behovet for tilstandsinformasjon vil kunne variere fra kommune til kommune, og mellom aktørene eier, bruker og forvalter.

I Velholdte bygninger gir mer til alle (kommunal og distriktsdepartementet, 2004) er det utarbeidet konkrete kriterier for hva som kjennetegner god eiendomsforvaltning. Av utvalgte punkter relevant for utledningen av revisjonskriteriene for denne revisjonen kan de følgende nevnes.

- Det foreligger et rasjonelt system for planlegging og styring av eiendomsforvaltningen
- (Det gjøres et) godt, verdibevarende vedlikehold
- Kostnadseffektiv eiendomsforvaltning
- En hensiktsmessig organisering av eiendomsforvaltningen

Multiconsult og PwC gjennomførte på oppdrag fra KS i 2008 en undersøkelse om tilstanden på kommuners og fylkeskommuners bygningsmasse (KS: rapport fra Multiconsult og PWC, 2008). Rapporten avdekket et betydelig vedlikeholdsetterslep i kommune-Norge og framhevet – i likhet med konklusjonene i NOU2004:22 - viktigheten av å utarbeide en helhetlig eiendomsstrategi, hvor vedlikehold inngår som et vesentlig element.

KS veileder om bedre eiendomsforvaltning og vedlikehold (KS, 2009) viser til følgende forhold knyttet til hvordan en rapportering om kommunens bygninger til kommunestyret bør omfatte og som et beslutningsgrunnlag for oppgraderinger av denne (side 7):

For å gjøre riktige prioriteringer trengs et godt beslutningsgrunnlag. Et minimumskrav til eiendomsforvalterne er at de rapporterer tilstand på all kommunal bygningsmasse, med forslag til prioriteringer og beregnede utbedringskostnader. Rapporten kan og bør også inngå i kommunens årsrapport. Her er et eksempel på hvordan rapportering kan skje.

	Antall per bruker Antall leiligheter	ANSVAR	BYGNING	INNEMILJØ	BRUK- BARHET	BRANN	FUKT	MILJØ	INNBRUDDSSIKRING	OFFENTLIGE PÅLEGG	Mengde utbedringsarbeid i 1000 kr
		Beredningsnivå Forvalter Bruker	Byggheter - utendørs Byggheter - innendørs Varme, ventilasjon og sanitær Elektrisk	Luft Lyd Lyd	Planløsning Prosjektering Utstyrt utrustning	Brannrisiko Brannsikringsteknikk Brannmelding	Fuktskade Vær og vind - skade Leilingsforvaltning Effektiv forvaltning av vann Flussetak	Nedgravede tanker Høvelarbeid Rastene	INNBRUDDSSIKRING OFFENTLIGE PÅLEGG		
Sum	54016										73.005
Skoler	8,4										
Skole 1	12 1499	2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0 0,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	25.000
Skole 2	17 1290	2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0 1,0	1,0 2,0 2,0 1,0	2,0 0,0 2,0 2,0	2,0 2,0 1,0 1,0	0,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	25
Skole 3	21 2366	2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0 2,0	1,0 2,0 2,0 2,0	1,0 1,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	1,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	12.500
Barnetage	0,3										
Barnetage 1	8 350	2,0 2,0 2,0	1,0 1,0 0,0 0,0 0,0	1,0 2,0 1,0 1,0	1,0 0,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	0,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	20
Barnetage 2	7 500	2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 1,0 1,0 0,0	2,0 2,0 2,0 0,0	2,0 1,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2.200
Barnetage 3	9 275	2,0 2,0 2,0	0,0 1,0 1,0 0,0 0,0	1,0 0,0 1,0 0,0	2,0 0,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	0,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	15
Byløstjen											
Sykkehjems 1	56 1775	2,0 2,0 2,0	0,0 0,0 0,0 0,0 0,0	2,0 0,0 2,0 0,0	2,0 0,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	0,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	15
Sykkehjems 2	96 1204	2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 1,0	1,0 1,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	0,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	17.000
Idrett og kulturbygg											
Idrettsbygg	1,5 2247	2,0 2,0 2,0	1,0 0,0 1,0 0,0 0,0	1,0 1,0 1,0 2,0	2,0 0,0 1,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	0,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	10
Kulturhus/konserthuset	1 1709	2,0 2,0 2,0	1,0 0,0 0,0 1,0 1,0	1,0 2,0 1,0 0,0	2,0 1,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	0,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	250
Bildepot	54 800	2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	2,0 2,0 2,0 2,0	15.000

Kilde: IK-bygg <http://kobe.beno/kobe/>

- Ansvar: en god organisering innebærer at ansvar og oppgaver er erkjent og fordelt mellom eier, bruker og forvalter av byggene.
- Bygningsmessig tilstand: Rapporten gir en oversikt over den bygningsmessige tilstanden for bygningene.
- Innemiljø: rapportering på innemiljø er viktige forhold for brukere og ansatte i byggene.
- Brukbarhet: om byggene er tilpasset bruken av bygget
- Brannrisiko: oppfølging av brannforebyggende arbeid i bygget
- Fuktskaderisiko: Fuktskade avdekkes i byggene
- Miljø: om byggene ivaretar miljøkrav
- Innbrudds sikring: redusere skader ved innbrudd, hærverk og brann
- Offentlige pålegg: tilsyn som medfører krav til utbedringer fra tilsynsmyndighet.
- Kostnad for utbedring: synliggjøre kostnader for å utbedre et bygg

Erfaring ifølge veilederen viser at en vellykket etablering krever grundige forberedelser, langsiktig og stabil politisk støtte og et tett samarbeid mellom rådmannen og eiendomsforvalteren. Det er verdt å merke seg at organisasjonsmodellen ikke er avgjørende.

Lokale forhold som politisk fokus, god kommunikasjon og personlige egenskaper hos aktørene har ofte større betydning enn hvilken organisasjonsmodell man har.

Bosetting av flyktninger

Flyktninger som har fått opphold i Norge, skal få tilbud om bosted i en kommune. På bakgrunn av oppmoding fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), fatter kommunene politisk vedtak om kommunen vil bosette og hvor mange personer kommunen vil bosette. Kommunene mottar tilskudd fra staten for å bosette flyktninger og andre personer med opphold på humanitært grunnlag.³

Forpliktelser knyttet til bosetting av flyktninger er formalisert i *Samarbeidsavtale om mottak og bosetting av flyktninger* (Kommunal- og distriktsdepartementet, 2022)⁴. Avtalen er mellom KS, Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Barne- og familiedepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet. Avtalen har følgende resultatmål: Ved utgangen av hvert år skal alle være bosatt i samsvar med bosettingsbehovet, og innen de mål og kriterier som er fastsatt. Dette inkluderer personer med særskilte helse- og omsorgsbehov.

KS forpliktelser i samarbeidsavtalen er formulert i punkt 2.1-2.4. Disse omhandler blant annet arbeidet med å sørge for at kommunene er forberedt til å ta imot flyktninger som forventes, herunder å:

arbeide aktivt for å øke kommunenes forståelse for at mottaksplasser og plasser i omsorgssentre må opprettes og legges ned i takt med asylankomster, for at bosettingsbehovet varierer over tid, for at bosetting av flyktninger medfører lovpålagte forpliktelser, samt oppfordre kommuner som kan bli berørt av uforutsette og/eller store endringer i asylankomster og bosettingsbehov til å utarbeide plan for beredskap og eventuelle kostnader av dette.

Av dette synliggjøres en forventning til kommunene om å jevnlig vurdere behov for boligmasse til å bosettes flyktninger som forventes til kommunen.

³ [Bosetting av flyktninger - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/no/tema/innvandringspolitikk/bosetting-av-flyktninger/id2711718)

⁴ [Samarbeidsavtale om mottak og bosetting av flyktninger - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/no/tema/innvandringspolitikk/samarbeidsavtale-om-mottak-og-bosetting-av-flyktninger/id2711718)

Fra disse lovbestemmelsene og hovedpunktene fra overnevnte rapporter utledes følgende revisjonskriterier i denne forvaltningsrevisjonen:

- Kommunen bør ha klare mål og strategier for vedlikehold av kommunens bygningsmasse.
- Kommunen bør ha en oppdatert oversikt over tilstanden til og vedlikeholdsbehovet for bygningsmassen.
- Kommunen bør ha system og rutiner for regelmessig vurdering av tilstanden til og vedlikeholdsbehov av kommunens bygningsmasse.
- Kommunen bør ha rutiner som sikrer at innmeldte vedlikeholdsbehov (både langsiktige og umiddelbare) fra de tjenesteytende enhetene følges opp.
- Kommunen bør ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å ivareta bygningsmassen.
- Kommunedirektøren bør rapportere til kommunestyret om tilstanden til og vedlikeholdsbehovet for bygningsmassen på en systematisk måte.
- Kommunen bør ha systemer som sikrer bolig ved bosetting av flyktninger.

VEDLEGG 2 – SPØRREUNDERSØKELSE

Før utsending ble undersøkelsene gjennomgått av områdeleder eiendom. Invitasjonen til å delta ble sendt den 15.1.2024 via e-post, og avsluttet etter to purrerunder. Underveis i undersøkelsen hadde vi dialog med leder organisasjon og virksomhetsstyring for å legge til rette for at ansatte besvarte undersøkelsen.

Tabell 22. Oversikt over gjennomførte spørreundersøkelser.

Målgruppe	Utsendte invitasjoner	Antall svar	Svarprosent
Vaktmestere	8	7	88 %
Ledere i enheter som disponerer kommunale bygg	15	13	87 %
Verneombud i kommunale bygg	31	19	61 %

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA/SurveyXact

Undersøkelsene ble avsluttet den 2.2.2024.

For enkelhets skyld er kategoriene «*helt enig*» og «*delvis enig*» slått sammen til kategorien «*enig*» når vi refererer til data fra spørreundersøkelsen i rapporten. Tilsvarende er svarkategoriene «*delvis uenig*» og «*helt uenig*» slått sammen til kategorien «*uenig*».

Spørreundersøkelsene inneholdt noen påstander om mulige konsekvenser av manglende vedlikehold av bygningene det siste året for tjenestene, HMS, kommunens kostnader og for brukere av bygningene. Vi har ikke metodisk grunnlag for å finne ut av årsaks- og virkningsforhold basert på respondentenes oppfatninger om slike sammenhenger.

Vaktmestere:

Den ene spørreundersøkelsen var rettet mot vaktmestere i Indre Fosen kommune. I undersøkelsen ble disse først bedt om å ta stilling til påstander om mål og planmessighet for bygningsvedlikeholdet (6 påstander), kompetanse, kapasitet og rollefordeling (7 påstander), innmelding og oppfølging av vedlikeholdsbehov (6 påstander), status for bygg der den enkelte er vaktmester (8 påstander), og vedlikeholdssystemene for de samme byggene (5 påstander). For hver påstand ble respondentene bedt om å angi hvorvidt de var «*helt enig*», «*delvis enig*», «*nøytral*» (verken eller), «*delvis uenig*» eller «*helt uenig*». Alle påstander inkluderte også svarkategorien «*vet ikke*». Etter påstandene ba vi vaktmestere oppgi fra hvem de mottar meldinger om vedlikeholdsbehov. På dette spørsmålet kunne de krysse av

for flere av følgende svaralternativer: «fra enhetens leder som disponerer bygg jeg har ansvar for», «fra min arbeidsleder», «andre (vennligst spesifiser)», «jeg mottar ikke melding om vedlikeholdsbehov» og «vet ikke».

Vi ba deretter vaktmester oppgi hvilken kommunikasjonsform som er mest vanlig ved innmelding av vedlikeholdsbehov til dem. De måtte her velge ett av følgende svaralternativer: «E-post», «telefon (SMS og muntlig)», «egen dataløsning», «interne møter (koordineringsmøter for vaktmestere - muntlig)», «uformelle møter (muntlig)», «annet (vennligst spesifiser)» eller «vet ikke». Endelig var det 6 spørsmål om mulige konsekvenser av manglende vedlikehold av de byggene de tar hånd om. Disse spørsmålene var formulert som ja/nei spørsmål, med mulighet for å svare vet ikke. Avslutningsvis gav vi vaktmestere anledning til å komme med kommentarer til undersøkelsen, eller informere om andre relevante forhold i et åpent kommentarfelt.

Ledere:

Denne spørreundersøkelsen var rettet mot enhetsledere som benytter bygninger hvor vedlikeholdet utføres av kommunens bygningsavdeling. Respondentene ble bedt om å ta stilling til påstander om mål og planmessighet for bygningsvedlikeholdet (6 påstander), kommunens kompetanse, kapasitet og rollefordeling for bygningsforvaltning (8 påstander), og rutinene for innmelding og oppfølging av vedlikeholdsbehov (5 påstander).

Respondentene ble deretter bedt om å ta stilling til påstander om bygg som deres enhet disponerer (8 påstander). For hver påstand ble de bedt om å angi hvorvidt de var «helt enig», «delvis enig», «nøytral» (verken eller), «delvis uenig» eller «helt uenig». Alle påstander inkluderte også svarkategorien «vet ikke».

I neste omgang ba vi respondentene oppgi hvilken kommunikasjonsform enheten primært benytter ved førstegangs innmelding av vedlikeholdsbehov. De måtte her velge ett av følgende svaralternativer: «e-post», «telefon (SMS og muntlig)», «egen dataløsning», «uformelle møter (muntlig)», «annet (vennligst spesifiser)» eller «vet ikke». Endelig fikk respondentene 6 spørsmål om mulige konsekvenser av manglende vedlikehold av bygg deres enhet disponerer i løpet av det siste året. Disse spørsmålene hadde svarkategoriene «ja» og «nei» i tillegg til mulighet for å svare «vet ikke». Avslutningsvis gav vi respondentene anledning til å komme med kommentarer til undersøkelsen eller informasjon om andre relevante forhold i et åpent kommentarfelt.

Verneombud

Den tredje spørreundersøkelsen ble rettet mot verneombudene ved de enkelte byggene. De først bedt om å ta stilling til påstander om bygg som deres enhet disponerer (6 påstander)

med svarkategoriene «helt enig», «delvis enig», «nøytral» (verken eller), «delvis uenig» eller «helt uenig». Alle påstander inkluderte også svarkategorien «vet ikke». Deretter fikk respondentene 6 spørsmål om mulige konsekvenser av manglende vedlikehold av bygg deres enhet disponerer i løpet av det siste året. Disse spørsmålene hadde svarkategoriene «ja» og «nei» i tillegg til mulighet for å svare «vet ikke». Avslutningsvis gav vi respondentene anledning til å komme med kommentarer til undersøkelsen eller informasjon om andre relevante forhold i et åpent kommentarfelt.

VEDLEGG 3 – UTTALELSE

Fra: Garnes, Linda Kristin <linda.kristin.garnes@indrefosen.kommune.no>

Sendt: fredag 22. mars 2024 20:51

Til: Arve Gausen <arve.gausen@revisjonmidtnorge.no>

Emne: Rapporten

Hei

Jeg har følgende kommentarer.

Håper de er forståelige.

God påske 😊

Side 27 står det feil. Det var i mars 2022 at jeg orienterte om drift og vedlikehold av skolebygg, ikke 2023. Dere har fått kopi av presentasjon.

Side 28 Jeg har ikke oppgitt hvor vi har flyktninger i kommunale boliger, for det vet jeg ikke. Slik jeg leser det virker det som om jeg har oppgitt dette.

Skal dette være med i rapporten? Må heller stå noe om hvor mange av våre boliger som benyttes til dette, men det endres hele tiden.

Mvh

Linda K Garnes

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no

Prosedyre for oppfølging av selskaper

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Indre Fosen kommune

Møtedato

30.04.2024

Saknr

14/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-037

Arkivsaknr 24/265 - 1

Forslag til vedtak

Sekretariatet fremmer egne saker til kontrollutvalget hvor protokoller fra generalforsamlinger, representantskap og årsmøter i selskaper som Indre Fosen kommune har eierandeler i legges frem til orientering.

Sakene skal inneholde:

- protokoller fra gjeldende møte som viser om, og med hvem, kommunen har deltatt.
- Kommunens strategi for selskapet herunder.
 - formålet med eierskapet.
 - kommunens krav til avkastning og utbytte der det er relevant.
 - kommunens vurdering og eierstrategi der det er relevant.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har en lovpålagt oppgave om å føre kontroll med selskaper kommunen har eierinteresser i. Det er viktig at kontrollutvalget er seg bevisst denne rollen, men også at kommunestyret blir gjort oppmerksomme på hvor og hvilke eierinteresser kommunen har i selskaper.

Vurdering

Kontrollutvalget bør synliggjøre kommunes eierinteresser ved å løfte rapporteringen om selskapene inn som egne saker på kontrollutvalgets sakliste. Det vil også automatisk gjøre kommunestyret oppmerksomme på selskapene når kontrollutvalgets møteprotokoll står på kommunestyrets sakliste.

Konklusjon

Sekretariatet fremmer egne orienteringssaker til kontrollutvalget hvor protokoller fra generalforsamlinger, representantskap og årsmøter i selskaper som Indre Fosen kommune har eierandeler i legges frem.

Sakene skal inneholde:

- protokoller fra gjeldende møte som viser om, og med hvem, kommunen har deltatt.
- Kommunens strategi for selskapet herunder.
 - formålet med eierskapet.
 - kommunens krav til avkastning og utbytte der det er relevant.
 - kommunens vurdering og eierstrategi der det er relevant.

Avslutning av eierskapskontroll - Trøndelag Brann- og redningstjeneste IKS

Behandles i utvalg Kontrollutvalget i Indre Fosen kommune	Møtedato 30.04.2024	Saknr 15/24
Saksbehandler Ola Lund Renolen		
Arkivkode FE-037, TI-&58		
Arkivsaknr 21/10 - 15		

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar revisors avsluttende notat til orientering og avslutter eierskapskontrollen av Trøndelag Brann- og redningstjeneste IKS.

Vedlegg

Revisors avsluttende notat - Trøndelag Brann- og redningstjeneste IKS

Saksopplysninger

Eierskapskontroll av Trøndelag Brann- og redningstjeneste IKS ble bestilt av kontrollutvalget i møte 23.11.2022 (Sak 62/22).

Revisor varslet kontrollutvalget om at gjennomføringen av eierstyringen ble stoppet i eget brev datert 03.11.2023. Årsaken til at revisor måtte stoppe prosessen var manglende dialog med tidligere eierrepresentant.

Kontrollutvalget har behandlet saken i flere møter. Det er gjort forsøk for å få på plass den siste nødvendige dialogen med tidligere eierrepresentant, slik at eierskapskontrollen kunne fullføres som bestilt.

I møte 13.02.24 (Sak 5/24) fattet utvalget følgende vedtak:

Kontrollutvalget tar til etterretning dagens reelle situasjon. Kontrollutvalget skal behandle ny plan for eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i eide selskap på vårparten i 2024. I den sammenheng ber kontrollutvalget revisjonen om å oversende et rapportutkast av den innhentede informasjonen i denne saken. Kontrollutvalget vil da vurdere denne informasjonen i arbeidet med ny plan for eierskapskontroller for perioden 2024-2028.

Vurdering og konklusjon

Revisjonen har oversendt et rapportutkast som er vedlagt. Sekretariatet mener at de forhold og mulige forbedringspunkter som er beskrevet knyttet til Trøndelag Brann- og redningstjeneste er så generelle og av en strukturell art, at de kan tenkes å ha overføringsverdi til andre eierskapsforhold kommunen har i andre selskaper.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta til orientering av revisor har stoppet gjennomføringen av eierskapskontrollen, og at kontrollutvalget også avslutter eiendomskontrollen.

Kontrollutvalget tar med seg revisors avsluttende notat inn i arbeidet med ny plan for eierskapskontroll som skal behandles i møte 04.06.2024.

Bestilling

Kontrollutvalget i Indre Fosen kommune har bestilt en eierskapskontroll med tema kommunens eierstyring av Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS (TBRT). Kontrollutvalget vedtok prosjektplanen i sak 1/23. Revisor har i brev av 12.4.23 og 3.11.23 orientert kontrollutvalget om utfordringene med gjennomføring av eierskapskontrollen. Dette grunnet manglende tilstrekkelig dialog med eierrepresentant ut fra gitte krav til gjennomføring. Kontrollutvalget har på dette grunnlaget fattet følgende vedtak i sak 5/24:

Kontrollutvalget tar til etterretning dagens reelle situasjon. Kontrollutvalget skal behandle ny plan for eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i eide selskap på vårparten i 2024. I den sammenheng ber kontrollutvalget revisjonen om å oversende et rapportutkast av den innhentede informasjonen i denne saken. Kontrollutvalget vil da vurdere denne informasjonen i arbeidet med ny plan for eierskapskontroller for perioden 2024-2028.

Revisor avsluttet datainnhenting i juli 2023. Våre avsluttende kommentarer fra undersøkelsen i dette notatet er utarbeidet på dette datagrunnlaget. Revisor har ikke tilstrekkelig informasjon til å gi avsluttende kommentarer til hovedproblemstillingen fra bestillingen grunnet mangler i datagrunnlaget. Revisor vil i det avsluttende notatet knytte avsluttende kommentarer til de tre delproblemstillingene i undersøkelsen fra kontrollutvalgets bestilling.

Delproblemstillinger og revisors avsluttende kommentarer

1. Delproblemstilling: Har kommunen en eierskapsstrategi som inneholder anbefalt informasjon om eierskapsutøvelsen i Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS?

Revisors avsluttende kommentarer

- Kommunens eierskapsmelding er vedtatt i forrige valgperiode. Det er krav i kommuneloven om en revidering av eierskapsmeldingen i hver valgperiode, revisor har ikke informasjon om at denne er revidert og vedtatt i ny valgperiode. Kommunens eierskapsmelding fra forrige valgperiode mangler beskrivelse av lovpålagt informasjon om formål med eierinteresser i eide selskap jf. Kommunelovens § 26-1.
- Revisor har ikke tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det er gitt tilstrekkelig opplæring om eierstyring til folkevalgte etter siste valg. Innsamlede data viser en risiko for mangler i rolleforståelsen ved utøvelsen av kommunens eierstyring.

- Revisor har ikke tilstrekkelig informasjon om kommunen mottar en årlig rapportering fra TBRT, som er en av anbefalingen om kommunens eierskap fra KS.
- Selskapsavtalen er nylig oppdatert knyttet til Frøya kommunes inntreden i TBRT, og er vedtatt av kommunestyret i Indre Fosen kommune. Dette er i samsvar med anbefalinger om eierskap fra KS.

2. Delproblemstilling: Er eierstyringen av TBRT i tråd med gitte føringer, inkl. kommunikasjon mellom eier og selskap?

Revisors avsluttende kommentarer

- Det er valgt sentrale folkevalgte som eierrepresentant med to vara i TBRT, noe som er i samsvar med anbefalinger om eierskap fra KS og IKS lovens krav til eierrepresentant i § 6.
- Innsamlet informasjon som er dokumentert, viser at eierrepresentant har fulgt opp kommunestyrets føringer i forbindelse med nedleggelse av Stadsbygd brannstasjon i selskapets representantskapsmøter. Kommunestyret er videre informert i egne saker om beslutningsgrunnlaget for nedleggelsen av Stadsbygd brannstasjonen fra TBRT. Dette viser at det har vært utvekslet relevant informasjon mellom TBRT og kommunestyret i sentrale saker som er viktig for Indre Fosen kommune som eier.
- Revisor har ikke tilstrekkelig informasjon til å vurdere systemet for dialogen mellom kommunens eierrepresentant i TBRT og kommunestyret.

3. Delproblemstilling: Er eiers utvelgelse av styremedlemmer, herunder prosess for valg og habilitetsvurderinger i samsvar med gitte føringer?

Revisors avsluttende kommentarer

- Det foreligger ikke føringer på bruk av valgkomite til styrevalg i selskapsavtalen til TBRT eller instruks/retningslinjer for dens arbeid, noe som ikke er i samsvar med anbefaling nr. 10 om eierskap fra KS. Det foreligger noen føringer på kompetansekrav til styret i selskapsavtalen punkt 5.2.1 beskrevet til: brannfaglig, jus, økonomi, annet. Føringer for bruk av valgkomite til styrevalg eller retningslinjer for deres arbeid foreligger ikke i kommunens eierskapsmelding fra forrige valgperiode.

Notatet avslutter revisor sitt arbeid med eierskapskontrollen av Trøndelag brann- og redningstjeneste i Indre Fosen kommune.

Behandling av risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV), forvaltningsrevisjon

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Indre Fosen kommune

Møtedato

30.04.2024

Saknr

16/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen**Arkivkode** FE-217, TI-&30**Arkivsaknr** 24/43 - 7

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget tar revisors risiko- og vesentlighetsvurdering til orientering.
2. Kontrollutvalget ber sekretariatet legge fram et utkast til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll til neste møte 04.06.2024, basert på revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger og de innspill som er kommet frem i møtet.
3. Kontrollutvalget vil prioritere følgende områder/tema:
 - a.
 - b.
 - c.
 - d.
 - e.

Vedlegg

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon i løpet av det første året etter at nytt kommunestyre er konstituert. Planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunens virksomhet.

Kontrollutvalget fattet følgende vedtak om bestilling av risiko- og vesentlighetsvurdering på sitt møte 13.02.2024 (Sak 6/24):

1. Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge SA utarbeide risiko- og vesentlighetsvurdering for Indre Fosen kommune.
2. Arbeidet gis en ressursramme på inntil 60 timer samlet for både forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, risiko- og vesentlighetsvurderingene skal leveres kontrollutvalgets sekretariat innen 05.04.2024 .
3. Kontrollutvalget ber sekretariatet iverksette øvrige tiltak som er nødvendig for å gjennomføre den skisserte prosessen med plan for forvaltningsrevisjon.

Forvaltningsrevisjon kan gjennomføres innen alle kommunale tjenesteområder og i selskaper som kommunen har eierinteresser i for å se om virksomheten er i tråd med forutsetningene.

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering

Vurderingen for risiko- og vesentlighet som ble bestilt i møte 13.02.2024 ble mottatt innen fristen og følger saken som vedlegg.

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor vil orientere om revisjonens vurderinger i møtet. Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering er et innspill til kontrollutvalgets arbeid med plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Det er bare de områdene som er vurdert med høy og moderat risiko som er omtalt, og disse områdene er angitt som henholdsvis rødt med høy risiko og gult med moderat risiko.

Skissert opplegg for planarbeidet

Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. I tillegg til revisor sine vurderinger er sentrale aktører i kommunen invitert til å gi ytterligere innspill til risikoområder, slik at kontrollutvalget skal få et bredere grunnlag for å utarbeide planen. De sentrale aktørene er invitert inn gruppevis og har fått revisjonens risiko- og vesentlighetsvurdering tilsendt i forkant av møtet.

De inviterte er i korte trekk bedt om å forberede seg på følgende:

- På hvilke områder er det risiko for at kommunen og selskaper der kommunen har eierandeler ikke når sine målsettinger, ikke oppfyller lovkrav, eller utnytter ressursene dårlig?
- På hvilke tjenesteområder/kommunalt eide selskaper er det behov for forvaltningsrevisjon?

Følgende tidsplan er lagt:

09.00-11.00 Ordinær saksbehandling i kontrollutvalget i henhold til møteinnkalling

11.00-11.30 Lunsjpause

11.30-11.45 Revisors presentasjon av risiko- og vesentlighetsvurderinger

11.45-12.30 Kommunedirektør med kommunalsjef

12.30-13.15 Politisk ledelse, utvalgsledere og gruppeledere

13.15-14.00 Hovedtillitsvalgte og hovedverneombud

14.00-14.30 Råd og brukerutvalg

Pause

14.45-15.15 oppsummering kontrollutvalget

15.15-16.00 Ordinær saksbehandling i kontrollutvalget i henhold til møteinnkalling

Vurdering

Revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger er utarbeidet ut fra revisjonens perspektiv. Sekretariatet vil understreke at aktørene som er invitert inn har ulike perspektiv og ser ulike behov. Kontrollutvalget må se etter sammenhenger og vekte informasjon ut fra hva de anser som mest vesentlig, samt å se på hvordan innspillene skal vektas i forhold til revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger.

På bakgrunn av dagens informasjon må kontrollutvalget peke på områder/temaer de finner aktuelle å ta inn i planen. Det er lagt opp til at forslag til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024-2028 behandles på kontrollutvalgets møte 4. juni 2024, planen oversendes deretter til kommunestyret.

Kommunestyret vedtar den endelige prioriteringen av forvaltningsrevisjonsarbeidet for den kommende perioden.

REVISORS RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

Indre Fosen kommune

2024

OPPSUMMERING

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering danner grunnlag for kontrollutvalgets arbeid med *plan for forvaltningsrevisjon* og *plan for eierskapskontroll*. Revisors vurderinger er kategorisert i fargene rød, gul og grønn, hvor rød er områder som revisor vurderer å ha høy risiko og vesentlighet. I denne rapporten er bare rød og gule områder presentert.

Tabellen under oppsummerer revisors risikovurderinger for Indre Fosen kommune.

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Arbeidsgiverpolitikk og ledelse	ROS og beredskap
Informasjonssikkerhet	Internkontroll - implementering
Bærekraft	Helse, miljø og sikkerhet
Økonomisk bærekraft	Kommunesamarbeid
Barn med særlige behov	Budsjettering og tertialrapportering
Kvalitet og forsvarlighet i grunnskolen	Merverdiavgiftsbehandling
Taushetsplikt og personvern	Offentlige anskaffelser
Utenforskap	Saksbehandling
Tildeling av tjenester	Barnehagemyndighet og tilsyn
Bruk av tvang	Ivaretagelse av flyktninger
Klima og miljø	Demensomsorg
Manglende informasjon i eierskapsmelding	Helseplattformen
Mange eierskap	Planarbeid
	Vedlikeholdsetterslep
	Næring-, skog og landbruk
	IKA Trøndelag IKS
	Midt-Norge 110-sentral IKS
	Ifjobb AS
	Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS

1 INNLEDNING

Kontrollutvalget i kommunen skal utarbeide en *plan for forvaltningsrevisjon* (kommunelovens § 23-3 andre ledd) og en *plan for eierskapskontroll* (kommunelovens § 23-4 andre ledd). Revisors risiko- og vesentlighetsanalyse er et innspill til kontrollutvalgets arbeid med disse planene. Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering er en invitasjon til en dialog om risikoområder i kommunen og bør suppleres med vurderinger fra kommuneorganisasjonen og kontrollutvalget selv. Vurderingen av risiko er basert på sannsynlighet for at noe inntreffer og mulig konsekvens, og disse er påpekt kort i teksten. Det er lagt vekt på å framstille risikovurderingene på en enkel måte, og risikoer som revisor har funnet uvesentlig er ikke tatt med. Denne risiko- og vesentlighetsvurderingen er sett fra revisors perspektiv og andre kan ha andre vurderinger basert på sin kunnskap om kommunen.

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering er basert på erfaringer fra revisjonsarbeidet i kommunen, data fra eksterne kilder og årlige kontaktmøter med kommunen.

Denne rapporten er delt inn i seks områder. Disse er:

- Kommuneorganisasjon
- Økonomi
- Oppvekst
- Velferd, helse og omsorg
- Samfunn
- Eierskap

Området eierskap handler om kommunens eierstyring generelt og eierstyring av ulike selskaper. Forvaltningsrevisjon i selskaper omtales innenfor de områdene hvor de naturlig hører hjemme. Vertskommunesamarbeid og kommunalt oppgavefelleskap beskrives under kommuneorganisasjon, mens tjenestene som leveres omtales innenfor de enkelte områdene.

2 KOMMUNEORGANISASJONEN

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Arbeidsgiverpolitikk og ledelse	ROS og beredskap
Informasjonssikkerhet	Internkontroll
Bærekraft	Helse, miljø og sikkerhet
	Kommunesamarbeid

Arbeidsgiverpolitikk og ledelse

Generelt er det en kamp om arbeidskrafta og kommunen kan oppleve utfordringer med å rekruttere nok og rett kompetanse. Når kommunen ikke klarer å løse rekrutteringsproblemene settes det i verk tiltak som fører til høyere kostnader og mindre stabilitet i bemanningen, eksempelvis bruk av vikarbyråer. En konsekvens av rekrutteringsutfordringene er at kommunen ikke klarer å rekruttere kompetanse som kommunen er pålagt å ha og mangler kompetanse og kapasitet til å få utført nødvendige tjenester. Turnover og vakanse i viktige stillinger skjer med jevne mellomrom og kan gi konsekvenser i form av manglende kontinuitet og at taust kunnskap i organisasjonen forsvinner.

Omstillingsprosjektet som ble opprettet etter forvaltningsrevisjon av internkontroll har medført områdegjennomgang og ny organisering med 4 sektorer: fellestjenester, helse, oppvekst og samfunn, samt plan for gjennomføring av prosjektet Bedre styring og kontroll.

Kommunedirektøren sier i budsjettokumentet at den økonomiske situasjonen krever tydelige prioriteringer og tiltak som gir effekt og omstillingsarbeidet vil sannsynligvis oppleves å være krevende for både folkevalgte, ledere, ansatte og tillitsvalgte. Saker og utredninger for vedtak om tjenestestruktur, endring av tjenestenivå og andre tiltak for å frigjøre effekter kan bli forelagt kommunestyret i økonomiplanperioden. Prosesser foregår internt i sektorene, opp mot målsettingen.

Informasjonssikkerhet

Sannsynligheten for ondsinnede handlinger mot IKT-systemer er økende i samfunnet. Kommunene er komplekse organisasjoner som er avhengig av IKT på de fleste områder. Hvis IKT-systemet rammes av en hendelse som setter det ut av funksjon, er konsekvensen at kommunens virksomhet blir skadelidende på ulike måter. Økende grad av digitalisering gir effektive løsninger, men det er sannsynlig at bevisstheten omkring IKT-sikkerhet ikke er til stede i hele organisasjonen, med eksempelvis den konsekvens at brukere trykker på en lenke som gir uvedkommende tilganger. IKT-sikkerhet er relatert til personvernforordningen og

håndtering av personopplysninger, eksempelvis med den konsekvens at personopplysninger kommer på avveie.

Bærekraft

FNs bærekraftsmål angir viktige mål for felles retning i samfunnsutviklingen, globalt, nasjonalt og lokalt. Bærekraftsmålene berører alle deler av en kommunes virksomhet. Manglende lokalt arbeid for bærekraftsmålene kan medføre feil tiltak og feil utvikling på mange kommunale virksomhetsområder med hensyn til en bærekraftig utvikling. Konsekvensene kan eksempelvis være økende fattigdom, mangel på rent vann, ødeleggelser av hav og landressurser, større ulikheter, fallende sysselsetting og fallende økonomisk vekst. Systematisk arbeid med bærekraftsmålene kan føre til en positiv utvikling på de samme områdene.

Kommuner er viktig for å realisere bærekraftsmålene (Meld. St 40, 2020-2021). Regjeringen forventer at fylkeskommuner og kommuner legger FNs bærekraftsmål til grunn for samfunns- og arealplanleggingen. Miljø ble tidlig satt på dagsorden og er en forløper til bærekraftsmålene. *Stopp klimaendringene* er det trettende bærekraftsmålet. Den enkelte kommune har fram til nå i varierende grad vært opptatt av klima og miljø.

Indre Fosen kom dårligst ut av de trønderske kommunene på Kommunebarometeret til Kommunal Rapport i 2023. I rapporten «Bærekraft 365» fra PWC har de sett på hvordan det står til med bærekraftarbeidet i norske kommuner på bakgrunn av FNs bærekraftsmål. Indre Fosen scorer godt på bla sosiale forhold som inntekt og livskvalitet, helse og trygghet og alt fra indikatorer som andel som bor i egen bolig, andel som lever under fattigdomsgrensa. På hovedområdet økonomi og styring scorer Indre Fosen dårligst.

Indre Fosen kommune har ikke tatt inn FNs bærekraftsmål som et element sitt overordnede planverk. Kommuneplanens samfunnsdel skal vedtas våren 2024 og vil danne grunnlaget for kommunens visjon i kommende handlings- og økonomiplanperioder. I visjonsbeskrivelsen i handlings- og økonomiplan 2024-2027 er beskrevet at kommunens verdier vil bli gjennomgått og beskrevet i neste handlings- og økonomiplanperiode. Kommunen har definert 3 hovedmål og oppdrag for å nå målene, samt beskrivelse av hva som skal gjennomføres. Revisor finner det ikke synliggjort når og hvordan det skal rapporteres på bærekraft.

ROS og beredskap

Formålet med sivilbeskyttelsesloven er å beskytte liv, helse, miljø, materielle verdier og kritisk infrastruktur. Sivilbeskyttelsesloven § 14 krever at kommunen skal utarbeide en helhetlig ROS (risiko- og sårbarhetsanalyse) og § 15 sier at det skal utarbeides en beredskapsplan basert på ROS. Indre Fosen har ikke utarbeidet helhetlig ROS-analyse, men det ble utarbeidet ROS-analyser for tidligere Rissa (2016) og Leksvik (2017) og overordnet beredskapsplan for Indre Fosen, utarbeidet i 2020 og revidert 080523. Det er et krav at beredskapsplanen skal være oppdatert og revideres minimum en gang per år, samt at kommunen skal sørge for at planen jevnlig blir øvet. Loven stiller også krav til beredskapsplanens innhold, blant annet kriseledelse og varslingslister, dette inngår i kommunens overordnede beredskapsplan. Ulike utfordringer og hendelser vil også oppstå i framtida. ROS og beredskapsarbeidet er et tiltak for å redusere mulige konsekvenser av hendelser.

Formålet med helseberedskapsloven er å sørge for at helsevesenet har de rettighetene de trenger for å verne befolkningens liv og helse under kriser og krig. Loven gir kommunen plikt til å utarbeide beredskapsplaner for de områder de har ansvar for. Eksempelvis gjelder dette folkehelsesloven. Statsforvalteren gjennomførte tilsyn med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap i Indre Fosen i september 2021. Det ble avdekket 4 lovbrudd ved tilsynet, deriblant at kommunen ikke hadde utarbeidet helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse og overordnet plan for helsemessig og sosial beredskap. Tiltakene som ble satt i verk ble ansett som tilstrekkelige og tilsynet ble derfor avsluttet. Revisor har ikke oversikt hvilke beredskapsplaner som er utarbeidet etter tilsynet.

Internkontroll – system og implementering

Forvaltningsrevisjon av internkontroll i 2022 var utgangspunkt for omorganiseringen i kommunen og har medført organisasjonsgjennomgang. Prosjekt ble opprettet for gjennomgang av fellestjenester, roller og ansvar i organisasjonen og å etablere en helhetlig oppfølging av internkontroll i kommunen.

Formålet med kravet om internkontroll i kommuneloven § 25 -1 er å forebygge og hindre regelverksbrudd, og sikre at regelverksbrudd blir oppdaget og korrigert. Dette krever at kommunedirektøren har et system for internkontroll, som sikrer at eksempelvis oppvekstsektoren rapporterer om de faktiske forhold i sektoren og jevnlig evaluerer og korrigerer egen praksis. Flere kommuner har ikke et godt internkontrollsystem implementert, noe som øker sannsynligheten for at det kan få alvorlige konsekvenser for både tjenestemottakerne og kommunen. Bevissthet og kultur rundt avvik og oppfølging av avvik som grunnlag for læring og forbedring er sentralt i et internkontrollsystem.

Helsetilsynet gjennomførte i juni -23 et tilsyn ved Leksvik sykehjem, hvor det ble vurdert brudd på lov og forskrift ved at det mangler infeksjonskontrollprogram og at det ikke var siket at sykehjemmet tydelig har definert ansvar og rolleavklaring for medisinskfaglig rådgiver på systemnivå. I tillegg ble det vurdert at øvrige mangler ved styringssystemet ved sykehjemmet innebærer en risiko for at svikt ikke avdekkes og dermed at forbedringstiltak ikke iverksettes.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Sykefravær er en risiko i kommunene. Sykefraværet har en kostnad, og den konsekvens at tjenestene ikke blir bemannet med riktig og tilstrekkelig kompetanse. Sykefraværet kan påvirke kontinuitet, effektivitet og være en belastning for brukere og kollegaer. Det kan medføre at det ikke er nok personell i skolen til å gi spesialundervisning, at saksbehandling blir forsinket og at andre ansatte må jobbe overtid med den belastningen det kan medføre. Helse, miljø og sikkerhet er også et tema knyttet til vold i både oppvekst- og helsesektoren.

Både hjemmetjenesten, sykehjemmet og bo- og aktivitetstjenestene har høyt sykefravær, noe som medfører risiko. Sykefraværet gir økt innleie og overtidsbruk, samt bruk av vikarbyrå i en enhet. Det rapporteres om utfordringer med å rekruttere kvalifisert personell i noen av de ledige stillingene, dette medfører ekstra innleie. Nye brukere inn i tjenesten for funksjonshemmede og psykisk utviklingshemmede og mer behov for avlastning.

Tertialrapport 2/2023 inneholdt ikke sykefraværsmelding pga utfordringer med nytt regnskapssystem. I note 2.12 til årsregnskap 2023 rapporteres et totalt sykefravær på 9,17%. For 2024 har kommunen mål om 10% sykefravær.

Kommunesamarbeid (kommunalt oppgavefelleskap)

Kommuneloven § 19 gir bestemmelser for kommunalt oppgavefelleskap som fra 2024 kan være et alternativ til tidligere § 27-samarbeid, som utgikk med den forrige kommuneloven. Det er en sannsynlighet for at organisatoriske løsninger som velges i denne overgangen ikke er hensiktsmessig og gir utilsiktede virkninger. Kommunalt oppgavefelleskap er lite lovregulert, noe som gjør at de enkelte samarbeidene selv må klare å identifisere de forholdene som er viktig å avklare ved etablering. Konsekvensen av organisatoriske endringer i kommunesamarbeid kan være at ansvaret for tjenester blir uklart, det kan være uklart hvordan samarbeidet styres og hvordan den økonomiske fordelingen mellom kommunene blir i praksis. En annen konsekvens er at avstanden til tjenesten kan øke og at kommunen ikke får

tilstrekkelig kunnskap om tjenestene til å vurdere om de er tilstrekkelige, eller at tjenestene utvikler seg i en retning som den enkelte samarbeidskommune ikke ønsker eller er tjent med. Dette gjelder også for vertskommuner og samarbeidskommuner som er regulert i kommuneloven § 20. Det lages samarbeidsavtaler, men det er en risiko for at avtalene ikke er tilstrekkelige for blant annet å følge opp internkontrollansvaret og om samarbeidet virkelig dekker det behovet som var tenkt.

Indre Fosen deltar i flere vertskapssamarbeid på Fosen: Fosen Regnskap (Ørland), Fosen Lønn (Åfjord) og er selv vertskommune for Fosen Inkasso, Fosen barneverntjeneste, Fosen sak og arkiv og Fosen IKT.

3 ØKONOMI

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Økonomisk bærekraft	Budsjettering og tertialrapportering
	Merverdiavgifts behandling
	Offentlige anskaffelser

Økonomisk bærekraft

En bærekraftig økonomi innebærer at kommunen må ha evne til å holde stabil tjenesteproduksjon over tid. Denne evnen kan måles gjennom størrelsen på kommunens netto driftsresultat, lånegjeld og disposisjonsfond. Driftsresultatet viser om kommunen klarer å frigjøre driftsmidler til investeringsformål, og dermed om det er mulig å fornye bygninger og anlegg uten at lånegjelden øker mer enn inntektene. I motsatt fall må en økende andel av inntektene brukes til å betjene gjelden i stedet for å gå til tjenesteyting. Konsekvensene blir dermed selvforsterkende, og før eller siden må kommunen kutte på bevilgninger til tjenesteproduksjon.

Indre Fosens utfordringsbilde er demografiske endringer. Synkende innbyggertall og barnetall viser at utviklingen kan vedvare og øke om utviklingen ikke stanses og man klarer å skape vekst. Kommunen har de senere årene gjennomført flere store investeringer, og er utsatt og sårbar for rentehevinger. Kommunen har merforbruk også pga økt behov for tjenester pga flere brukere og mer komplekse tilstander, økt gjennom året og vil fortsette å øke..

Foreløpig regnskap for 2023 viser et svært negativt netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter og er redusert fra 0,2 prosent i 2022 til -3,9 prosent i 2023. Måltall for 2023 var >1 prosent.

Langsiktig gjeld (uten pensjonsforpliktelser) i prosent av brutto driftsinntekter er redusert fra 157,9 prosent i 2022 til 152,2 prosent i 2023. Måltall for 2023 var 160 prosent.

Disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter er redusert fra 3,3 prosent (36 041) i 2022 til 0,4 prosent (4 749) i 2023. Måltall for 2023 var >5 prosent.

Kommunene er pålagt å fastsette finansielle måltall å styre etter. Risikoen for å komme i et økonomisk uføre kan reduseres ved å fastsette tydelige og konkrete regler for hvordan kommunedirektør og kommunestyre skal forholde seg til de vedtatte måltallene når økonomiplanen skal behandles. Administrasjonen har jobbet med mål med utgangspunkt i samfunnsdelen, som er under arbeid og vedtas til våren -24. Målene brukes som delmål for

sektorene og de har jobbet med hva som er målene for sektorene og enhetene, resultatindikatorer og resultatmål. Kommunen bruker 2025 for å ta med erfaringer fra høsten, skal ha alt på plass fra 2026.

I handlings- og økonomiplanen for 2024-2027 sier kommunedirektør bla at Indre Fosen kommune har behov for å utvikle bedre forståelse for styring og kontroll. Kommunens budsjetter påvirkes av en rekke forhold, og handlingsrommet har blitt redusert de senere årene. Det er lite som tyder på at de økonomiske rammebetingelsene blir bedre i økonomiplanperioden, og behovet for stram og ansvarsfull økonomistyring vil vedvare. Det lagt inn en rekke konkrete innsparingstiltak. Det er imidlertid avgjørende at kommunens kostnadsnivå reduseres ytterligere i årene fremover, og det er lagt inn et effektiviseringskrav i hele økonomiplanperioden.

Kommunedirektøren understreker at demografiske endringer med færre barn og flere eldre tilsier at det må startes mer omfattende vurderinger for Handlings- og økonomiplan 2025-2028. Dette beslutningsgrunnlaget vil utarbeides gjennom 2024, noe som er årsaken til at han anbefaler at 2024 bør være et konsolideringsår. Analysen må berøre helse og omsorgstjenester, barnehagestruktur og skolestruktur, bosenterstruktur og en generell vurdering av vår totale bygningsmasse. Dette er viktige temaer som det må utformes strategier for under behandlingen av kommuneplanens samfunnsdel.

Offentlige anskaffelser

Regelverket omkring offentlige anskaffelser er komplisert, og det er sannsynlig at det oppstår feil. Klagenemnda for offentlige anskaffelser kan bøtelegge når det gjøres feil. Feil tildelinger kan også føre til dyre rettssaker, negativ omtale og prosjekter som må utsettes fordi det må gjennomføres ny konkurranse. Feil i offentlige anskaffelser har også konsekvenser for tilbydere som ikke får oppdrag fordi at regelverket ikke følges.

Regelverket om offentlige anskaffelser er til revidering i 2023 - 2024. Forslag til endringer omfatter forenklinger under EØS-terskelverdi, hvor oppdragsgiver er foreslått en betydelig større frihet og fleksibilitet.

Revisjonen gjennomførte forvaltningsrevisjon av offentlige anskaffelser i 2019 og anbefalte kommunen bla å vedta anskaffelsesstrategi med tilhørende rutiner, sikre kompetanse og opplæring for de med roller og ansvar for kommunens anskaffelser, systematisere oppfølging av rammeavtaler og sikre at anskaffelsesdokumentasjon arkiveres i samsvar med kommunens

rutiner og arkivlovens krav. Finansiell revisor skal i første halvår -24 gjennomføre forenklet etterlevelseskontroll på offentlige anskaffelser under terskelverdi i Indre Fosen.

Arbeidstilsynet skal i 2024 ha tilsyn i Indre Fosen vedr arbeidsvilkår – offentlige oppdragsgivere – lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter.

Budsjettering og tertialrapportering

Det kan være risiko forbundet med budsjettering og tertialrapportering. Det er konkrete krav til hvordan budsjettet skal utarbeides, men det gjøres også subjektive vurderinger om måltall og budsjettpremisser, og oppfølgingen av disse som kunne vært bedre omtalt. Det er en sannsynlighet for at måltall og budsjettpremisser er uklare med den konsekvensen at de er vanskelig å styre etter. Presentasjonen av tertialrapportene som styringsverktøy har et forbedringspotensial. Indre Fosen har fra og med budsjett 2024 tatt i bruk Framsikt, noe som kan bidra til bedre tertialrapportering fra og med 2024. Kommuner som bruker Framsikt¹ kan ha en risiko for at papirversjon eller PDF-versjon av dokumentet ikke samsvarer med publisert versjon i Framsikt, og det kan oppstå usikkerhet omkring ulike versjoner. Framsikt kommer med en versjonslogg som skal vise dato i dokumentene, noe som vil gjøre det enklere å holde oversikt.

Finansiell revisor har sett med bekymring på at kommunene på Fosen anskaffet nytt ERP-system (regnskapssystem/ økonomistyring), som ble tatt i bruk fra 1. mai 2023. Det har vært en god del utfordringer på vesentlige områder som påvirker registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger, svakheter og mangler i forhold til internkontroll. Mye er kommet på plass, men finansiell revisor ser at det fortsatt er utfordringer i bruk av ERP-systemet.

Merverdiavgiftsbehandling

Regelverket om merverdiavgiftskompensasjoner, ordinær merverdiavgift og fradragsrett er komplisert. Det er sannsynlig at feil kan oppstå, og konsekvensen er at da vil det komme krav om tilbakebetaling fra Skatteetaten, og det kan ilegges bot på 40 prosent av feilen. Potensielt kan dette utgjøre store beløp som har betydning for kommuneøkonomien.

¹ Framsikt er en skybasert løsning for helhetlig virksomhetsstyring.

4 OPPVEKST

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Barn med særlige behov	Saksbehandling
Kvalitet og forsvarlighet i grunnskolen	Barnehagemyndighet og tilsyn
Taushetsplikt og personvern	

Barn med særlige behov

Barn med særlige behov skiller seg fra den ordinære elevmassen ved at de ikke får tilstrekkelig utbytte av den ordinære opplæringen. Det er en sannsynlighet for at barn med særlige behov ikke fanges opp tidlig og får den oppfølgingen de trenger. Manglende oppfølging kan gi konsekvenser for det enkelt barn sin videre utvikling og muligheter videre i livet. Kommunen kan også bli stilt til ansvar for ikke å ha gitt tilstrekkelig opplæring.

Indre Fosen hadde en økning i henvisninger til PPT i -23 pga behov som ikke dekkes innen ordinært tilbud. Dette medfører økt antall vedtak om spesialundervisning og økt behov for flere ansatte.

Barnehagemyndighet og tilsyn

§ 11 i barnehageloven krever likebehandling mellom private og kommunale barnehager og stiller krav om å organisere oppgavene kommunen har som barnehagemyndighet adskilt fra oppgavene den har som barnehageeier. Det er sannsynlig at oppgavene som barnehageeier og barnehagemyndighet ikke er tilstrekkelig adskilt, med den konsekvens at kommunale og private barnehager ikke likebehandles. Dette kan ha konsekvenser for barnehagemyndighetens tilsyn med barnehageeier. Videre kan det ha betydning for den tjenesten som tilbys og samarbeidet mellom barnehagen og andre kommunale aktører.

Indre Fosen kommune har avgitt hørings svar til ny barnehagelov og sier de er skeptiske til en differensiering av tilskudd mellom offentlige og private barnehager i forskriften. Kommunen har private barnehager som i langt større grad er likestilt med de kommunale. Dersom differensiering av tilskuddene overføres til kommunalt nivå, er det risiko for at kommunen ikke har administrative ressurser for å håndtere oppgaven.

Grunnskole

Lærernorm i kommunens grunnskoler ble ikke oppfylt før i 2023. I handlings- og økonomiplan 2024-2027 står det at elevtallet i grunnskolen reduseres med ca 150 elever i perioden og «for å kunne ivareta kvalitet og forsvarlighet i tjenestetilbudet i årene som kommer, må det planlegges godt for å omfordele og redusere ressursbruken i takt med de demografiske endringene». Budsjett 2024 oppgis å være svært stramt og medfører kutt over hele sektoren, som påvirker kvalitet og forsvarlighet i tjenestetilbudet. Skolene og barnehagene merker stadig økende rekrutteringsutfordringer.

Statsforvalteren gjennomførte i 2023 tilsyn med kommunen som skoleeier. Tema for tilsynet var om kommunen gjennom sin internkontroll sikrer at skolen varsler og undersøker i saker der det er mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø eller blir krenket av en som arbeider på skolen. I tilsynet ble det avdekket brudd på regelverket. Overordnet ble det funnet at kommunens internkontroll ikke er tilpasset for å avdekke, hindre eller forebygge risikoen for at varslingsplikten, undersøkelsesplikten og dokumentasjonsplikten ikke blir oppfylt, eller at det settes inn korrigerende tiltak. Det ble fattet vedtak med pålegg om retting, kommunen hadde rettefrist til 020224.

Taushetsplikt og personvern

Revisor erfarer at flere kommuner ønsker å øke det tverrfaglige samarbeidet rundt barn i kommunen, noe som i utgangspunktet er veldig bra. Dette kan øke sannsynligheten for at personvern og taushetsplikt ikke blir ivaretatt. Tydelige retningslinjer og rutiner for ivaretagelse av personvern og taushetsplikt er viktig for å redusere konsekvenser som kan oppstå som følge av tverrfaglig samarbeid. Brudd på personvern og taushetsplikt kan få store konsekvenser for den enkelte person og økonomiske og omdømmemessige konsekvenser for kommunen.

Saksbehandling

Minimumskravene til enkeltvedtak i forvaltningsloven er ikke tilstrekkelig for å ivareta saksbehandling med fokus på barnets beste. Det er sannsynlig at barnets beste og barnas stemme, er basert på omgivelsene rundt og ikke barnet. Konsekvensen kan være mangelfullt beslutningsgrunnlag som fører til feil beslutning og feil tiltak.

5 VELFERD, HELSE OG OMSORG

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Utenforskap	Ivaretagelse av flyktninger
Tildeling av tjenester	Demensomsorg
Bruk av tvang	Helseplattformen

Demensomsorg

Antallet eldre øker framover, og mange av disse kan bli rammet av demenssykdom. Kommunene er i ulik grad forberedt på dette. Det krever blant annet tilrettelegging med ulike boformer, dagaktivitetstilbud, og spesialkompetanse hos ansatte. Det er sannsynlig at kvaliteten i demensomsorgen både innen hjemmetjeneste og institusjon blir utfordret, spesielt med bakgrunn i kommunens økonomiske utfordringer. Utfordringene er knyttet til å ivareta ulike behov, grader og typer av demenssykdom samt bruk av tvang. Konsekvensen er at brukerne ikke får tilstrekkelige tjenester som er tilpasset deres livssituasjon og for kommunen kan konsekvensen være at ressursene brukes lite effektivt.

Utenforskap (tverrsektoriell risiko)

Flere og flere faller utenfor i samfunnet, og det er sannsynlig at kommunen ikke klarer å være i forkant og jobbe forebyggende. Det er blant annet et økende behov for psykisk helsehjelp. Indre Fosen har av budsjettmessige grunner i 2024 lagt ned lavterskeltilbud som omfattet turgruppe og sosial klubb innen psykisk helse. Disse gruppene har hatt en forebyggende effekt for mange av brukerne og det kan være en risiko for at det blir behov for andre tjenester innen psykisk helse.

Det er økt sannsynlighet for fattigdom blant barn og voksne, herav flere som har behov for sosialhjelp. NAV oppgir at det er økning i antall som har søkt og har krav på kvalifiseringsstønad. Økningen omfatter spesielt flyktninger fra Ukraina. Statsforvalteren skal i 2024 ha tilsyn i Indre Fosen og i de fleste Trøndelagskommunene etter sosialtjenesteloven - økonomisk rådgivning, samt tilsyn med kommunens systematiske folkehelsearbeid med å fremme god psykisk helse hos barn og unge.

Mangel på boliger for vanskeligstilte og økte priser på leiemarkedet rammer også mange av de som faller utenfor utdanning og arbeidsliv. Utenforskap kan medføre mange ulike konsekvenser, eksempelvis kommunens ansvar for sosialhjelp, men også konsekvenser i form av uro i lokalmiljøet og kriminalitet, samt den enkeltes muligheter i samfunnet. På dette kan

kultur, idrett og frivilligheten være et bidrag for å redusere sannsynligheten for at noen faller utenfor.

Legetjenesten

Kommunen har mangel på stabil legedekning og må leie inn legevikarer. Konsekvensen kan være at innbyggere ikke får den legehjelpen de trenger, fordi kommunen ikke har nok kapasitet innenfor legetjenesten.

Tildeling av tjenester

Det er sannsynlig at brukere av helse- og velferdstjenester ikke får den hjelp de har krav på, og at innbyggernes forventninger overgår tilbudet kommunen kan gi. Rett bemanning bør være på rett plass, tilsvarende riktig bruk av kompetanse ut fra behovet. Tildeling av tjenester berører problematikk rundt utskrivningsklare pasienter og mottaksmuligheter i kommunene samt arbeidsfordelingen mellom spesialhelsetjenesten og kommunen. Kartlegging for å fastsette rett nivå på tjenestene og individuell tilpasning av tjenester er viktig for å kunne gi riktige tjenester. En konsekvens av spesielt systematiske feil i tildelingene er at brukerne ikke får det tilbudet de har krav på, som i neste omgang kan gi dårligere livskvalitet.

Ifølge handlings- og økonomiplanen for Indre Fosen medfører omstillingsbehovet i kommunen at tilbudene må endres for å møte en annen virkelighet enn dagens. Et bærekraftig tjenestenivå og struktur på tjenestetilbudet innebærer blant annet at forholdet mellom institusjonstjenester, heldøgns omsorg og ambulerende tjenester hele tiden må vurderes for å tilpasse sektoren til endrede økonomiske rammer. I økonomi- og handlingsplan 2024-2027 skriver kommunedirektøren at dagens organisering håndterer antallet brukere av institusjonsplass og hjemmetjenester, men med forventet utvikling av omsorgsbehovet i 2030 og videre, er det ikke mulig å løse tjenestebehovet med dagens organisering.

I kundemøte ble det informert om at hjemmetjenesten har økende høyt trykk. Dette gjelder helsehjelp, BPA og praktisk bistand. Kompetansekrevende oppdrag med mer behandling er klart økende, pasienter fra sykehuset med stadig mer avansert behandling og prosedyrer. Bruk av velferdsteknologi er prioritert i tjenesten.

Tjenesten for psykisk helse og rus har vært preget av mangel på personell. Lite kvalifiserte vikarer og stor pågang på tjenesten har medført ventelister. Tjenesten har hatt svært alvorlige vold og trusselsituasjoner, dette er krevende for personalet.

Bruk av tvang

Tilsynsrapporter har avdekket mangelfull lovanvendelse, noe som er alvorlig både for pasienter og helsepersonell. Det er en risiko for at det kan være slik i Indre Fosen også. Tvang forekommer relativt hyppig innenfor helse, og det skal fattes vedtak ved bruk av tvang. Tvang uten vedtak begrunnes ofte i pasientens, medpasienters eller ansattes beste. En konsekvens av manglende vedtak er at vurderingen bak bruk av tvang ikke dokumenteres og i verste fall ikke gjøres. Dette kan videre gi grobunn for en praksis med økende bruk av tvang. Eksempel på situasjoner der tvang brukes:

- Medisinering
- Stell/pleie
- Ernæring
- Diagnostikk/prosedyrer (eks. blodprøver)
- Forebygge skade, (eks. sengehest)
- Innleggelse og tilbakeholdelse (eks låste dører)
- Daglige aktiviteter (døgnrytme)
- Uønsket adferd, uro og vandring

Ivaretagelse av flyktninger

De siste årene har kommunene tatt imot et økende antall flyktninger. Kvalifisering av flyktninger til jobb og utdanning er viktig for å unngå utenforskap. Integreringsloven skiller mellom grupperinger av flyktninger og det er egne regler for ukrainske flyktninger med andre krav. Dette kompliserer arbeidet for de som skal ivareta arbeidet med introduksjon og opplæring. Det er ekstra press på tjenester innen helse- og velferd på grunn av mottak av høyt antall ukrainske flyktninger i 2022 og senere. Utleiemarkedet tømmes for boliger og prisene i privatmarkedet øker. Det er et spørsmål om integreringstilskuddet er tilstrekkelig og om det brukes på rett måte for å ivareta flyktningene. Hvis kommunen ikke lykkes med integrering av flyktninger kan de ende opp som sosialmottakere i stedet for å bidra som skattebetalere.

Indre Fosen bosatte 125 flyktninger i 2022. For 2023 var det budsjettert med mottak av 40 flyktninger og vedtatt mottak av 100. For 2024 er budsjettet lagt for 65 flyktninger. Det er utstrakt samarbeid på tvers av sektorene og med frivillighet og innbyggere. Kommunen står i 2024 overfor en utfordring med å skaffe tilstrekkelig antall tilgjengelige boliger og kan ikke ta imot disse, før de har boliger tilgjengelig. Kommunen har boligpolitisk plan 2018-2026, vedtatt i 2018.

Helseplattformen

Helseplattformen AS er innført i Indre Fosen kommune. Helseplattformen AS er en felles elektronisk pasientjournal og pasientadministrativt system for hele helsetjenesten i Midt-Norge. Informasjonsflyt mellom helseforbundet og kommunene har vært utfordrende etter innføring av Helseplattformen. Kommunen har et eget ansvar for å sikre at løsningen de har anskaffet ivaretar personvernet, at den fungerer godt nok for helsepersonellet og andre brukere, og at løsningen ikke gir uønskede konsekvenser for tjenestemottakere og pasienter.

Innføringen av Helseplattformen viser at en del kommuner har hatt problemer, og at innføringen har vært mer krevende enn forventet. Blant annet er det kjent at det har vært svikt i tjenester, pasientbehandling og håndtering av personvern. Svikt i legemiddelhåndtering og meldingsutveksling kan ha store konsekvenser for pasientene. Ifølge kommunedirektøren har innføringen i Indre Fosen vært tidkrevende og hatt et omfattende innføringsløp, samt at Helseplattformen vil kreve opplæringsressurser også videre, da løsningene bygges og utvikles gjennom hele innføringsløpet.

6 SAMFUNN

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Klima og miljø	Planarbeid
	Vedlikeholdsetterslep
	Næring, skog- og landbruk

Klima og miljø

Klima og miljø gir kommunene ulike utfordringer innenfor teknisk sektor, eksempelvis utfordringer som følge av ekstremvær. Det kan være ulik vektning av klima- og miljøhensyn, samt potensiale for motstrid mellom ulike hensyn som klima- og miljø, samiske rettigheter, jordvern og behovet for samfunnsutvikling. Klima- og miljøplanleggingen har innvirkning på annet planverk og har betydning for sektorovergrepene forvaltning, blant annet i arealplanlegging, beredskap knyttet til infrastruktur, vann- og avløpsforvaltning og drift og vedlikehold av kommunal eiendom. Kommunen kan bli stilt til ansvar dersom klima- og miljøhensyn ikke blir hensyntatt blant annet i arealplanlegging og byggesaksbehandling. Bærekraftsmålene sammen med de mer kjente områdene som klima og miljø stiller krav til kommunene på mange områder, eksempelvis materialgjenvinning, omstilling i næringslivet og håndtering av et mer utfordrende klima.

I PWC-rapporten «Bærekraft 365» kommer Indre Fosen ut omtrent midt på treet når det gjelder klima og miljø.

I handlings- og økonomiplan for 2024-2027 skriver kommunedirektør bla at kommunen har dedikert miljøressurs som har som hovedoppgave å være pådriver og tilrettelegger for kommunens arbeid med klima og miljø og at det vil være ønskelig å styrke miljøressursen i planperioden. Måloppnåelse på disse områdene er viktig for å nå de overordnede målene i kommuneplanens samfunnsdel.

Planarbeid

Planprosessene driver de kommunale tjenestene fremover, og oppstiller rammene for kommunens samfunns-, areal og næringsutvikling. Planarbeidet utfordrer dynamikken mellom regelverket, statlige føringer og forholdet til det lokale handlingsrommet. Målsettinger i planverket er ofte lite konkrete, målbare og tidsbestemte, noe som gjør det vanskelig å evaluere måloppnåelsen i etterkant. Ivaretagelse av bærekraftsmål i planarbeidet står sentralt og fordrer god tverrsektoriell samhandling. Manglende oppdatering av planverket, eksempelvis planstrategi, samfunnsplan og arealplan får konsekvenser for tiltakshavere og

saksbehandlingen i kommunen. Eldre og utdaterte areal- og reguleringsplaner fører til et økt antall dispensasjonssøknader, noe som i sin tur øker den kommunale ressursbruken og fører til lengre saksbehandlingstider. Administrasjonen og politisk nivå kan vekte hensyn ulikt i spørsmålet om dispensasjoner, noe som kan både kan føre til at tilnærmet like saker får ulike utfall og at beslutningen skaper presedens for nye saker.

Kommuneplanens samfunnsdel for Indre Fosen er utarbeidet og skal behandles politisk våren 2024. Arealdelen skal påbegynnes etter vedtak av samfunnsdelen.

Vedlikeholdsetterslep

Kommuner mangler ofte gode systemer for vedlikehold når det kommer til vann og avløp, eiendomsforvaltning og samferdsel. Vedlikeholdsetterslepet på disse områdene er i dag omfattende og har konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet. En stor bygningsmasse og mye veg som skal vedlikeholdes belaster kommunens økonomi. Alle innbyggere i kommunen skal motta trygt og godt vann, noe som stiller krav til distribusjonsnett, kontroll av vannkilder/høydebasseng og behovet for en reservevannkilde. Svikter tilførselen av trygt vann kan det få konsekvenser for liv og helse. Hovedutfordringene for avløp er relatert til ledningsnett, rensing og overvannsproblematikk. Konsekvensene av svikt i avløpssystemet er forurensning.

Kommunen har bla gjennomført kloakksanering Kvithyll II, bygget renseanlegg i Vanvikan med ledningsnett, igangsatt prosjekt om felles nødvann og utstyr og startet med en del av avløpsspumpeledning fra Stadsbygd til Rissa ifbm ny vei. I økonomi- og handlingsplan skriver kommunedirektør at det er et betydelig behov for å utvikle og vedlikeholde styringsdokumenter og planverk innen kommunalteknikk, behov for styrking av de kommunale tjenestene og en etablering av et høyere kvalitativt nivå enn i dag.

Forvaltningsrevisjonsprosjekt av eiendomsforvaltning i 2023 viste at kommunen har flere viktige mangler i systemer og rutiner som er nødvendige for å sikre godt og langsiktig vedlikehold av bygninger og mangler klare målsettinger og strategier for styring. Kommunen eier en betydelig større mengde bygninger enn sammenlignbare kommuner og gjennomsnittet for landet, og de økte kostnadene dette medfører bør være et fokusområde for styringen.

Næring, skogbruk og landbruk

Kommunen har ansvar etter lovverk som regulerer næringsvirksomhet, herunder jordbruk og skogbruk. Interessekonflikter mellom jordvern og utbygging og i den sammenheng også

miljøhensyn er sannsynlig. Slike interessekonflikter må kommunen håndtere, og ulike utfall har ulike konsekvenser for videre utvikling. Klima- og miljøutfordringer og den risikoen det innebærer både for næringsvirksomhet og som en konsekvens av næringsvirksomhet er problemstillinger som kommunen blir stilt overfor. Kommunen har ansvar for saksbehandling på ulike områder og det kan skje saksbehandlingsfeil eller manglende oppfølging av saker, eksempelvis innenfor konsesjonsbehandling.

I årsmelding for 2022 skrev kommunedirektør at det er nært og godt samarbeid mellom næringsressursene i sektoren og pågående omstillingsprogram og at utvikling av kommunale næringsarealer og dialog med kommunens næringsliv og etablerere hadde prioritet i 2022. Oppfølging av prosjektet »Næringsvennlig kommune» har vært førende for utvikling av serviceorienterte tjenester innenfor de rammene som lovverket gir. Omstillingsprogrammet er lagt ned og flyttet til Næring. I budsjett- og handlingsplan 2024-2027 står det at det arbeides med strategisk næringsplan som skal konkretisere kommunens rolle som nærings- og samfunnsutvikler. Arbeidet er avhengig av tilstrekkelig dedikerte ressurser som kan jobbe langsiktig. Redusert ramme for 2024 kan medføre at dette arbeidet stopper opp.

Indre Fosen er vertskommune for det interkommunale samarbeidet knyttet til vannområdearbeidet og skogpådriverprosjektet LENSEA på Fosen. I 2022 ble det fattet 800 enkeltvedtak og søknader saksbehandlet for over 130 mill kr som gikk til verdiskapning i kommunen.

7 EIERSTYRING

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Manglende informasjon i eierskapsmelding	IKA Trøndelag IKS
Mange eierskap	Midt-Norge 110-sentral IKS
	Ifjobb AS
	Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS

Manglende informasjon i eierskapsmelding – generell eierskapskontroll

Kommuneloven § 26-1 sier at kommunen minst en gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Eiermelding for Indre Fosen ble vedtatt i sak 101/2020. Bestemmelsen stiller også krav til eierskapsmeldingens innhold. Revisor har i eierskapskontroll av TBRT i 2023 funnet at kommunens eierskapsmelding fra forrige valgperiode mangler beskrivelse av lovpålagt informasjon om formål med eierinteresser i eide selskap jf. Kommunelovens § 26-1 og bruk av valgkomite. Se vedlagte notat fra revisor.

Mange eierskap – generell eierskapskontroll

Kommunen har mange eierinteresser i ulike selskaper samt at kommunale tjenester ivaretas i noen av disse selskapene. Dette gjør at kommunen bør være tettere på disse selskapene for å følge opp eierskapet i forhold til kommunens forventninger og at kommunen er aktiv i eierstyringen. Når kommunen både kjøper tjenester fra selskaper og samtidig eier selskapet, kan det være en risiko for at disse rollene blandes.

Interkommunale selskap

- **IKA Trøndelag IKS**
Interkommunalt arkiv Trøndelag ble etablert i år 2000 da institusjonen ble et interkommunalt selskap, opprettet med hjemmel i lov om interkommunale selskaper av 29. januar 1999. Selskapet skal følge opp arkivlovens intensjoner og bestemmelser og fungere som et arkivdepot for eierne med papirbaserte og elektroniske arkiv. Selskapet har behov for nytt administrasjonsbygg. En gjennomgang av om oppgavene utføres i samsvar med krav kan være sentralt her, også eierstyring av selskapet. Eierstyring og forvaltningsrevisjon kan være aktuelt i et samarbeid med eierkommunene.
- **Midt-Norge 110-sentral IKS**
Midt-Norge 110-sentral er betydelig utvidet i 2023. Selskapet leverer en viktig tjeneste til eierkommunene og det kan være relevant å følge opp eierskapet i selskapet gjennom en eierskapskontroll når den nye organiseringen har fungert en periode.

- **Fosen Helse IKS**
Eierkommunene Ørland, Åfjord og Indre Fosen har bestilt forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Fosen Helse IKS i 2024.

Aksjeselskap

- **Ifjobb AS**
Tilbyr arbeid og opplæring til mennesker med midlertidig og varig nedsatt arbeidsevne. Dette gjøres gjennom salg av tiltakstjenester til NAV, samt produksjon og salg av varer og tjenester til lokalt næringsliv og andre samarbeidspartnere. Attføring og varig tilrettelagt arbeid er selskapets hovedoppgave. Arbeidsoppgave og opplæring skal tilpasses den enkeltes arbeidsevne og mulighet for personlig utvikling og vekst. 2 underenheter registrert: Ifjobb AS avd Rissa og Ifjobb AS avd Leksvik.
- **Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS**
NTE AS er et morselskap som utøver eierrollen overfor datterselskapene, både gjennom verv i selskapenes styre og gjennom leveranser av konserntjenester innen økonomi, finans, innkjøp, HR, IKT, eiendomsforvaltning og kommunikasjon. NTE AS er fra 2018 eid av 19 kommuner. NTE AS eier alene følgende selskaper:
 - NTE Energi AS
 - NTE Marked AS
 - NTE Elektro AS
 - NTE Telekom AS
 - NTE Montenegro AS
 - Nord-Trøndelag Eiendom AS
Tre av datterselskapene har også egne datterselskap. I tillegg eier NTE AS 40 prosent av nettselskapet Tensio AS og har eierinteresser i andre selskaper.

Sentrale tjenester levert av eide selskaper – eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskap

Kommunen har satt bort sentrale tjenester til eide selskaper, dette gjelder renovasjon og brann. Det er risiko knyttet til organisering og styring med de kommunale tjenestene som ytes. Flere kommuner velger å delta i interkommunale samarbeid for å nyttiggjøre seg stordriftsfordeler, dette utfordrer igjen kommunen på god eierstyring.

- Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS (se vedlagte notat vedr påbegynt eierskapskontroll)

Revisor vurderer ikke risiko knyttet til eierstyring eller forvaltningsrevisjon av Revisjon Midt-Norge SA eller Konsek Trøndelag IKS grunnet habilitet.

Eierskap (kilde: Aksjeoppgave 2022, Bisnode og note 2.7)

<u>IKS</u>		<u>Eierandel</u>
994 109 685	Fosen Helse IKS,	33,3%
988 799 475	Konsek Trøndelag IKS	3,22%
978 669 360	Fosen Renovasjon IKS	40,7%
971 375 965	IKA Trøndelag IKS	2,77%
916 484 496	Midt-Norge 110-sentral IKS	2,14%
945 510 552	Trondheim Havn IKS	0,29%
992 047 364	Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS	4,24%

<u>AS</u>		
917 894 620	Fosenbrua AS	18,33%
916 513 887	Fosenkraft AS	20%
912 194 620	Indre Fosen Invest AS	29,41%
987 052 635	Leksvik Industriell Vekst Holding AS	17,97%
975 856 828	Sentrumsgården AS	8,34%
993 595 675	Museene i Sør-Trøndelag AS	4,16%
992 462 841	Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS	2,44%
980 417 824	Trønderenergi AS	7,31%
929 869 125	Trønderenergi Vekst Holding AS	3,92%
926 407 015	Flyco AS	760 aksjer
988 067 075	Oi! Trøndersk Mat og Drikke AS	2 aksjer
922 307 814	Helseplattformen AS	0,6% (står kun i note 2.7)
944 600 426	Ifjobb AS	100% (står kun i note 2.7)

SA/AL

Biblioteksentralen SA
Leksvik Vassverk AL
OKS Trøndelag SA
Revisjon Midt-Norge SA
Rissa Kraftlag SA
Rissahallen AL
Rissa Radio SA
Prestberga Vassverk

Andre selskapsformer

KulturCompagniet Indre Fosen KF
Interkommunalt politisk råd for Fosenregionen

behandling av risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV), eierskapskontroll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Indre Fosen kommune

Møtedato

30.04.2024

Saknr

17/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-037, TI-&30

Arkivsaknr 24/47 - 6

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget tar revisors risiko- og vesentlighetsvurdering til orientering.
2. Kontrollutvalget ber sekretariatet legge fram et utkast til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll til neste møte 04.06.2024, basert på revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger og de innspill som er kommet frem i møtet.
3. Kontrollutvalget vil prioritere følgende områder/tema:
 - a.
 - b.
 - c.
 - d.
 - e.

Vedlegg

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) - kapittel 7, eierskapskontroll

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven utarbeide en plan for eierskapskontroll i løpet av det første året etter at et nytt kommunestyre er konstituert. Planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av virksomheten i kommunens selskaper.

Kontrollutvalget fattet følgende vedtak om bestilling av risiko- og vesentlighetsvurderinger på sitt møte 13.02.2024 (Sak 7/24):

1. Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge SA utarbeide risiko- og vesentlighetsvurdering for Indre Fosen kommune.
2. Arbeidet gis en ressursramme på inntil 60 timer samlet for både forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, risiko- og vesentlighetsvurderingene skal leveres kontrollutvalgets sekretariat innen 05.04.2024 .
3. Kontrollutvalget ber sekretariatet iverksette øvrige tiltak som er nødvendig for å gjennomføre den skisserte prosessen med plan for forvaltningsrevisjon.

Eierskapskontroll er kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskap. Ved eierskapskontroll ses det på om eierrepresentanten utfører vervet sitt i tråd med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering

Vurderingen for risiko- og vesentlighet som ble bestilt i møte 13.02.2024 ble mottatt innen fristen og følger saken som vedlegg. (Kapittel 7 som angår eierskapskontrollen).

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor vil orientere om revisjonens vurderinger i møtet.

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering er innspill til kontrollutvalgets arbeid med plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Det er bare de områdene som er vurdert med høy og moderat risiko som er omtalt, og disse områdene er angitt som henholdsvis rødt med høy risiko og gult med moderat risiko.

Skissert opplegg for planarbeidet

Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. I tillegg til revisor sine vurderinger er sentrale aktører i kommunen invitert til å gi ytterligere innspill til risikoområder, for dermed å ha et bredere grunnlag til utarbeidelse av planen. De sentrale aktørene er invitert inn gruppevis og har fått revisjonens risiko- og vesentlighetsvurdering tilsendt i forkant av møtet.

De inviterte er i korte trekk bedt om å forberede seg på følgende:

- På hvilke områder er det risiko for at kommunen og selskaper der kommunen har eierandeler ikke når sine målsettinger, ikke oppfyller lovkrav, eller utnytter ressursene dårlig?
- På hvilke tjenesteområder/kommunalt eide selskaper er det behov for forvaltningsrevisjon?

Følgende tidsplan er lagt:

09.00-11.00 Ordinær saksbehandling i kontrollutvalget i henhold til møteinnkalling

11.00-11.30 Lunsjpause

11.30-11.45 Revisors presentasjon av risiko- og vesentlighetsvurderinger

11.45-12.30 Kommunedirektør med kommunalsjef

12.30-13.15 Politisk ledelse, utvalgsledere og gruppeledere

13.15-14.00 Hovedtillitsvalgte og hovedverneombud

14.00-14.30 Råd og brukerutvalg

Pause

14.45-15.15 oppsummering kontrollutvalget

15.15-16.00 Ordinær saksbehandling i kontrollutvalget i henhold til møteinnkalling

Vurdering

Revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger er utarbeidet ut fra revisjonens perspektiv. Sekretariatet vil understreke at aktørene som er invitert inn har ulike perspektiv og ser ulike behov. Kontrollutvalget må se etter sammenhenger og vekte informasjon ut fra hva de anser som mest vesentlig, samt å se på hvordan innspillene skal vektas i forhold til revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger.

På bakgrunn av dagens informasjon må kontrollutvalget peke på områder/temaer de finner aktuelle å ta inn i planen. Det er lagt opp til at forslag til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024-2028 behandles på kontrollutvalgets møte 4. juni 2024, planen oversendes deretter til kommunestyret.

Kommunestyret vedtar den endelige prioriteringen av forvaltningsrevisjonsarbeidet for den kommende perioden.

7. EIERSTYRING

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Manglende informasjon i eierskapsmelding	IKA Trøndelag IKS
Mange eierskap	Midt-Norge 110-sentral IKS
	Ifjobb AS
	Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS

Manglende informasjon i eierskapsmelding – generell eierskapskontroll

Kommuneloven § 26-1 sier at kommunen minst en gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Eiermelding for Indre Fosen ble vedtatt i sak 101/2020. Bestemmelsen stiller også krav til eierskapsmeldingens innhold. Revisor har i eierskapskontroll av TBRT i 2023 funnet at kommunens eierskapsmelding fra forrige valgperiode mangler beskrivelse av lovpålagt informasjon om formål med eierinteresser i eide selskap jf. Kommunelovens § 26-1 og bruk av valgkomite. Se vedlagte notat fra revisor.

Mange eierskap – generell eierskapskontroll

Kommunen har mange eierinteresser i ulike selskaper samt at kommunale tjenester ivaretas i noen av disse selskapene. Dette gjør at kommunen bør være tettere på disse selskapene for å følge opp eierskapet i forhold til kommunens forventninger og at kommunen er aktiv i eierstyringen. Når kommunen både kjøper tjenester fra selskaper og samtidig eier selskapet, kan det være en risiko for at disse rollene blandes.

Interkommunale selskap

- **IKA Trøndelag IKS**
Interkommunalt arkiv Trøndelag ble etablert i år 2000 da institusjonen ble et interkommunalt selskap, opprettet med hjemmel i lov om interkommunale selskaper av 29. januar 1999. Selskapet skal følge opp arkivlovens intensjoner og bestemmelser og fungere som et arkivdepot for eierne med papirbaserte og elektroniske arkiv. Selskapet har behov for nytt administrasjonsbygg. En gjennomgang av om oppgavene utføres i samsvar med krav kan være sentralt her, også eierstyring av selskapet. Eierstyring og forvaltningsrevisjon kan være aktuelt i et samarbeid med eierkommunene.
- **Midt-Norge 110-sentral IKS**
Midt-Norge 110-sentral er betydelig utvidet i 2023. Selskapet leverer en viktig tjeneste til eierkommunene og det kan være relevant å følge opp eierskapet i selskapet gjennom en eierskapskontroll når den nye organiseringen har fungert en periode.

- **Fosen Helse IKS**
Eierkommunene Ørland, Åfjord og Indre Fosen har bestilt forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Fosen Helse IKS i 2024.

Aksjeselskap

- **Ifjobb AS**
Tilbyr arbeid og opplæring til mennesker med midlertidig og varig nedsatt arbeidsevne. Dette gjøres gjennom salg av tiltakstjenester til NAV, samt produksjon og salg av varer og tjenester til lokalt næringsliv og andre samarbeidspartnere. Attføring og varig tilrettelagt arbeid er selskapets hovedoppgave. Arbeidsoppgave og opplæring skal tilpasses den enkeltes arbeidsevne og mulighet for personlig utvikling og vekst. 2 underenheter registrert: Ifjobb AS avd Rissa og Ifjobb AS avd Leksvik.
- **Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS**
NTE AS er et morselskap som utøver eierrollen overfor datterselskapene, både gjennom verv i selskapenes styre og gjennom leveranser av konserntjenester innen økonomi, finans, innkjøp, HR, IKT, eiendomsforvaltning og kommunikasjon. NTE AS er fra 2018 eid av 19 kommuner. NTE AS eier alene følgende selskaper:
 - NTE Energi AS
 - NTE Marked AS
 - NTE Elektro AS
 - NTE Telekom AS
 - NTE Montenegro AS
 - Nord-Trøndelag Eiendom AS
Tre av datterselskapene har også egne datterselskap. I tillegg eier NTE AS 40 prosent av nettselskapet Tensio AS og har eierinteresser i andre selskaper.

Sentrale tjenester levert av eide selskaper – eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskap

Kommunen har satt bort sentrale tjenester til eide selskaper, dette gjelder renovasjon og brann. Det er risiko knyttet til organisering og styring med de kommunale tjenestene som ytes. Flere kommuner velger å delta i interkommunale samarbeid for å nyttiggjøre seg stordriftsfordeler, dette utfordrer igjen kommunen på god eierstyring.

- Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS (se vedlagte notat vedr påbegynt eierskapskontroll)

Revisor vurderer ikke risiko knyttet til eierstyring eller forvaltningsrevisjon av Revisjon Midt-Norge SA eller Konsek Trøndelag IKS grunnet habilitet.

Eierskap (kilde: Aksjeoppgave 2022, Bisnode og note 2.7)

<u>IKS</u>		<u>Eierandel</u>
994 109 685	Fosen Helse IKS,	33,3%
988 799 475	Konsek Trøndelag IKS	3,22%
978 669 360	Fosen Renovasjon IKS	40,7%
971 375 965	IKA Trøndelag IKS	2,77%
916 484 496	Midt-Norge 110-sentral IKS	2,14%
945 510 552	Trondheim Havn IKS	0,29%
992 047 364	Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS	4,24%
<u>AS</u>		
917 894 620	Fosenbrua AS	18,33%
916 513 887	Fosenkraft AS	20%
912 194 620	Indre Fosen Invest AS	29,41%
987 052 635	Leksvik Industriell Vekst Holding AS	17,97%
975 856 828	Sentrumsgården AS	8,34%
993 595 675	Museene i Sør-Trøndelag AS	4,16%
992 462 841	Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS	2,44%
980 417 824	Trønderenergi AS	7,31%
929 869 125	Trønderenergi Vekst Holding AS	3,92%
926 407 015	Flyco AS	760 aksjer
988 067 075	Oi! Trøndersk Mat og Drikke AS	2 aksjer
922 307 814	Helseplattformen AS	0,6% (står kun i note 2.7)
944 600 426	Ifjobb AS	100% (står kun i note 2.7)
<u>SA/AL</u>		
	Biblioteksentralen SA	
	Leksvik Vassverk AL	
	OKS Trøndelag SA	
	Revisjon Midt-Norge SA	
	Rissa Kraftlag SA	
	Rissahallen AL	
	Rissa Radio SA	
	Prestberga Vassverk	
<u>Andre selskapsformer</u>		
	KulturCompagniet Indre Fosen KF	
	Interkommunalt politisk råd for Fosenregionen	

Opplæring av kontrollutvalget

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Indre Fosen kommune

Møtedato

30.04.2024

Saknr

18/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/264 - 2

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering

Vedlegg

FKT fagkonferanse 4.-5.-juni 2024

Reglene om inhabilitet i forvaltningsloven gjelder fullt ut

Om kommuneøkonomien i Norge

Kommunenes utgifter til pleie- og omsorgstjenester har økt kraftig

Ny opplæringslov - Informasjon og veiledning

Kommuner må ikke skape trøbbel for egne selskaper

Ny lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet

Utenforskap og mangel på arbeidskraft er hovedutfordringer for kommunene de neste årene

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har fått følgende dokumenter som del av sin opplæring:

- Program FKTs fagkonferanse 4.-5.juni til orientering. Påmeldingsfrist 29. april
- Reglene om inhabilitet i forvaltningsloven
- Om kommuneøkonomien i Norge
- Kommunens utgifter til pleie- og omsorgstjenester har økt kraftig
- Ny opplæringslov - informasjon og veiledning
- Kommuner må ikke skape trøbbel for egne selskaper
- Ny lov om kommunens ansvar på det boligsosiale feltet
- Utenforskap og mangel på arbeidskraft er hovedutfordringen for kommunene de neste årene

Forum for
kontroll og tilsyn

FAGKONFERANSE / ÅRSMØTE

Velkommen til fagkonferanse på Quality Airport Hotel

GARDERMOEN

4. — 5. juni

Tirsdag 4. juni

09:00 Registrering med mat

10:00 **Velkommen**

Tage Pettersen, styreleder / FKT

10:05 **Åpningsinnlegg**

Sivilombud Hanne Harlem

10:30 **Kontrollutvalget – roller og samspill**

Tage Pettersen / tidl. kontrollutvalgsleder i Moss og styreleder FKT

Per Olav Nilsen / revisjonsdirektør Trondheim kommunerevisjon og styreleder NKRF

Jenny Følling (Sp) /ordfører Sunnfjord kommune

Gudrun Haabeth Grindaker / Norsk kommunedirektørforum

11:00 Paneldebatt og spørsmål fra salen

11:30 **Lunsj**

12:30 **Korrupsjonsindeks, tillit og habilitet**

Tor Dølvik / TI Norge

Frode Jacobsen Kontroll- og konstitusjonskomiteen (Ap)

Tora Aasland / tidligere leder Kommunesektorens etikkutvalg

13.30 Paneldebatt og spørsmål fra salen

14:30 Pause

14:45 **Cybersikkerhet og digitale trusler**

«Skal du takle cyberspace, må du begynne med å forstå deg, ditt og dine!»

Jørgen Dyrhaug / Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM)

15:30 Spørsmål fra salen

15:45 Pause m/innsjekk

Årsmøte 2024

16:15 Registrering til årsmøte

16:30 – ca. 17.30 **Årsmøte**

19:00 Middag

Onsdag 5. juni

09:00 **Hvordan kan kontrollutvalget håndtere henvendelser?**
og grenseoppgangen mellom henvendelser og varsling

Solveig Kvamme / Sunnmøre kontrollutvalsekretariat IKS

09:20 **Varsling i kommuner og fylkeskommuner**

[Norske kommuner- og fylkeskommuners erfaring med varsling](#)

Birte Bjørkelo / partner Deloitte

09:40 **Forvaltningsrevisjon - en undersøkelse av systemet for varsling i Bergen kommune**

Kari Gåsemyr / senior manager Deloitte

10.00 Paneldebatt og spørsmål fra salen

10.30 Pause og utsjekking

11:00 **Eierskapsstyring og eierskapskontroll - rammer og verktøy**

Agnete B. Sommerset, juridisk direktør / Samfunnsbedriftene

11:45 Lunsj

12:45 **Kommunal økonomisk bærekraft (KØB) - hvilket ansvar har kontrollutvalget?**

Asbjørn Pedersen / NKK - kommunesektorens interesseorganisasjon for økonomi og innkreving

13:30 Spørsmål fra salen

13:45 Pause

14:00 **Skråblikket:**

Elin Ørjasæter, forfatter og foredragsholder / dosent ved Institutt for ledelse og organisasjon ved Høyskolen Kristiania

14:50 **Avslutning**

«navn» «etternavn» styreleder / FKT (velges på årsmøtet 4. juni)

Påmelding

FRIST: 29. APRIL 2024

Bindende påmelding* på www.fkt.no innen mandag 29. april 2024.
Det tas forbehold om endringer i programmet.

Deltakeravgift

Deltakelse m/ overnatting** (helpensjon):

Kr 7 900 (*Ikke medlem kr 8 400*)

Ekstra overnatting fra 3. – 4. juni: Kr 1 495

*Ved avbud etter at påmeldingsfristen har gått ut, blir det belastet et administrasjonsgebyr på kr 500 i tillegg til eventuelle kostnader FKT får til hotellet. Avbud siste 14 dager før konferansen gir full deltakeravgift.

**FKT har reservert rom på konferansehotellet. Tildeling ut fra mottatt påmelding (først til mølla).

Praktisk informasjon

ÅRSMØTET

Årsmøtet er åpent for alle, men det er kun medlemmer i Forum for kontroll og tilsyn som har tale-, forslags- og stemmerett.

Innmelding av saker

Medlemmer som har saker til årsmøtet, eller forslag om vedtektsendringer, må sende disse til sekretariatet senest seks uker før årsmøtet, innen 23. april 2024.

Utsending av sakspapir

Styret sender ut sakspapirene senest to uker før årsmøtet, innen 21. mai 2024.

Medlemskap

Dersom din kommune/ditt sekretariat ikke er medlem i FKT, men ønsker å møte på årsmøtet med stemmerett, må innmelding skje innen 21. mai 2024.

Kontakt valgkomiteen

Leder: Jon Jæger Gåsvatn, tidl. leder
kontrollutvalget i Sarpsborg kommune |
gasvatn@outlook.com | Mobil: 913 55 288

Nestleder: Lars Hansen, daglig leder
Salten Kontrollutvalgsservice |
lars@sekretariatet.no | Mobil: 470 37 452

Ønsker du mer informasjon eller medlemskap i FKT? Besøk www.fkt.no eller kontakt sekretariatet v/generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen på telefon +47 414 71 166 eller fkt@fkt.no.

FREMKOMST

[Quality Airport Hotel, Gardermoen](#)

Lokevegen 72067 Jessheim

[Veibeskrivelse](#)

5 km og 10 minutter med shuttlebuss fra Oslo Lufthavn Gardermoen

PARKERING

Hotellet har gode parkeringsmuligheter utendørs, mot betaling. HC-plasser og ladestasjoner til El-bil (ekstra kostnad)

Reglene om inhabilitet i forvaltningsloven gjelder fullt ut

Kommunal Rapport 04.03.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Er jobben med å ivareta barn og unges interesser et offentlig tillitsverv eller bare «en jobb»?

SPØRSMÅL: Kommunestyret fattet vedtak om å videreføre ordningen med at kommunestyret utpeker etatssjef eller annen tjenestemann som skal ivareta barn og unges interesser når et fast utvalg utarbeider og behandler forslag til planer. Det ble deretter fremmet forslag på to tilsatte i kommunen som representant og vararepresentant for barn og unge når fast utvalg utarbeider og behandler forslag til planer etter plan- og bygningsloven.

Da det skulle voteres over dette, ble det reist spørsmål om inhabilitet for ett av kommunestyremedlemmene. Flertallet mente imidlertid at dette var et valg til et offentlig tillitsverv, og at den særlige bestemmelsen i [kommunelovens § 11–10](#) fjerde avsnitt om unntak fra inhabilitetsreglene ved slike valg gjaldt.

Mindretallet mente at slik utpeking/oppnevning av barn og unges representanter i folkevalgt organ, ikke var et valg etter kommuneloven, og at forvaltningslovens habilitetsbestemmelser måtte følges.

Hva er det riktige her?

SVAR: Dette er komplisert, og svaret ikke helt opplagt.

Reglene om inhabilitet i forvaltningsloven kapittel II gjelder etter [kommuneloven § 11–10](#) første avsnitt som alminnelig regel også ved behandlingen av saker i kommunale folkevalgte organer. Disse inhabilitetsreglene gjelder etter innledningsordene i [forvaltningslovens § 6](#) når det treffes «en avgjørelse [...] i en forvaltningssak». Utpeking av leder eller medlem av et kollegialt organ er en slik avgjørelse, slik vi for ikke lenge siden så i forbindelse med sakene om statsråders medvirkning ved utnevning av utvalgs- og styreledere. Utgangspunkt og hovedregel er altså at her gjelder forvaltningslovens regler om inhabilitet.

I siste avsnitt i [kommuneloven § 11–10](#) har vi imidlertid den unntaksregelen som det her vises til: «En folkevalgt er ikke inhabil når det skal velges personer til offentlige tillitsverv». Spørsmålet blir da om den oppnevningen eller utpekingen det her er tale om, er et valg til «offentlige tillitsverv», slik at denne unntaksregelen gjelder her, eller om de generelle bestemmelsene i forvaltningsloven om inhabilitet må følges også ved dette valget eller oppnevningen.

Utgangspunktet for oppnevningen det er tale om, er bestemmelsen i [plan- og bygningsloven § 3–3](#) tredje avsnitt om at «Kommunestyret skal sørge for å etablere en særskilt ordning for å ivareta barn og unges interesser i planleggingen». Det fremgår etter forarbeidene (Ot.prp. nr. 32, merknad til bestemmelsen) at dette tar sikte på et å legge til rette for å supplere saksutredningen fra kommunedirektøren når en sak eventuelt legges fram til behandling i et folkevalgt organ;

«Det er i stedet for kravet om at en tjenestemann i administrasjonen skal ivareta en slik funksjon tatt inn et pålegg om at kommunen etablerer en særskilt ordning som ivaretar det samme formålet».

Det som skjer her, er at kommunestyret etablerer et eget verv for en enkeltperson som skal påse at det blir tatt hensyn til interessene til barn og unge. Oppnevning til dette kan – sies

det i veiledningen fra departementet (Barn og unge i byggesak, pkt. 5.1) – skje ved vedtak kommunestyret selv, eller ved at dette er delegert til administrasjonen:

«I mange kommuner blir vedkommende som skal inneha funksjonen formelt valgt av kommunestyret, og ofte gjelder utpekingen hele valgperioden. I noen kommuner er utpekingen delegert til administrativt nivå, til eksempelvis virksomhetsleder/etatsleder for skole og oppvekst eller kultur og fritid.»

Uavhengig av hvordan slik representant utpekes, vil hen imidlertid ta del i administrasjonens saksforberedelse:

«Den som innehar funksjonen, skal på et tidlig tidspunkt gis innsikt og rett til å uttale seg i de deler av saksbehandlingen og planleggingen som berører barn og ungdom.»

Det må forstås som at denne oppgaven uansett er å anse som en «jobb», og altså ikke et verv som folkevalgt. Det er tale om en særlig form for supplering av saksutredningen fra administrasjonen, ved en uavhengig talsperson for barn og ungdoms interesser i slike saker.

Den som er oppnevnt i denne funksjonen, er ikke en «folkevalgt» slik dette er definert i [kommuneloven § 5–1](#) fjerde avsnitt. Hen er ikke «valgt inn i et folkevalgt organ» slik bokstav b i dette avsnittet krever. Hen kan heller ikke instrueres verken av kommunestyret, utvalget eller kommunedirektøren når det gjelder utføringen av dette vervet. Om forholdet til den siste sies det i veiledningen:

«Det vil derfor ikke være innenfor styringsretten å instruere vedkommende til ikke å ivareta barn og unges interesser.»

Men kommunedirektøren har et tilsynsansvar med hvordan oppgave utføres:

«På den andre siden kan instruksjonsretten benyttes til å sikre at vedkommende faktisk gjør jobben med å ivareta disse interessene på en god måte.»

Kommunestyrets utpeking av person med slikt ansvar for å ivareta barns- og unges interesser i plansaker i et slikt utvalg, kan ikke ses som et valg av folkevalgt etter reglene i kommuneloven. Den vil da heller ikke gå inn under regelen § 11–10 siste avsnitt om inhabilitet ved valg «til offentlige tillitsverv». Det som gjøres ved en slik særskilt oppnevning, må altså ses som et vedtak om styrking av *grunnlaget for saksbehandlingen* i utvalget ved å trekke inn en person med særlig kompetanse og erfaring på området som kan supplere administrasjonens *saksrepresentasjon*.

Slik jeg ser det, er det her tale om en individuell oppnevning til et særlig administrativt verv, og ikke valg som folkevalgt. Det betyr at reglene om inhabilitet i forvaltningsloven gjelder fullt ut ved slik utpeking av noen med et slikt særlig ansvar.

Men her er vi åpenbart inne på et område der departementet bør være tydeligere i veiledningen sin.

Om kommuneøkonomien

Kommunal Rapport mars 2024

Nesten halvparten av kommunene har negativt driftsresultat

Kommuneøkonomien har svekket seg det siste året. I alt 157 av 356 kommuner leverte negativt driftsresultat i fjor.

Les artikkelen [her](#)

Mer enn 20 kommuner har negativ drift og høyere gjeld enn inntekter

Den renteesponerte gjelden til norske kommuner er økende. Flere kommuner opplever nå negativ drift, svekket egenkapital og høye renteutgifter.

Les artikkelen [her](#)

Flere kommuner tærer på sparepengene

232 av 356 kommuner har i løpet av 2023 måttet forsyne seg av disposisjonsfondet, viser de foreløpige Kostra-tallene.

Les artikkelen [her](#)

Kommunenes utgifter til pleie- og omsorgstjenester har økt kraftig

Det er spesielt sterk vekst i tjenester til hjemmeboende, samt i aldersgruppene under 80 år, der både antall brukere og timer per bruker øker jevnt. Den kraftige veksten i utgifter til omsorgstjenester fra perioden 2015-2020, har fortsatt i 2021 og 2022.

Tallene finner vi i rapporten «Brukerne blir yngre, psykiske lidelser øker: Dypdykk i pleie- og omsorgstjenestene 2017-2021»

Rapporten er utarbeidet av forskerne Terje P. Hagen, Morten Aarflot og Trond Tjerbo ved Universitetet i Oslo, på vegne av KS Forskning. Rapporten ser på flere forhold knyttet til den sterke veksten i pleie- og omsorgsutgifter de siste årene.

Les hele rapporten [her](#)

Les artikkel i Kommunal Rapport [her](#)

Ny opplæringslov - Informasjon og veiledning

Statsforvalteren 20.02.2024

Stortinget har vedtatt ny opplæringslov som etter planen skal tre i kraft 1. august 2024. Ny forskrift til loven har vært på høring og vil tre i kraft fra samme tidspunkt. Det er også vedtatt flere endringer i privatskoleloven. Følg med på informasjon om den nye loven på nettsidene til Utdanningsdirektoratet og Statsforvalteren.

Nytt regelverk fra 1. august 2024

Frem til den nye loven trer i kraft gjelder dagens opplæringslov av 1998.

Kunnskapsdepartementet har gitt Utdanningsdirektoratet i oppdrag å utarbeide forskrift til ny opplæringslov og ny forskrift til privatskoleloven. Høringsfristen er løpt ut og direktoratet jobber nå med å sammenstille høringssvar og oversende reviderte forslag til Kunnskapsdepartementet.

Les mer om de viktigste endringene i ny opplæringslov [her](#)

Informasjon og veiledning om nytt regelverk

Utdanningsdirektoratet legger fortløpende ut artikler om ny opplæringslov på sin temaside om ny opplæringslov, les [her](#)

Forberedelser hos skoleeiere

Mye må være klart før nytt regelverk trer i kraft. Les mer om hva kommuner og fylkeskommuner må forberede [her](#)

Kommuner må ikke skape trøbbel for egne selskaper

Samfunnsbedriftene 26.03.2024, Agnete B. Sommerset, juridisk direktør

Trange kommunebudsjetter er ikke et argument for å forsømme sine forpliktelser til egne selskaper. Kommunene må være forutsigbare og gode eiere.

Tenk deg en kommune som inngår en avtale med et privat selskap om rengjøring. Pris og tjenester er avtalt, kontrakt undertegnet, og alle er fornøyde. Men så sier kommunen at de ikke lenger vil stå inne for avtalen, og at de bare vil betale halvparten av kostnadene på grunn av stramme budsjetter. Det hadde selvsagt vært uakseptabelt, ulovlig og utenkelig.

Løper fra ansvar

Når det kommer til selskaper som kommunen selv eier, er det likevel noen som tror at man kan løpe fra ansvar, kontrakter og vedtatte budsjetter når man oppdager røde tall i eget budsjett.

- Et interkommunalt selskap (IKS) med 37 eiere fikk vedtatt sitt budsjett i april 2023. Nå vil det nye kommunestyret i to av eierkommunene redusere sitt tilskudd til selskapet.
- Et annet IKS trenger å endre selskapsavtalen etter endringer i IKS-loven og uttreden av enkelteiere. En av kommunene nekter å vedta endringene fordi kommunen vil «vente og se» hvordan det går med selskapet.
- Et tredje IKS opplever at én av deltakerkommunene ikke vil betale det som det vedtatte budsjett innebærer, og ønsker heller færre tjenester fra selskapet.

Kommuner som velger å organisere tjenester i selskaper, forplikter seg også til å følge rettslige rammer for selskapene. Her er det ingen «bør» eller «kan», her **må** man følge styringslinjer og myndighet som er regulert gjennom kommuneloven og selskapslover.

Som alle andre selskaper, trenger også kommunalt eide bedrifter forutsigbare rammer. Kortsiktig budsjettgevinst for enkeltkommuner er et veldig dårlig argument for å utarme egne selskaper. Det blir en umulig driftssituasjon for selskapene hvis vedtatte budsjetter blir reversert av noen eierkommuner – i opposisjon til egne eierrepresentanter.

Eierstyring er ikke spesielt vanskelig, men krever opplæring. Med mange nye representanter i kommunestyresalene, er det spesielt viktig at kommunene nå setter av tid til dette. Hvis eierne drar selskapet i samme retning, vil det resultere i bedre demokratisk kontroll, forutsigbar drift, effektive tjenester, og dermed bedre mulighet for å oppnå målet med opprettelse av selskapet.

Lag eierstrategier!

Den siste valgperioden var første gang kommunene ble pålagt å lage en eierskapsmelding. Det har gitt god oversikt over hvilke selskaper kommunene har interesser i, og som de må følge opp.

Neste steg må være bedre kunnskap om eierstyring. Her kan utarbeiding av eierstrategier være en god start. Da vil eierne delta mer aktivt i utvikling av egne selskaper, forstå hvilke rettslige forpliktelser eierskap innebærer, og få mulighet til å hente ut de gevinstene som ligger i å etablere selskapene.

Gjennom en eierstrategi vil man oppdage at god eierstyring, rutiner for politisk forankring og løpende dialog med selskapene er nøkkelen til best mulig resultat. Hvis kommuner er uenige i sitt eget selskaps beslutninger, må de se på egen eierstyring og gå via formelle kanaler, slik det fungerer for alle andre selskaper i Norge.

Da kan de ikke stille selskapene sjakk matt ved ikke å følge opp vedtatte budsjetter eller nekte å vedta endringer i selskapsavtaler som deres egen representant har stemt for. Da dømmer man sine egne selskaper til å mislykkes, og det var neppe intensjonen ved opprettelsen av dem.

Ny lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet

Statsforvalteren i Trøndelag, 02.04.2024

Planlegging for et trygt hjem for alle. Ny lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet, kalt boligsosial lov, ble vedtatt av Stortinget 20. desember 2022. Loven gjelder fra 1. juli 2023. Den gir innbyggere som er vanskeligstilte på boligmarkedet rett til å få vedtak om bistand ut fra sitt behov.

Loven stiller krav til ledere og beslutningstakerne i kommunene. Loven tydeliggjør ansvaret kommunene har til å planlegge og ha oversikt over boliger i kommunen.

Loven pålegger også kommunen å fastsette overordnede mål og strategier for det boligsosiale arbeidet i kommuneplanen. Ved å innlemme boligsosiale hensyn i samfunns- og arealplanleggingen, kan kommunene bidra til gode botilbud for vanskeligstilte og til at flere kan eie egen bolig.

Det er den enkelte kommune som må organisere arbeidet med å oppfylle loven. Det er ingen enkelt etat i kommunen som alene kan gjøre det, og loven legger opp til at flere fagfelt må samarbeid for å gi innbyggere som har behov for det den nødvendige bistanden.

[Lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet \[boligsosialloven\]](#)

[Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027](#)

[Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken \(2021-2024\)](#)

[Boligsosialt arbeid](#)

Utenforskap og mangel på arbeidskraft er hovedutfordringer for kommunene de neste årene

Samfunnsbedriftene 27.03.2024, styreleder Gunn Marit Helgesen i KS og styreleder Pål Smits i Samfunnsbedriftene

Tett samarbeid med arbeidsinkluderingsbedriftene bidrar til løsning på begge utfordringene samtidig.

Inkludering i arbeidslivet er en nøkkelutfordring for kommunene. Det er et paradoks at kommunene opplever økende utenforskap i arbeidslivet og mangel på arbeidskraft samtidig. En enda mer aktiv kommunal bruk av egne arbeidsinkluderingsbedrifter vil bidra positivt til å redusere begge utfordringene. Hvis flere hender kommer i arbeid, vil det også gi en betydelig avlastning for kommuneøkonomien.

Norge har 320 arbeidsinkluderingsbedrifter fordelt på 95 prosent av kommunene. Felles for dem alle er at de hjelper folk å komme i aktivitet eller arbeid, enten det er uføretrygdede, personer på arbeidsavklaringspenger og sosial stønad, innvandrere, ungdom i utenforskap, sykemeldte, folk med rusutfordringer, eller andre grupper som står utenfor arbeidslivet.

Gjennom sitt virke i de fleste av landets kommuner, har arbeidsinkluderingsbedriftene en unik forståelse av lokale forhold og behov. De kjenner til kommunens utfordringer, det lokale næringslivet og arbeidsmarkedet. Dermed kan de tilpasse tiltak og løsninger som passer for den enkelte kommune. I tillegg er bedriftene fleksible og har god tilpasningsevne. De kan utvikle skreddersydde programmer og tiltak for å inkludere personer som står utenfor arbeidslivet. Dette gir kommunene fleksibilitet i møtet med lokale utfordringer.

Et tettere partnerskap mellom kommuner og arbeidsinkluderingsbedrifter har en rekke fordeler:

- **Økt tilgang til arbeidskraft.** Arbeidsinkluderingsbedrifter kan bidra til å rekruttere og inkludere personer som ellers ville stått utenfor arbeidslivet. Dette gir kommunene tilgang til en bredere arbeidsstyrke og reduserer mangel på arbeidskraft.
- **Et mer inkluderende samfunn.** Kommunene og kommunale bedrifter har en sterk forpliktelse til å inkludere personer med nedsatt funksjonsevne, langtidsledige og andre sårbare grupper. Dette bidrar til et mer inkluderende samfunn der alle får muligheten til å delta. Vi skal heller ikke undervurdere hvilken enorm effekt inkluderingen har for den enkeltes selvbilde og egenverdi.
- **Flere statlige arbeidsmarkedstiltak.** Gjennom et samarbeid kan kommunene trekke veksler på arbeidsinkluderingsbedriftenes kompetanse om effektiv bruk av de statlige arbeidsmarkedstiltakene. Det gir flere i varig tilrettelagt arbeid, flere ansettelser med lønnstilskudd og tiltaksplasser i arbeidsforberedende trening.
- **Bidrag til kommuneøkonomien.** Flere statlige arbeidsmarkedstiltaksplasser og prosjektmidler lokalt vil virke direkte på både utenforskap og mangel på arbeidskraft. I tillegg til å sikre nok hender til å gjøre alle oppgavene kommunen skal utføre, avlaster det kommuneøkonomien og gir rom for å investere i andre viktige områder.

Et tett samarbeid mellom kommuner og arbeidsinkluderingsbedrifter kan gjøre inkluderingsarbeidet mer effektivt og profesjonelt i hver enkelt kommune. Det vil være en kraftig ressurs for å bidra til å løse utfordringene knyttet til utenforskap og arbeidskraftmangel. Og ikke minst bygger det opp om den type bærekraftige lokalsamfunn vi ønsker å ha i Norge – hvor alle får bidra gjennom deltakelse i et inkluderende arbeidsliv.

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Indre Fosen kommune

Møtedato

30.04.2024

Saknr

19/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/264 - 3

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Saksopplysninger

Hensikten med denne saken er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget kan ta tak i, eller diskutere om å få utredet en sak til et fremtidig kontrollutvalgsmøte. Da kan forslag om å sette opp saken fremmes i denne sak. Utvalgets medlemmer oppfordres til å si fra om de har noe til saken i starten av møtet.

Forhåndsinnmeldte saker til møtet 30.04.2024:

Virksomhetsbesøk

Virksomhetsbesøk hos Fosen Renovasjon IKS er avtalt til møtet 3. september 2024. Vi begynner møtet hos dem kl. 09.00. Mer detaljer kommer når vi nærmer oss.

Henvendelse om Selnes Vasslag

Sekretariatet mottok henvendelsen og informerte avsender om prosedyre for behandling av henvendelser i brev datert 5. mars 2024.

Sekretær og kontrollutvalgets leder har besluttet at dette ikke er en sak som kontrollutvalget skal behandle og sette på saklisten med følgende begrunnelse:

Saken har vært behandlet i rettssystemet og det ble inngått forlik mellom partene i 2008.

Henvendelse om Stavkirken på Hindrem

Kontrollutvalgets leder mottok henvendelsen pr. epost. Sekretariatet informerte avsender om prosedyre for behandling av henvendelser i brev datert 18. mars 2024.

Sekretær og kontrollutvalgets leder har besluttet at dette ikke er en sak som kontrollutvalget skal behandle og sette på saklisten med følgende begrunnelse:

Saken har vært behandlet i kontrollutvalget og i kommunestyret, og er avsluttet.

Kontrollutvalget tar kommunestyrets vedtak til orientering som referatsak i sitt møte 30.04.24.

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Indre Fosen kommune

Møtedato

30.04.2024

Saknr

20/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/264 - 4

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatsakene til orientering.

Vedlegg

Oppfølging av Kontrollutvalgets vedtak i sak 02-23 Oppfølging av kontrollutvalgets sak 54 -
Henvendelse om kjøpsavtale vedr tomt til Hindrem Stavkirke

Saksopplysninger

Melding om politisk vedtak i kommunestyret. Henvendelse om kjøpsavtale vedr tomt til
Hindrem Stavkirke

Kommunestyret har i møte 15.02.2024 sak 008/24 sluttet seg til kontrollutvalgets vurderinger
i sak 02/23 behandlet på kontrollutvalgets møte 18.01.2023.
Kommunestyrets vedtak er vedlagt.

Konsek Trøndelag Iks
Postboks 2564
7735 Steinkjer

Deres ref.

Vår ref.
23/4529 - 4

Dato
20.02.2024

Oppfølging av Kontrollutvalgets vedtak i sak 02/23 "Oppfølging av kontrollutvalgets sak 54 - Henvendelse om kjøpsavtale vedr tomt til Hindrem Stavkirke"

Kommunestyret - 008/24, har i møte 15.02.2024 fattet følgende vedtak

1. Kommunestyret slutter seg til kontrollutvalgets vurderinger i sak 02/23.
2. Kommunestyret finner at det ikke har tilkommet nye opplysninger eller forhold som nødvendiggjør videre utredning eller behandling. Kommunestyret anser saken som avsluttet.

Klage på vedtak:

Vedtaket kan påklages innen 3 uker fra du mottar underretning om dette brev. En eventuell klage sendes kommunen.

Med hilsen

Fredrik Dahlen Duun
rådgiver Personal og kommunikasjon

Godkjenning av protokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Indre Fosen kommune

Møtedato

30.04.2024

Saknr

21/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/264 - 5

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 30.04.2024, godkjennes.

Saksopplysninger

Protokollen fra dagens møte vil bli vist på storskjerm og opplest for godkjenning i møtet.